Sobota-Niedziela, 23-24 stycznia 1937 - Nr. 19
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

DZIEŃ BYDGOSKI

20 GR.

16 stron

ILUSTROWANY

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 206.868

Na dzień 24 stycznia

Jesteśmy jednej krwi

„Niemasz oddalenia, niemasz czasu, niemasz miejsca na świecie ogromnym, gdzieby do serc Polaków nie dotarł głos Ojczyzny".

Józef Piłsudski.

W dniu 24 stycznia na terenie całej Rzeczypospolitej odbywa się obchód „Dnia Polaka z Zagranicy" i wszędzie brzmią słowa **„jesteśmy jednej krwi".**

Wszyscy Polacy na obczyźnie, zarówno ci, co ziemię swą opuścili za czasów niewoli, jak i ci, których od Polski oddzielił mur graniczny, jak również i ci, co z niepodległej już ojczyzny wyemigrowali — wszyscy oni stanowią

NIEROZERWALNĄ CZĘŚĆ NASZEGO WIELKIEGO NARODU.

Z faktu tego trzeba zdać sobie sprawę i wyciągnąć konsekwencje. Bo jedna krew to jedno serce, jedna siła — to jedne zainteresowanie, jedna zwarta masa narodowa.

Potomkowie kolonisty brazylijskiego, pochodzącego spod Lublina czy Rzeszowa, są takimi samymi Polakami, jak ich rodacy z Kraju. Fermer polski z Kanady czy sklepikarz z Chicago tak samo **czują po polsku, jak chłop spod Raciborza czy robotnik z Westfalii.** Te same uczucia łączą ich z Polską, ta sama miłość do Ojczyzny, ten sam smutek z każdego nieszczęśliwego wypadku w kraju, ta sama radość z każdego sukcesu Polski.

Lecz stosunek nasz do Polonii zagranicznej nie powinien opierać się jedynie na sentymentach. Musi on wypływać z głębokiego

ZROZUMIENIA PRAWA DO WIELKOŚCI POLSKIEGO NARODU,

prawa uzasadnionego przede wszystkim historią. Nasz wzajemny stosunek do Polaków zagranicą musi opierać się na ścisłym sprecyzowaniu tego, czego od nich wymagamy i tego, co sami dać im możemy.

WYMAGAMY OD POLAKÓW ZAGRANICĄ, by godnie spełniali swą misję przedstawicieli myśli polskiej, by skutecznie torowali drogę polskiej ekspansji politycznej, gospodarczej i kulturalnej, by stale działali w imię żywotnych interesów Narodu Polskiego.

Nie żywimy zamiarów zaborczych, ale **mamy słuszne prawa do rozwoju....** Jesteśmy Narodem, który żyje w Państwie o zbyt ciasnych granicach politycznych. Wzrost gęstości naszego zaludnienia postępuje znacznie szybciej, niż u naszych sąsiadów. W niedługim już czasie ziemia, którą posiadamy, nie potrafi wyżywić tych wszystkich, którzy będą przebywać w granicach Rzeczypospolitej. Musimy zatem

UZYSKAĆ NOWE OBSZARY DLA NADMIARU NASZEJ LUDNOŚCI,

aby stworzyć brakujące warsztaty pracy i nowe źródła wyżywienia. **Polonia zagraniczna** zaprawiona w ciężkiej pracy i zżyta już z nowymi warunkami, stanie się **naturalnym przewodnikiem** tych mas polskich, które będą kolonizować nowe tereny.

Nie mniej ważne znaczenie zaczyna Polonia zagraniczna odgrywać

W ROZWOJU NASZYCH STOSUNKÓW HANDLOWYCH Z PAŃSTWAMI OBCYMI.

Towar polski, do którego przyzwyczaił się emigrant przed wyjazdem z kraju, zaczyna sobie torować drogę do ośrodków polskich zagranicą. Patriotyzm gospodarczy naszego społeczeństwa, który tu w kraju jest zdobyczą ostatnich lat, udziela się coraz bardziej Polonii zagranicznej. Gdy z czasem produkcji krajowej przybędzie kilka milionów nowych konsumentów wśród Polaków na obczyźnie, to wówczas znaczenie to nabierze właściwego wyrazu.

Polonia zagraniczna wielokrotnie dawała dowody tego, że doskonale zdaje sobie sprawę z obowiązków względem Ojczyzny i potrafi dowieść to czynem realnym. Wspaniałe wyniki **samorzutnych zbiórek na ofiary ostatniej powodzi w Polsce, oraz prowadzona obecnie wśród Polonii zagranicznej**

ZBIÓRKA NA FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ,

są najlepszymi i najświeższymi tego dowodami. Wszystko to, potwierdza fakt, że

DUCHOWO STANOWIMY JEDNO,

że myślimy tymi samymi kategoriami, że granice lądowe i morskie dla nas nie istnieją.

A teraz ustalmy, co my stąd, z Ojczyzny naszym rodakom zagranicą dawać winniśmy.

Przede wszystkim dowody **zrozumienia ich wysiłków i znaczenia, oraz dowody naszej z nimi solidarności.** Nie wolno nam zapominać, że Polacy zagranicą prowadzą częstokroć walkę ciężką i nieubłaganą. Wspomnijmy tylko Polaków na Litwie, w Czechosłowacji lub w Niemczech. **Walkę tę Polacy zagranicą przyjęli wszędzie** i nie ograniczają się jedynie do obrony, przeciwnie potrafią się wykazać nowymi zdobyczami — **wierząc w ostateczne zwycięstwo.**

Dlatego też

NIE WOLNO NAM ODMAWIAĆ POMOCY MATERIALNEJ, GDY JEST ONA NASZYM RODAKOM POTRZEBNA.

Pieniądze, które dajemy na szkolnictwo polskie zagranicą, czy na inne potrzeby naszych braci zagranicznych, nie są jałmużną, lecz **zainwestowaniem pieniędzy w sprawę,** która całemu Narodowi przyniesie wielkie zdobycze.

„Dzień Polaka z Zagranicy" będzie przede wszystkim obchodem manifestującym

ZROZUMIENIE SPOŁECZEŃSTWA W KRAJU DLA SPRAW POLONII ZAGRANICZNEJ.

Ma on zadokumentować w sposób pozytywny, że **społeczeństwo polskie w kraju solidarnie odczuwa każdy sukces i każdą krzywdę ośmiomilionowej swej rzeszy poza granicami.** Dzień ten — jak już pisaliśmy na wstępie — został zorganizowany przez Towarzystwo Pomocy Polonii Zagranicznej pod hasłem: **„jesteśmy jednej krwi".** Hasło to odczuwać musi i zrozumieć każdy Polak, każdą kroplą swej krwi. **To uczucie i wypływająca z niego świadomość o Narodzie, jako całości, doprowadzi nas do nowych zdobyczy nie tylko kulturalnych, lecz również i politycznych.**

Weterani u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej

Zdjęcie przedstawia delegację Zw. Weteranów w rozmowie z Panem Prezydentem Rzplitej.

Miliard zł na F. O. N.

Ważne uchwały Rady Ministrów

W ub. czwartek odbyło się pod przewodnictwem premiera gen. Sławoja-Składkowskiego **posiedzenie Rady Ministrów.**

W pierwszym rzędzie **Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy o dotacji na rzecz Funduszu Obrony Narodowej, przewidującej przekazywanie w ciągu lat 1937-1940 dotacji Skarbu Państwa do łącznej wysokości 1 miliarda złotych,** oraz projekt ustawy o inwestycjach z funduszów państwowych na rok 1937 w wysokości 264 miliony złotych. Nadto przyjęty został projekt ustawy przewidującej **możliwość podniesienia emisji biletów skarbowych o kwotę 150 milionów złotych.**

W dalszym ciągu przyjęła Rada Ministrów projekt ustawy o zmianie ustrojów sądów powszechnych i postępowaniu karnym. Projekt ten przewiduje m. in. **zniesienie sądów przysięgłych i instytucyj sędziów pokoju oraz uproszczenia proceduralne.**

Poza tym przyjęła Rada Ministrów m. in. projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia **1 czerwca 1927** roku **o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego** miasta i portu Gdyni. Projekt ten stwarza podstawy do dalszego stosowania ulg podatkowych, wprowadzonych przez prawo z roku 1927.

Bezpośrednio po posiedzeniu Rady Ministrów zastępca dyrektora departamentu ogólnego w Ministerstwie Skarbu p. Janusz Rakowski przedstawił przed mikrofonem Polskiego Radia treść tych projektów oraz scharakteryzował ich intencję i zasady.

Stan zdrowia Ojca Św.

Rzym, 22. 1. (PAT). Agencja Stefani donosi: Po nocy niespokojnej **Papież dziś zrana czuł się nieco lepiej,** również i lekarze stwierdzili pewną poprawę. O godz. 11-ej zrana przyniesiono Ojca Św. na wygodniejszy fotel, na którym siedząc przyjął **mons. Ottaviani.** Dostojnik, widząc Papieża w gabinecie wyraził **radość z powodu poprawy stanu zdrowia.** W tymże czasie w kaplicy sykstyńskiej odbywało się uroczyste nabożeństwo żałobne z okazji **rocznicy zgonu Papieża Benedykta 15-go.** Papież wraz z mons. Ottaviani wysłuchał całej żałobnej Mszy Św.

Hitler wyraził swe uznanie i podziękowanie za uratowanie rybaków z „Mewy 8"

Berlin, 22. 1. (PAT). **Kanclerz Hitler** przesłał drużynie ratowniczej w Prerow (Pomorze niemieckie), telegram, w którym wyraża **swoje uznanie i podziękowanie za wyratowanie podczas orkanu 10 rybaków polskich,** stanowiących załogę polskiego kutra rybackiego **„Mewa 8"** z Gdyni, który na wysokości wsi Prerow osiadł na mieliźnie.

Kara śmierci dla nałogowych narkomanów w Chinach

Nankin, 22. 1. (PAT). Po raz pierwszy w tym roku **rozstrzelano nałogowego narkomana Kan-Ping-Czanga,** który już powtórnie był schwytany na gorącym uczynku palenia opium.

Wyrok został wykonany w myśl nowych przepisów, obowiązujących od 1 stycznia, przewidujących **karę śmierci za handel narkotykami i za nałogowe ich używanie.**

Młodociany król Syjamu na nartach

W Szwajcarii król Syjamu Ananda Makid uprawia z zapałem narciarstwo.

Tylko za 20 groszy 2 talerze wybornej zupy
sporządzonej bez trudu, w prosty sposób - przez krótkie gotowanie z wodą
z MAGGIego kostek zupnych.
Wiele gatunków — 1 kostka 20 groszy
Z 10

Wyraźna poprawa w szkolnictwie

Podwyższenie budżetu oświatowego o 7,5 milionów zł - Zwiększenie etatów o dalsze 4 tysięcy nauczycieli

Warszawa, 22. 1. (PAT) Dziś komisja budżetowa Sejmu rozpatrzyła **preliminarz budżetowy Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ.**

Na wstępie długą mowę, obrazującą działalność tego resortu, **wygłosił minister Świętosławski (mowę tę z uwagi na jej wagę zamieścimy w obszernym streszczeniu w najbliższym numerze),** po czym złożył 3-godzinne sprawozdanie o budżecie pos. Pochmarski. Referent zaznaczył na wstępie, że w roku obecnym pomimo, że istnieją nadal groźne niedomagania i braki, **jest pewna poprawa.** Tą poprawą było przede wszystkim **uzyskanie nowych 2 tys. etatów nauczycielskich.** Preliminarz obecny przewiduje dalszą **zwyżkę budżetu o blisko 7.5 miln. zł.,** co pozwoli na **zwiększenie etatów nauczycielskich w szkolnictwie powszechnym o dalsze 4 tys. oraz zwiększenie ilości izb szkolnych.**

Mówca przeszedł następnie do charakterystyki polityki budżetowej Ministerstwa. Z danych przytoczonych przez referenta wynika, że **w dziedzinie szkolnictwa rok ubiegły przyniósł nie tylko pewne odprężenie, ale stał się początkiem planowego opanowania trudności i potrzeb zarówno w organizacji jak i w podnoszeniu poziomu we wszystkich typach szkół.** Gorzej przedstawia się sprawa budownictwa. Możliwości finansowe są znikome i na tym odcinku grozi poważne niebezpieczeństwo.

Pos. Pochmarski zwraca dalej uwagę na pewne **szczególne warunki pracy nauczycielskiej** i w związku z tym przedstawia wniosek o uzupełnienie ustawy skarbowej na rok 1937/38 w sensie upoważnienia Ministra W. R. i O. P. oraz ministra skarbu do przenoszenia pewnych oszczędności uzyskanych w wydatkach administracyjnych resortu oświaty na opłacanie praktykantów nauczycielskich i zastępstwo personelu nauczycielskiego na wypadek choroby lub innych przeszkód. Po zanalizowaniu cyfr budżetu, mówca poruszył najważniejsze problemy związane z pracami resortu oświaty. Mówił więc **o reformie szkolnej, zaznaczając, że ustawa szkolna z roku 1932 jako NACZELNY IDEAŁ WYCHOWAWCZY POSTAWIŁA KSZTAŁCENIE MŁODZIEŻY NA ŚWIADOMYCH SWYCH OBOWIĄZKÓW I TWÓRCZYCH OBYWATELI RZECZYPOSPOLITEJ.**

Stolica w rocznicę powstania styczniowego

Weterani 1863 r. u Marszałka Śmigłego-Rydza — Gościna u Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej

Warszawa, 22. 1. (PAT.) Dziś, **w 74-tą rocznicę orężnego czynu przeciwko zaborcom,** powstania styczniowego, odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele garnizonowym, celebrowane przez J. E. ks. biskupa polowego W. P. dr. Józefa Gawlinę.

Na nabożeństwie obecna była **liczna grupa weteranów - powstańców 1863 r.**

Po nabożeństwie weterani udali się autokarem do Belwederu i złożyli przy wejściu do pałacu wieniec w hołdzie pamięci Marszałka Piłsudskiego. Następnie delegacja weteranów była przyjęta przez Marszałka Śmigłego - Rydza.

Warszawa, 22. 1. (PAT). W 74-tą rocznicę wybuchu powstania styczniowego **P. Marszałkowa Aleksandra Piłsudska podejmowała dziś po południu w swym własnym mieszkaniu przy ul. Klonowej herbatką weteranów powstania z r. 1863.** Na przyjęcie przybył P. Marszałek Śmigły - Rydz, gen. Górecki, ksiądz Mauersberger, płk. Berkiewicz i przedstawiciele Tow. Przyjaciół Weteranów.

Przez kilka godzin weterani byli niezmiernie serdecznie goszczeni przez P. Marszałkową i jej córki.

5 milionów na budowle morskie

przewiduje projekt ustawy o inwestycjach

Warszawa, 22. 1. (PAT.) Uchwalony na posiedzeniu Rady Ministrów projekt ustawy o inwestycjach z funduszów państwowych w r. 1937 ustala kwotę wydatków inwestycyjnych 264 miln. zł. W kwocie tej przewidziano m. in. na: elektryfikację kraju 12 miln. zł., na gazyfikację 10 miln. zł., **na budowle morskie 5 miln. zł.,** na budowle wodne śródlądowe 15 miln. zł., na podstawowe inwestycje rolne 2 miln. zł.

W końcu roku

Konsorcjum Polsko-Francuskie przejmie eksploatację magistrali Śląsk—Gdynia

(ch) **Warszawa, 22. 1. (Tel. wł.)** [illegible]-bawem odbędzie się w Paryżu zebranie rady zarządzającej i komitetu wykonawczego **Towarzystwa Kolejowego Polsko-Francuskiego,** którego udziałowcami są Państwo Polskie i koncern Schneider-Creuzot.

Na posiedzeniu omówiony będzie **plan budowy drugiej linii kolejowej na szlaku Herby Nowe—Gdynia.** Plan ten łączy się z uzyskaniem we Francji pożyczki 540 milionów zł., za które przeprowadzone będą roboty i zakupiony od P. K. P. tabor, potrzebny do eksploatacji, gdyż — jak się dowiadujemy — Towarzystwo przejmie linię do eksploatacji w końcu roku 1937.

M'n. Grabowski przemawiał w Komisji budżetowej Senatu

Warszawa, 22. 1. (PAT.) Komisja budżetowa Senatu w obecności ministra **Grabowskiego** i wiceministra **Sieczkowskiego,** obradowała dziś nad budżetem **Ministerstwa Sprawiedliwości.**

Dłuższy referat, obrazujący działalność tego resortu wygłosił sen. Radziwiłł, po czym wywiązała się dyskusja, którą zakończyło przemówienie ministra Sprawiedliwości **Grabowskiego.**

Pierniki — Czekolady — Baszkopty
WEESE'go
190 niezrównanej jakości
Toruń, Królowej Jadwigi 20

Min. Beck w Genewie

Konferencja z Edenem — Rozmowy z delegatami Łotwy i Turcji — Greiser na posłuchaniu

Genewa, 22. 1. (PAT.) Dziś przed południem minister Spraw Zagranicznych **Beck** odbył rozmowę z ministrem spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii Edenem.

Genewa, 22. 1. (PAT). W kołach delegacji polskiej wyrażane jest **zadowolenie z przebiegu rozmowy, jaka odbyła się dziś rano między min. Beckiem i min. Edenem.**

Genewa, 22. 1. (PAT). Minister Beck przyjął w ciągu dnia dzisiejszego delegata Turcji min. Rustu Arrasa, delegata Łotwy min. Muntersa oraz prezydenta senatu gdańskiego Greisera. Wieczorem minister spraw zagranicznych Francji Delbos podejmował obiadem min. Becka, min. Komarnickiego oraz członków delegacji polskiej.

Komisji dla spraw surowców domaga się raport delegacji polskiej w Genewie

Genewa, 22. 1. (PAT) Delegacja polska zakończyła prace nad raportem w sprawie surowców, który przedstawiony będzie radzie Ligi Narodów zapewne w najbliższy poniedziałek. Przedmiotem raportu jest utworzenie specjalnej komisji dla sprawy surowców. Kwestia ta pozostaje w bezpośrednim związku z uchwałą ostatniego zgromadzenia Ligi Narodów.

Jak wiadomo, zagadnienie to postawione zostało przed forum Ligi Narodów jeszcze w r. 1935 przez delegata brytyjskiego min. **Hoare,** który wystąpił z inicjatywą umożliwienia równego dostępu do surowców dla wszystkich państw. Należy przewidywać, że komisja do sprawy surowców, którą powoła rada Ligi zgodnie z raportem delegata polskiego, składać się będzie z kilkunastu osób. Ze strony polskiej w skład komisji wejdzie zapewne podsekretarz stanu **Rose.**

Rada Ligi Narodów

Pierwsze posiedzenie publiczne 96 sesji

Genewa, 22. 1. (PAT.) Dziś o godz. 17.30 otwarte zostało **pierwsze posiedzenie publiczne 96-tej sesji rady Ligi Narodów.** Rada przyjęła kilka raportów, dotyczących spraw finansowych, statystycznych, opium i wyżywienia. Następnie rada zatwierdziła raport w sprawie wytyczenia granicy między Tanganiką i Mozambikiem, po czym przedyskutowała raport, dotyczący warunków prawnych zwracania się o opinię doradczą do trybunału haskiego.

Z 300 milionów na 450 milion.

Podwyższenie kwoty emisyjnej biletów skarbowych

(ch) **Warszawa, 22. 1. (PAT).** Na wczorajszym posiedzeniu Rady Ministrów uchwalony został **projekt ustawy, upoważniający Rząd do podwyższenia kwoty emisji biletów skarbowych z 300 do 450 milionów zł.**

Projekt tej ustawy pozostaje w związku z utrzymującą się od pewnego czasu płynnością instytucyj kredytowych, zwłaszcza oszczędnościowych, co powoduje z ich strony **zapotrzebowanie na bilety skarbowe,** będące — jak to wykazała praktyka — najdogodniejszą formą dla krótkoterminowych lokat. Dotychczasowa wysokość emisji biletów skarbowych, ustalona na 300 miln. zł., nie pozwalała na zaspokojenie tego rodzaju popytu ze strony rynku pieniężnego.

Składajcie ofiary na Pomoc Zimową dla bezrobotnych. Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

Z pobytu holenderskiej pary książęcej w Krynicy

(x) **Kraków**, 22. 1. (Tel. wł.) Po tygodniowym niedomaganiu wskutek przemęczenia i lekkiego przeziębienia **księżna Juliana wczoraj po raz pierwszy, za zgodą lekarza opuściła apartament** w hotelu „Patria" i udała się wraz z małżonkiem w godzinach południowych na wycieczkę narciarską w kierunku Tylicza. Księżna Juliana wygląda dobrze i zdrowo i ma dobry humor. — Śnieg sprzyja wycieczkom narciarskim, zwłaszcza dzięki pięknej, mroźnej pogodzie. Księżna Juliana czyni stałe postępy w jeździe na nartach.

W piątek spodziewany jest przyjazd do Krynicy J. Kiepury.

Endeccy radni nie chcą wybierać prezydenta Poznania

Poznań, 22. 1. (PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu Rady Miejskiej **miały się odbyć wybory prezydenta miasta.** Po zagajeniu obrad. przedstawiciel Klubu Narodowego odczytał deklarację, która stwierdza negatywne ustosunkowanie do sprawy wyboru nowego prezydenta miasta. Po tej deklaracji radni Klubu Narodowego opuścili salę obrad, a posiedzenie zostało zamknięte z powodu braku quorum.

Przy obstrukcji, zaburzeniach narządów trawienia, zgadze, uderzeniach krwi do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiu zażywa się rano na czczo szklankę naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa.**

Wstrząsający wypadek w Wilnie
Wybuch kotła ze zgęszczonym powietrzem

Wilno, 22. 1. (PAT). Wczoraj w godzinach wieczornych w **Olejarni Kurlandzkiej** wydarzył się wstrząsający wypadek. Przed niedawnym czasem olejarnia sprowadziła nowe maszyny, poruszane zgęszczanym powietrzem. W czasie jednej z prób nastąpił w zbiorniku ze zgęszczonym powietrzem niespodziewany **wybuch z niewiadomego powodu.** Skutki wybuchu były straszne. **Majster M. Szczeluszczenko poniósł śmierć na miejscu, dwaj robotnicy Józef Zejmo i Filip Gierasimow odnieśli b. ciężkie ogólne pokaleczenia.** Po przewiezieniu do szpitala i po przeprowadzeniu operacji **Gierasimow zmarł.** Dziś o godz. 4 nad ranem zmarł trzeci robotnik Zejmo. Na miejsce wypadku zjechały władze sądowo-śledcze. które prowadzą dochodzenia.

Znów katastrofa kolejowa
Na szczęście bez ofiar w ludziach

Lwów, 22. 1. (PAT). W nocy z dnia 21 na 22 bm. o godz. 21,18 nastąpiło **wykolejenie pociągu towarowego na przestrzeni między Sądową Wisznią a Rodatyczami,** przy czym 5 wagonów tego pociągu rozbiło się i zatarasowało oba tory. Wskutek tego nastąpiło **opóźnienie pociągów przychodzących z Warszawy do Lwowa.** Prace na obu torach nad usunięciem rozbitych wagonów trwały do dziś do godziny 3.25.

Atak tłumu bezrobotnych na Magistrat

(ch) **Włocławek**, 22. I. (tel. wł.). W Radziejowie Kujawskim tłum złożony ze 150 bezrobotnych wtargnął do magistratu i zażądał zapomóg. Gdy burmistrz żądaniu temu odmówił tłum rzucił się na niego i pobił go bardzo dotkliwie. Następnie steroryzowawszy woźnicę, załadował pobitego burmistrza na wóz i wywiózł za miasto.

Wkrótce policja przywróciła spokój, aresztując 9 osób.

Nie ulega wątpliwości, że rozruchy wywołali komuniści.

Nowy właściciel W. W. Ch. „Blask"

Z pośród wydarzeń życia gospodarczego Wielkopolski, umysły w ostatnich czasach zajęła wiadomość o przetargu nieruchomości Wielkop. Wytwórni Chemicznej „Blask" (dawniejsza fabryka mydła „Regera"). Jak nas informują W. W. Ch. fabrykę mydła i proszków do prania „Blask" nabył znany na grncie Poznania kupiec, p. Jan Kajewski. Inicjatywa p. Kajewskiego, zasłużonego obywatela na terenie pracy niepodległościowej i społecznej, tym bardziej zasługuje na uznanie, że uchronił największe polskie przedsiębiorstwo branży mydlarskiej na Ziemiach Zachodnich od unieruchomienia, a rzesze pracowników od przymusowego bezrobocia. Panu Kajewskiemu, który pod firmą Chemiczna Fabryka Jan Kajewski, dawn. Blask" Poznań - Starołęka rozpoczyna nowy etap na drodze rozwoju polskiego przemysłu mydlarskiego, życzymy pomyślnych wyników pracy.

PKO
BILANS ZA ROK 1936

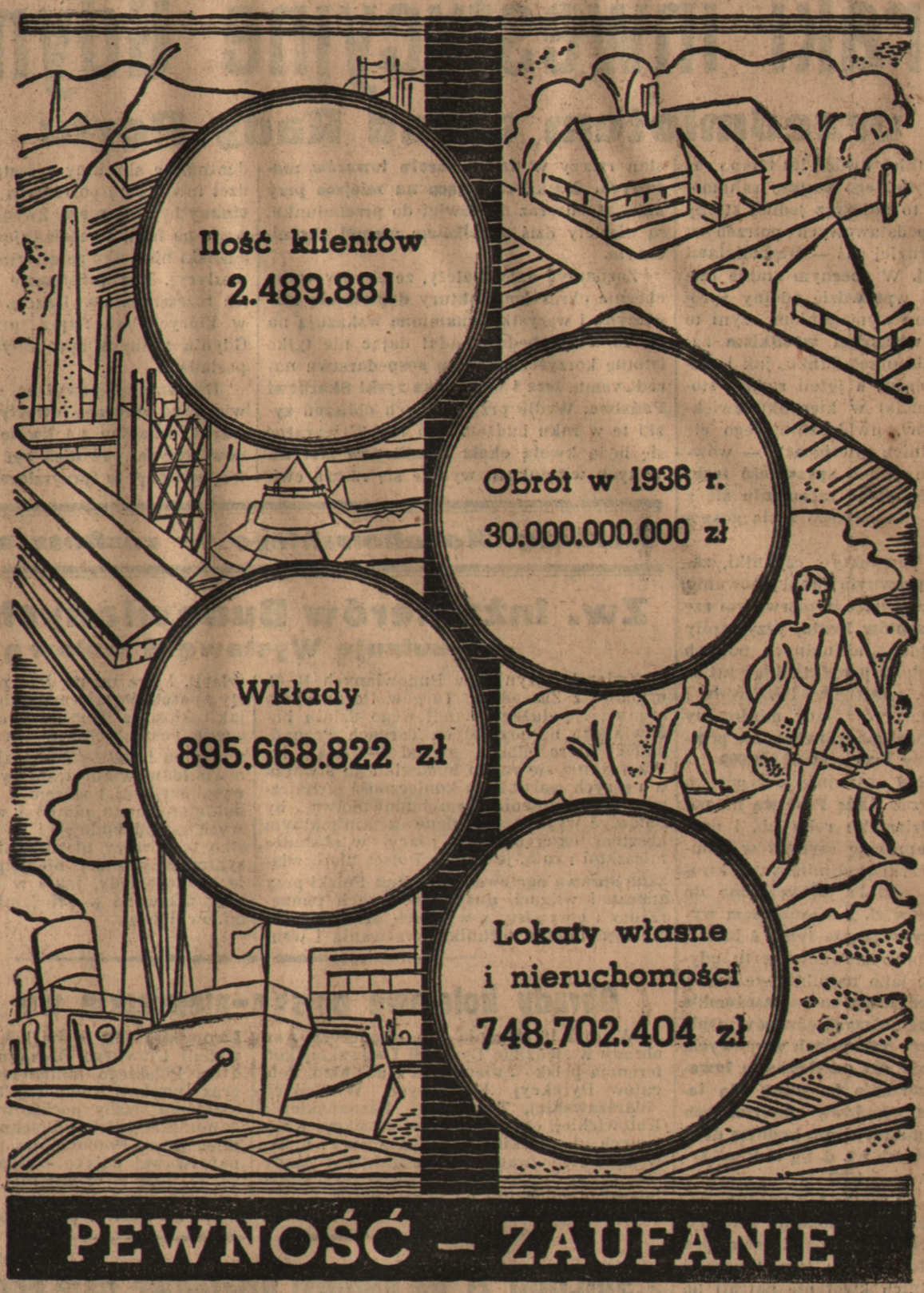

PEWNOŚĆ – ZAUFANIE

25 tysięcy ludzi bez dachu nad głową
Mississipi zalała olbrzymie obszary

Nowy Jork, 22. 1. (PAT). Obszary położone pomiędzy górami Allegheny a rzeką Mississipi zostały nawiedzone przez wielką katastrofę powodzi. Wedle dotychczasowych obliczeń 25 tys. ludzi znajduje się bez dachu nad głową. Donoszą poza tym o konieczności ewakuowania 13 tys. osób ze stanu Ohio. Inżynierowie przewidują, że katastrofa może przybrać rozmiary powodzi z roku 1927. W stanie Kentucky poziom wód gwałtownie się podnosi. Tysiące osób schroniły się na sąsiednich wzgórzach. Mieszkańcy Cincinnati gorączkowo wzmacniają wały ochronne. Dziesięć stanów zażądało pomocy.

Cincinnati odcięte od świata

Nowy Jork, 22. 1. (PAT). W Cincinnati w stanie Ohio katastrofa powodzi wyrządziła olbrzymie szkody, których rozmiaru w całej rozciągłości nie można jeszcze ocenić. Utonęło przeszło 80 osób.

Miasto Portsmouth również poważnie ucierpiało. W obawie, iż **całe miasto może zostać zalane** w razie przerwania tamy, otworzono śluzy w części tamy, chroniącej dzielnicę handlową miasta, której ulice znajdują się obecnie pod wodą.

Wszystkie połączenia komunikacyjne z Cincinnati są przerwane. Poziom rzek i strumieni podnosi się bezustannie.

Komisja sanitarna Ligi Narodów
domaga się ewakuacji połowy ludności Madrytu

Genewa, 22. 1. (PAT). Ogłoszono tu **raport komisji sanitarnej wysłanej przez sekretariat Ligi Narodów w grudniu ubiegłego roku do Hiszpanii** na żądanie rządu hiszpańskiego. Komisja ta, w której skład wchodzili lekarze: Lasnet, Wroczyński i Leirgskret. przeprowadziła badania w okresie od 29 grudn. ub. r. do 13 stycznia br. W raporcie swym komisja stwierdza m. in.. **że sytuacja sanitarna w Madrycie jest naogół dobra,** mimo pewnych braków w zaopatrzeniu ludności w mięso. Jednakże niedostatek zaopatrzenia może wystąpić niebawem w bardzo poważnych rozmiarach i dlatego **komisja proponuje ewakuację połowy ludności Madrytu.** W tym celu komisja domaga się, aby udzielono rządowi hiszpańskiemu pomocy w uzyskaniu **200 autokarów,** które przeznaczonoby wyłącznie na przewóz uchodźców. Ponadto komisja zaleca przedsięwzięcie środków kultury sanitarnej jak np. szczepienia ochronne przed epidemiami, zaleca gromadzenie zapasów żywności i przygotowanie mieszkań dla uchodźców.

Nowy triumf włoskich sztandarów w Abisynii
Marszałek Graziani rozgromił wojska rasa Desty

Addis Abeba, 22. 1. (PAT). **Marszałek Graziani ostatecznie zwyciężył i rozproszył oddziały rasa Desty,** które rozwijały działalność w okolicy jezior w zachodniej Abisynii.

Agencja Stefani zaznacza, iż **zwycięstwo odniesione przez marszałka Graziani nastąpiło w rocznicę bitwy pod Neghelli.**

Ofensywę rozpoczęto 7-go stycznia po otrzymaniu przez marsz. Graziani **listu rasa Desty,** który usiłował osiągnąć zwłokę, nie wyrażając jednak uległości. Eskadry samolotów włoskich skoncentrowane w Ilgurem codziennie bombardowały oddziały rasa Desty. Jednocześnie włoskie siły lądowe w kilku kolumnach dążyły do okrążenia nieprzyjaciela. 19-go stycznia **kolumna libijska dowodzona przez płk. Pasolini rozbiła główne siły rasa Desty,** biorąc do niewoli prawie wszystkich podwładnych mu przywódców. Zdobyto z kolei 5 karabinów maszynowych i 700 karabinów. 20 stycznia **zajęto Chevena** i rozpoczęto pościg, podczas którego wzięto licznych jeńców i obfity materiał wojenny. Wśród jeńców znajduje się m. in. sekretarz rasa Desty Ligg Sejum, siostrzeniec rasa Sejuma.

Na froncie gospodarczym

Braki inwestycyjne Gdyni

przedmiotem obrad Rady Portu

W okresie ostatnich dwóch lat tempo rozbudowy portu gdyńskiego zostało zahamowane. Tłumaczyć to należy z jednej strony zrealizowaniem podstawowych potrzeb w tym zakresie, z drugiej zaś — **trudnościami natury finansowej.** W obecnym stanie rzeczy port gdyński wprawdzie zdolny sprostać stawianym mu wymaganiom, czyni to jednak **z coraz większym wysiłkiem** zarówno w dziedzinie przeładunku, jak i magazynowania towarów, a jeżeli rozwój stosunków pójdzie nadal w kierunku zwiększania się obrotów, uwidaczniającego się zwłaszcza w ostatnich miesiącach, — wówczas w niedługim czasie **sprawność techniczna portu może uledz załamaniu się** z olbrzymią szkodą dla naszego życia gospodarczego.

Wobec takich perspektyw czynniki, zainteresowane w sprawnym funkcjonowaniu aparatu portowego, a więc w pierwszym rzędzie **Rada Interesantów Portu,** przystąpiły do opracowania planu aktualnych potrzeb inwestycyjnych Gdyni, przedkładając już w grudniu r. 1935 p. ministrowi Przemysłu i Handlu memoriał, precyzujący **minimalny program inwestycyj poprtowych na przeciąg 5 lat określony kwotą zł. 59.600.000**

Memoriał ten był następnie szczegółowo przepracowany przez **Radę Portową** na posiedzeniu w październiku roku ub. i uzyskał zasadniczą aprobatę czynników kompetentnych przy czym preliminowana kwota na inwestycje została **podwyższona do bezmała 70 milionów zł. z czasokresem wykonania planu, wynoszącym tylko 4 lata.**

Projektowane doinwestowanie portu gdyskiego, przewiduje jako najpilniejsze następujące prace: **przedłużenie mola pasażerskiego i budowę na nim dalszych dźwigów, pogłębienie basenów przy nabrzeżach węglowych, urządzenie nabrzeży dla przeładunku towarów sypkich, stworzenie basenu dla taboru pływającego, budowę nabrzeżnych magazynów manipulacyjnych, budowę dźwigów, torów kolejowych i t. d.** Są to inwestycje, konieczne już w r. 1937.

Zdawałoby się, że mając tak zgodną opinię co do konieczności dokonania inwestycyj w wymienionych wyżej rozmiarach, sprawa wstawienia do budżetu Min. Przem. i Handlu odpowiednich kwot nie natrafi na dalsze trudności. Tymczasem jak się dowiadujemy, w budżecie na rok przyszły mają figurować cyfry zupełnie inne, a ogólna kwota, przeznaczona na inwestycje w porcie gdyńskim w okresie 4-letnim ma być zmniejszona mniej więcej do połowy. Rzecz wydaje się tym bardziej nie zrozumiała, że redukcja ustalonych kwot, przyjętych jako minimalna, przypada właśnie na moment, kiedy — jak zaznaczyliśmy — **wyraźny wzrost obrotów portowych stał się faktem dokonanym.** Już dziś skutkiem wzmożenia się przeładunku jesteśmy świadkami **różnych trudności, wynikłych z niedostateczności urządzeń technicznych portu.** Zdarzały się naprzykład wypadki, że z braku wolnych dźwigów, firmy, którym zależało na terminowym przeładunku towarów, **były zmuszone do zapłacenia odszkodowania,** byleby dźwig na czas uzyskać. Nie lepiej przedstawia się sytuacja w dziedzinie magazynowania towarów. Nieznaczne nawet ożywienie się w obrocie drobnicą, pociągnęło **za sobą takie przeładowanie magazynów,** że większa partia towaru **nie może być dziś złożona na skład długoterminowy, bo po prostu brak dla niej miejsca.** Szczególnie dotkliwie odczuwa się jednak powyższy stan rzeczy **w dziale obrotu towarów masowych.** Statki, **czekające na miejsce przy** nabrzeżach oraz na dźwigi do przeładunku, są niestety dziś **zjawiskiem niemal chronicznym.**

Zaznaczyć dalej należy, że obserwowany obecnie okres koniunktury **dopiero się rozpoczyna** i wszystkie znamiona wskazują na to, że trwać będzie nadal dając nie tylko istotne korzyści naszemu gospodarstwu narodowemu, **lecz i efektywne zyski Skarbowi Państwa.** Wedle przybliżonych obliczeń zyski te w roku budżetowym 1936-37 wyrażać się będą kwotą **około 5 milionów złotych.** W tych warunkach wydaje się rzeczą ewidentną, że skromny zresztą i bez tego budżet inwestycyj portowych **żadną miarą obcinany być nie może.** Zwróćmy przy tym uwagę na fakt, że sąsiadujący z Gdynią port gdański nie tylko że nie zmniejsza swych inwestycyj, lecz przeciwnie dąży do stałego ich rozszerzania zwłaszcza w tych działach, w których jak naprz. przeładunek rudy, Gdynia żadnych specjalnych urządzeń nie posiada.

Reasumując powyższe, stoimy na stanowisku, że **program inwestycyj portowych w Gdyni, ustalony na kwotę około 70 milionów złotych, powinien być w całej pełni uwzględniony w przyszłorocznym budżecie.**

Herbaty Kozakowskiego — rozkosz znawców!

Zw. Inżynierów Budowlanych R. P.

organizuje Wystawę Handlową

Związek Inżynierów Budowlanych R. P. uzgodnił z Zarządem Targów Poznańskich organizację dużego, handlowego działu budowlanego na przyszłych Targach Poznańskich, które odbędą się od 2—9 maja br. Wzmaganie się ruchu budowlanego stwarza w naszych warunkach konieczność technicznego usprawnienia form budownictwa, by połączyć wygodę i higienę z minimalnym kosztem, oszczędnością pracy w obsłudze mieszkań i całą, jeszcze w Polsce nierozwiązaną sprawą ogrzewania. Klimat Polski przy znacznej wilgoci, dużych zmianach temperatury i porywistych wiatrach, stwarza swoiste zagadnienia techniki ogrzewania i wentylacji, które muszą być pokonane w swoisty sposób. Poza tem istnieją nowe metody, jak zastosowanie gazu do centralnego ogrzewania poszczególnych mieszkań, pokrywania ścian i podłóg materiałami zastępczymi, oświetlenia wmurowane w ściany za matowymi szybami, boazerie w postaci fornierów naklejanych na płótno i wiele innych nowych metod budowy i wykańczania. Wszystko to stworzy niezmiernie ciekawy pokaz syntetyczny, który niewątpliwie zainteresuje liczne zjazdy, jakie w tym czasie będą zorganizowane w dziedzinie architektury i budownictwa.

Obrady kolejowe polsko-niemieckie we Lwowie

W dniu 16 stycznia r. b. ukończyła swe obrady w siedzibie Dyrekcji Lwowskiej konferencja polsko - niemiecka z udziałem delegatów Dyrekcyj Kolejowych Wileńskiej, Warszawskiej, Toruńskiej, Poznańskiej i Katowickiej, oraz delegatów Dyrekcyj Kolejowych niemieckich, sąsiadujący z P. K. P., w sprawie opracowania rozkładów jazdy poc. towarowych w ruchu sąsiedzkim z kolejami niemieckimi na okres 1937-38.

Jednocześnie w siedzibie tejże Dyrekcji Lwowskiej odbyła się konferencja przedstawicieli Głównego Zarządu Kolei Niemieckich, Polskiego Ministerstwa Komunikacji oraz Dyrekcji Kolejowej Toruńskiej w celu ustalenia liczby pociągów towarowych w komunikacji Prusy Wschodnie — reszta Niemiec przez Pomorze na podstawie umowy państwowej polsko - niemieckiej, zawartej 22. 12. 1936 r. w Berlinie, dotyczącej regulowania przez Niemcy w roku 1937 należności za tranzyt przez Pomorze.

2.500.000 zł na ogródki działkowe daje Fundusz Pracy

W budżecie Funduszu Pracy na rok gospodarczy 1937-38 znajduje się suma około 2.500.000 zł z przeznaczeniem na popieranie akcji ogródków działkowych. Suma ta zostanie odpowiednio rozdzielona między Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy, które ze swej strony rozdysponują ją częściowo we własnym zakresie, zakładając specjalne ogródki dla bezrobotnych, jednakże olbrzymia jej większość rozprowadzona będzie pomiędzy lokalne Towarzystwa Ogródków Działkowych, względnie na wypadek ich braku — oddana zostanie Powiatowym Komitetom Funduszu Pracy oraz zarządzom miejskim.

Jak się dowiadujemy, subsydiowane mają być szczególnie województwa centralne i wschodnie, gdzie ogródków działkowych ciągle jeszcze jest zbyt mało.

Wiadomości gospodarcze

Upadłości w Polsce

W listopadzie 1936 roku ogłoszono na terenie całej Polski ogółem 10 upadłości wobec 15 w październiku 1936 roku i 10 w listopadzie 1935 r. Ogółem ogłoszono 4 upadłości przedsiębiorstw jednoosobowych wobec 7 w październiku 1936 r. i 2 w listopadzie 1935 r., 2 upadłości spółek firmowych i komandytowych (1 i 2), 3 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (2 i 4), 1 upadłość spółdzielni (3 i 1). Upadłości w spółkach akcyjnych nie ogłoszono w listopadzie 1936 r. zupełnie, podczas gdy w październiku 1936 r. ogłoszono 2 upadłości, a w listopadzie 1935 r. — 1.

W listopadzie 1936 r. zanotowano 4 upadłości w przemyśle wobec 5 w październiku 1936 r. i 5 w listopadzie 1935 r., oraz 6 w handlu (10 i 2), w czym 5 w handlu towarowym (5 i 2).

Ankieta o handlu żywcem i mięsem

Izba Przemysłowo - Handlowa w Gdyni przystąpiła do prac wstępnych, mających na celu usprawnienie handlu mięsem i żywcem na terenie swego okręgu. W tym celu rozpisała Izba ankietę do zainteresowanych firm i osób, w której prosi o możliwie dokładne odpowiedzi na szereg pytań o obecnym handlu żywcem i mięsem. Zaznaczyć należy, że Pomorze wraz z okręgiem bydgoskim jest jednym z najważniejszych terenów handlu żywcem i mięsem, zarówno dla potrzeb krajowych jak i eksportu. Znajduje się tu szereg placówek handlowych i zakładów przetwórczych branży mięsnej, które najwięcej eksportują przetworów mięsnych. Ponadto wewnętrzna konsumcja mięsa stoi na bardzo wysokim poziomie.

W sprawie składów i rozlewni win.

W związku z pojawieniem się pogłosek o utworzeniu na polskim obszarze celnym składów wina i rozlewni pozostających pod kontrolą obcych organów urzędowych, ministerstwo Przem. i Handlu wyjaśnia, że sprawa przeprowadzenia kontroli jakości produktu zagranicznego na polskim obszarze celnym przez urzędowe czynniki obcego państwa, nie jest przewidziana ani w umowach handlowych ani na zasadzie przepisów celnych. Wobec powyższego kontrola taka nie jest możliwa. Natomiast obywatele obcych państw (kupcy lub przemysłowcy) mogą korzystać na podstawie umów handlowych z tych samych praw co i kupcy oraz przemysłowcy krajowi, mogą zatym ubiegać się o koncesję na założenie składu celnego.

Niemcy kupują zboże w Rumunii

Prasa rumuńska donosi, iż między Rumunią a Niemcami prowadzone są rokowania w sprawie zakupienia w Rumunii przez Niemcy ok. 10 tys. wagonów pszenicy, 1.000 wagonów grochu oraz większego transportu świń. W tym celu bawi obecnie w Bukareszcie delegacja importerów niemieckich. Wzamian za to Niemcy miałyby dostarczyć Rumunii wyrobów ciężkiego przemysłu niefabrykowanych w Rumunii.

Kursy rybackie

Krajowe Towarzystwo Rybackie organizuje w dniach 25—28 bm. w Krakowie kurs rybacki z udziałem prof. U. J. Teodora Spiczakowa.

Program kursu obejmuje zagadnienia z zakresu hodowli karpia ze szczególnym uwzględnieniem chorób ryb, produkcji sandacza, pstrąga i innych ryb oraz budownictwa stawowego.

Wykłady będą ilustrowane diapozytywami i zdjęciami, przedstawiającymi poszczególne fazy hodowli. Na zakończenie kursu, słuchacze odbędą wycieczkę do pobliskiego gospodarstwa rybnego dla zapoznania się z narzędziami, używanymi przy hodowli ryb, zimochowami itp.

Targi Gdyńskie i ich rola gospodarcza

Niezbędność istnienia i działalności Targów w Gdyni wypływa automatycznie z ewolucyjnego jej rozwoju w silny ośrodek przeładunkowo-handlowy o charakterze przetwórczo-rozdzielczym. Gdynia — tak, jak ją przewidują plany rozbudowy, Gdynia co najmniej 250-cio tysięczna, wiodąca prym w handlu eksportowym z zagranicą i wiążąca przemysł i handel Pomorza z Górnym Śląskiem, — tak pojęta Gdynia targi swoje, musi traktować jak integralną część swego organizmu gospodarczego.

Lecz Targi Gdyńskie mają do spełnienia inną jeszcze misję. Muszą one dopomóc i ułatwić zorganizowanie Gdyni w ten ośrodek gospodarczy, jaki jest przewidziany w jej ogólnym rozwoju. Targi Gdyńskie muszą spełniać dodatkową rolę informatora o tym, co w Gdyni, jako takiej jest do spełnienia i jakie istnieją korzyści finansowe dla wszelkich inwestycyj przemysłowych w mieście portowym.

To też program Targów Gdyńskich na rok 1937 (20. 6. — 4. 7.) został ujęty pod tym właśnie kątem widzenia. Obejmuje on **Dział Budowlany,** zawierający maszyny i materiał budowlany oraz rzemiosło związane z budownictwem. Poza tym przewidziane są eksponaty z zakresu budownictwa osiedli oraz wnętrz, dostosowanych do współczesnych potrzeb.

Następny **Dział Budowy Dróg i Motoryzacyjny** ma ściśle łączność z czteroletnim planem inwestycyjnym Gdyni, oraz powiatów północnych. Ma on za zadanie przede wszystkim przedstawić najnowocześniejszy materiał drogowy, jaki udało się do ostatnich czasów przygotować, aby umożliwić Gdyni i powiatom kaszubskim wykorzystanie najnowszych zdobyczy techniki przy budowie nowych dróg, których plany są już zatwierdzone. Równocześnie ze względu na obronność wybrzeża, dział ten ma za zadanie umożliwienie ludności motoryzacji na wybrzeżu.

Oba zatem powyższe działy dotyczą interesów samej Gdyni, — jej rozwoju zarówno pod względem budowli jak i arteryj komunikacyjnych. Następny dział — **Dział Przemysłu Rybnego** ma za zadania zetknięcie producenta gdyńskiego ryb wędzonych i konserw z odbiorcą w głębi kraju, a ponadto ma wskazać rynek zbytu dla przemysłu pomocniczego — beczek, skrzynek, puszek do konserw i t. p. W tym dziale również została zamieszczona produkcja, mająca związek z rybactwem jak — ubiór rybacki, liny, łańcuchy, kotwice, sieci i t. p. sprzęt rybacki.

W łączności z Działem Budowy Dróg, występuje również na Targach Gdyńskich **Dział Turystyki i Przemysłu Kaszubskiego.** Propaganda turystyki na Targach Gdyńskich przewiduje w pierwszym rzędzie zobrazowanie wysokich walorów wypoczynkowych i przyrodniczych Szwajcarii Kaszubskiej, położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Gdyni w północnych powiatach wybrzeża. Niezależnie jednak od tego, w związku z dużym napływem turystów krajowych i zagranicznych do Gdyni w okresie Święta Morza, a więc jeszcze przed właściwymi wakacjami, przewiduje się urządzenie również propagandy wszystkich uzdrowisk polskich.

Zamyka Targi Gdyńskie **Dział Uprzemysłowienia Gdyni.** Dział ten przeznaczony jest dla przemysłu, handlu i finansistów, noszących się z myślą inwestowania kapitałów w przemyśle gdyńskim. Zwiedzający znajdzie tu przedstawione najwabniejsze składniki kalkulacyjne produkcji przemysłowej, mającej szanse rozwoju i rentowności w Gdyni. Ze względu na słabe uprzemysłowienie wybrzeża, a jednocześnie na pojemny rynek wewnętrzny i eksportowy, przemysł w Gdyni posiada przed sobą wielką przyszłość, niedostatecznie jeszcze wykorzystania przez kapitał. Dział uprzemysłowienia Gdyni, przez jasne zobrazowanie sytuacji gospodarczej miasta portowego i kształtujących się w nim warunków rozwojowych, pozwoli ześrodkować wysiłki sfer zainteresowanych, oszczędzając zbędnych nakładów i ograniczając ryzyko inwestatorów.

Tak pojęte Targi Gdyńskie zapewnią bezsprzecznie korzyści zarówno wystawcom jak i zwiedzającym, dając im możliwie wielką sumę możliwości gospodarczych do wykorzystania.

Linia kolejowa Sierpc-Toruń

W przededniu uroczystego poświęcenia nowego szlaku między Pomorzem a Warszawą po prawym brzegu Wisły

Słupy graniczne, dzielące Polskę na trzy zabory, zostały zwalone już wiele lat temu, a praca nad scementowaniem rozdartych

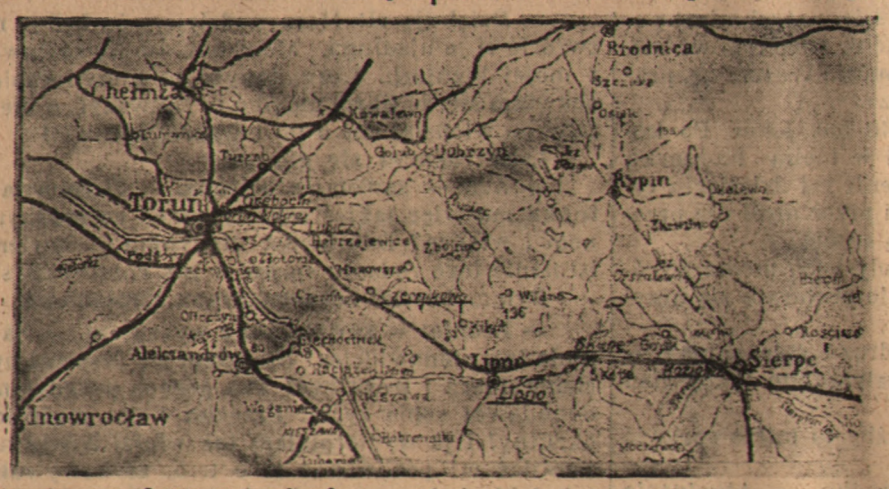

przez długie dziesiątki lat dzielnic trwa wciąż jeszcze. Takim nowym ogniwem w łańcuchu, coraz silniej spajającym połączone znów ziemie niepodległej Polski, jest **nowa linia kolejowa Sierpc—Toruń,** której uroczyste poświęcenie odbędzie się w sobotę 23 stycznia.

Aby w całej rozciągłości móc zrozumieć znaczenie nowej linii, cofnijmy się wstecz do czasów, kiedy o niewiele kilometrów od Torunia rozpoczynało się władztwo dwugłowego orła rosyjskiego. **Wartka Drwęca,** wpadająca pod Złotorią do Wisły, tworzyła granicę carskiej Rosji. Do ziem, położonych na wschód od tej granicy, z zachodu wiodła jedna jedyna linia kolejowa po lewym brzegu Wisły. **Pas graniczny zaś po prawym brzegu** na szerokiej przestrzeni tworzył **istną próżnię komunikacyjną.** Pozbawiony wszelkich dróg żelaznych, a nawet kołowych, rozległy ten szmat ziemi w swym zaniedbaniu komunikacyjnym miał być **wałem ochronnym,** broniącym najtańszym kosztem dostępu wojskom nieprzyjacielskim, mającym zamknąć im drogę na wschód, na terytorium Rosji.

Stąd więc pochodzi **całkowite ogołocenie pogranicza rosyjskiego nietylko z połączeń kolejowych, ale także z najprostszych dróg i mostów na Wiśle.** Mieszkańcy powiatów lipnowskiego i rypińskiego, mający w pobliżu, po drugiej stronie granicy, niemieckie stacje kolejowe, do **własnych** stacyj musieli więc się **końmi setki kilometrów po wertepach i wybojach.** Stąd wypływało znowu **zupełne zaniedbanie kulturalne i gospodarcze tych stron.** A zresztą jakiż carskie państwo miałoby interes w podnoszeniu poziomu kulturalnego i dobrobytu ziem rdzennie polskich?

Odcięty więc od zachodnich dzielnic polskich był polski wschód tą strategiczną „stratosferą" komunikacyjną — **szerokim pasem nędzy,** przez który dzisiaj trzeba nam wytyczać **nowe szlaki,** który **trzeba ożywić przez przeprowadzenie życiodajnych arteryj komunikacyjnych.**

Takie zadanie spełni nowa linia kolejowa Sierpc—Toruń. Wprawdzie okupacyjne władze niemieckie po zajęciu opuszczonych przez Rosjan terenów pogranicza zbudowały **wąskotorową kolejkę na linii Lubicz—Nasielsk i Golub — Sierpc,** ale kolejek, tych, **tandetnych i prowizorycznych,** nie można było brać pod uwagę. Polska niepodległa więc dopiero stanęła wobec pilnego zadania przerzucenia **pomostu między Mazowszem i Pomorzem,** aby naprawić zaniedbania zaborców. W pierwszym dziesięcioleciu niepodległości powstały połączenia kolejowe **między** Nasielskiem i Sierpcem, Płockiem i Kutnem. **Całokształt jednak zadań** rozwiązują dopiero obecnie **linia Sierpc—Toruń** i budująca się jeszcze linia **Warszawa—Sierpc—Brodnica.** Równocześnie — ale to już inna sprawa przerzucono żelazne przęsła mostów nad Wisłą pod Płockiem, Włocławkiem.

Nowa linia Sierpc—Toruń wraz z istniejącym już połączeniem Sierpc—Nasielsk, które biegnie dalej na wschód przez Zegrze i Tłuszcz, stworzy **główną arterię komunikacyjną na prawym brzegu Wisły** i umożliwi

bezpośrednie połączenie kresów wschodnich z morzem

z pominięciem węzła warszawskiego, a odciążając w wysokim stopniu linię lewobrzeżną.

Zbliżenie więc kresów wschodnich do morza to jeden z głównych momentów, jakie cechują nową linię. Niemniej ważne jest **znaczenie lokalne** linii, która przecina **żyzne okolice powiatu lipnowskiego,** przechodząc przez większe osiedla jak **Skępe, Lipno, Czernikowo i Lubicz.** Okolice te dotąd odcięte od Torunia i Pomorza udostępnione zostaną stolicy Pomorza, która w ten sposób rozszerzy zasięg swojego promieniowania. Toruń sam nie doceniał może znaczenia nowej linii dla własnego rozwoju, ale już pierwsze dni uruchomienia ruchu na linii Toruń—Sierpc — (pociągi na tej linii kursują już od 9 grudnia) wykazały **znaczny ruch pasażerski i przewozowy.** A do zakładów przemysłowych Torunia napływają liczne zamówienia z udostępnionych dzięki nowej linii terenów, tak przecież bliskich, a do tej pory trudno osiągalnych jedynie z powodu braku dogodnej komunikacji.

Budowę linii Sierp—Toruń powierzono **Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Toruniu,** przy której w tym celu utworzony został **specjalny oddział pod kierownictwem inż. Grafia.** Uroczysty **akt poświęcenia** pierwszych wózków roboczych w obecności najwyższych przedstawicieli władz kolejowych z ówczesnym **ministrem komunikacji inż. Butkiewiczem** na czele odbył się **11 czerwca 1935 roku.**

Od tej chwili na całej 80 klm. trasie pracа trwała okresami dzień i noc bez przerwy. Tempo tych robót stanowi swego rodzaju

rekord w dziedzinie naszego budownictwa kolejowego

Ogółem budowa linii trwała **18 miesięcy,** a ogólny koszt wynosi 11.500.000.— zł, tak, że i koszt budowy jednego kilometra linii wraz z budynkami wynosi 145.000.— zł.

Aby wytyczyć nowy szlak, **skopano i przewieziono z jednego miejsca na drugie 1.200.000 m³ ziemi.** W samym Lubiczu, gdzie musiano przebić wielki wykop, zostało prawie całkowicie zniesione duże płaskie wzgórze. W tym miejscu w ciągu 5 miesięcy przekopano 225 milionów kilogramów ziemi. Aby zatrudnić jaknajwiększą ilość rąk roboczych **zrezygnowano z pomocy mechanicznego bagra,** posługując się jedynie pracą ludzką.

W innym miejscu napotkano przy przerzucaniu szlaku kolejowego na pewne trudności przy przecinaniu bagnistej kotliny w pobliżu Czernikowa. Tutaj zdecydowano się przerzucić przez bagno nasyp. Żarłoczne trzęsawisko pochłonęło blisko sto tysięcy metrów sześciennych ziemi, zanim na czternastometrowej głębokości natrafiono na twardy grunt. W połączeniu z kilkunastometrową wysokością nasypu ponad poziomem bagniska dało to w sumie około trzydziestu metrów nasypu w linii pionowej.

Na nowej linii wybudowano **56 obiektów kolejowych, przepustów płaskich i sklepionych wiaduktów i mostów, w czym dwa mosty większe,** przez Drwęcę pod Lubiczem

Z czasu budowy na miejscu obecnej stacji Lubicz

długości 70 m. i przez Skrwę pod Sierpcem o długości 60 m.

Betonu i żelazobetonu zużyto przy budowie obiektów kolejowych ogółem około trzynaście tysięcy metrów sześciennych, a pracę przy linii znalazła znaczna ilość bezrobotnych z powiatów sierpeckiego, lipnowskiego i toruńskiego. **Dziennie zatrudniano** bowiem przy budowie przeciętnie **tysiąc sześćset robotników.** Przy nowej linii powstało pięć nowych stacyj: **Koziołek, Skępe, Lipno, Czernikowo i Lubicz,** do których pobudowano dojazdy. Na tym odcinku pracy najlepiej spisał się **powiat toruński,** na terenie którego **wszystkie dojazdy są już zabrukowane.**

Na uwagę zasługuje jeszcze jedna rzecz nowa w polskim budownictwie kolejowym. Po raz pierwszy zastosowano tutaj **zmechanizowany sposób układania toru przy pomocy pociągu-dźwigu,** według projektu i pomysłu naczelnika wydziału Ministerstwa Komunikacji inż. Hummla. Przęsła, składające się z dwóch szyn o 18 m. długości, ze zmontowanymi już podkładami w ilości 29 przygotowano w bazie materiałowej po czym pociąg dźwig układał je automatycznie na nasypie, wykonując robotę czysto, dokładnie i szybko.

Nowa linia Sierpc — Toruń podobnie jak i budująca się linia Sierpc — Rypin — Brodnica należeć będą do Dyrekcji Kolejowej w Toruniu, a obsługiwać je będzie prawie wyłącznie personel pomorski.

Na linii Sierpc — Toruń kursują już, jak wspomnieliśmy, regularnie pociągi od 9 grudnia, tak że najkrótsze prawobrzeżne połączenie między Toruniem i Warszawą stało się już faktem dokonanym. Drogę między Toruniem i Warszawą pociąg przebywa w ciągu 3 godzin. Pociągi odchodzą z Warszawy o godz. 18,55 z Torunia o godz. 3 w nocy.

Przerzucony atym został pomost, ponad próżnią, dzielącą wschód Polski od **Pomorza i morza.** I zwolna zacierać się będą różnice, jakie z konieczności rzeczy zrodzić musiała długa niewola na terenach tak bliskich sobie, a jedynie przez granicę zaborczą rozdartych na dwa obce sobie pod każdym względem organizmy. I zwolna dokonywać się będzie proces zrastania się tych ziem w jedną zwartą całość. **(ac)**

Budynek stacyjny Czernikowo

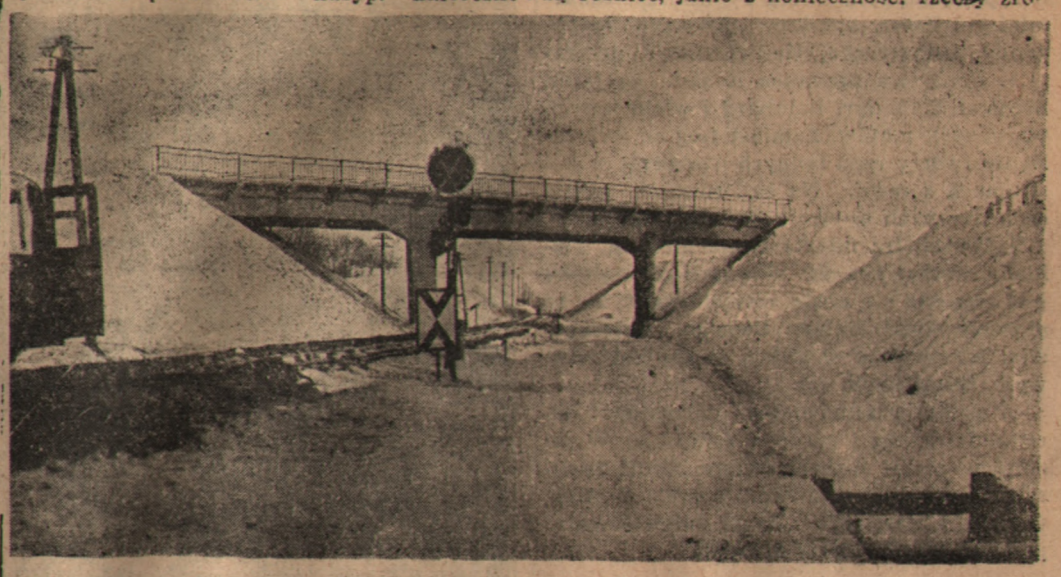

Wiadukt drogowy w okolicach Lipna

Tak... UNIWERSALNY KREM Este to krem na każdą porę roku
oryg. pudełko -20 -40 t- 1,75
J. i S. STEMPNIEWICZ · POZNAŃ

monotonna praca biurowa
idzie lepiej i sprawniej przy dobrym oświetleniu. Dobre światło — to żarówka Ⓓ ekalumenowa
TUNGSRAM Ⓓ
z Ⓓ wuskrętnym Ⓓ rucikiem.
Daje ona 20% więcej światła przy niezwiększonych kosztach zużytego prądu

J. LITRZYCOWA

NIEBEZPIECZNA GODZINA

21

Powieść nagrodzona na konkursie literackim

Z początku zachowywał się zupełnie przyzwoicie, lecz po podwieczorku stawał się coraz bardziej agresywny. Byłam oburzona i zerwałam się, żeby odejść. Zagrodził mi drogę. Wyglądał tak okropnie, że zlękłam się i cofnęłam się znów na kanapę, na której siedzieliśmy poprzednio. W tym momencie do pokoju, bez pukania, wszedł służący.

— Czy pan dzwonił na mnie? — zapytał.

— Nie — odpowiedział pan Moinart.

Służący zapalił światło i zabrał tacę z podwieczorkiem. Wychodząc z pokoju, obrzucił mnie aroganckim, bezczelnym spojrzeniem, uśmiechając się zuchwale na widok moich potarganych włosów i rozdartego rękawa u sukni.

Byłam bezgranicznie oburzona.

— Proszę mnie natychmiast wypuścić! — rzekłam do pana Moinart. — Chcę stąd natychmiast odejść!

— Patrzył na mnie spokojnie.

— Na pani miejscu— rzekł chłodno — nie czyniłbym tego tak gwałtownie. Nie chodzi już o mnie! Ja postaram się znieść mężnie zawód, jaki mi pani sprawiła; ale mój służący, Władek... Wie pani zapewne, że niema gorszych plotek, jak rozsiewane przez służbę, Władek, oczywiście, dostrzegł stan podniecenia, w jakim się pani znajduje, i który zapewne źle sobie wytłumaczył. Przez moją nieostrożność usłyszał także pani nazwisko, więc...

Pobladłam z wrażenia.

— Czy to jest szantaż? — zapytałam.

— Ach, co znowu, droga pani! Czyż można mnie posądzać o takie rzeczy? Chodzi tu jedynie o Władka!

— Czemże można zamknąć mu usta?

— Och, sądzę, że wystarczy jakiś delikatny upominek! Zupełnie skromna sumka, powiedzmy 10 tysięcy!

— Czy pan oszalał? Skądże mam wziąć tyle pieniędzy?

— Doprawdy nie wiem, droga pani! Ale wydaje mi się, że warto wysilić nad tem piękną główkę, i nie dopuścić do tego, by wiadomość o pani wizycie u mnie dotarła do uszu szanownego małżonka!

Wybiegłam od niego, drżąc ze wzburzenia. Nie wiedziałam, co począć. Najprościej byłoby opowiedzieć o całej tej historji tobie, Karolu, ale wtedy musiałabym coś napomknąć o przyczynach mego szalonego kroku i całego bezsensownego flirtu z tym nikczemnikiem. Nie byłbyś przecież w stanie pojąć skąd wzięła się we mnie, takiej zawsze spokojnej i zrównoważonej, ochota do uwikłania się w tego rodzaju awanturę. Nie uwierzyłbyś, gdybym ci powiedziała, że zrobiłam to z nudów, lub z chęci zaznania raz w życiu takiej przygody. Mogłabym się zmieszać, napomknąć coś o Leonie; rozmowa o nim stałaby się wtedy nieuniknioną, a tego pragnęłam uniknąć za wszelką cenę. Zresztą zachowanie pana Moinart wydawało mi się tak niesłychane, iż nie wierzyłam, żeby miał spełnić swoją groźbę.

Jednakże nazajutrz poproszono mnie do telefonu i jakiś męski głos, który, oczywiście, natychmiast poznałam, ostrzegł mnie, że Władek niecierpliwi się, gdyż zamierzając za kilka dni opuścić Warszawę, pragnie do tego czasu mieć pieniądze.

Tego wieczoru przyjechał do nas Leon. Po kolacji zostaliśmy na chwilę sami w moim buduarku i wtedy poprosiłam go o pożyczenie mi dziesięciu tysięcy złotych. Naturalnie, ani mi przez myśl nie przeszło, że Leon nie dysponuje taką sumą.

— Nie wiem — rzekłam kiedy będę mogła zwrócić ci te pieniądze, ale, oczywiście postaram się uczynić to jak najprędzej.

— Czy potrzebna ci jest odrazu cała suma? — zapytał Leon i w głosie jego posłyszałam jakby cień wahania.

— Och — zapytałam — czyżby to miało sprawić ci jakąś trudność?

— Nie! — odpowiedział prędko. — Absolutnie żadnej! Jutro przywiozę ci te pieniądze!

— Dziękuję ci! Mam nadzieję, że będę mogła zwrócić ci je niedługo. Może uda mi się zastawić coś z mojej biżuterii. Uczyniłabym to niezwłocznie, ale obawiam się, że Karol mógłby to zauważyć, a nie chcę, żeby on wiedział coś o tej przykrej sprawie!

Leon zaśmiał się głośno.

— Ach — zawołał z uciechą. — Szanowna małżonka ma więc jakieś sekrety przed czcigodnym panem i władcą? Doprawdy, nigdybym nie uwierzył w istnienie tego rodzaju spraw w tak cnotliwem stadle!

Byłam bardzo zdenerwowana i rozżalona.

— Leonie! — zawołałam z wyrzutem. — Za co ty mnie tak nienawidzisz? Starałam się przecież być dla ciebie dobra i troskliwa! Tak gorąco pragnęłam, byś odbudował sobie życie! Przecież i dla mnie los był okrutny! I ja wycierpiałam tak wiele! Nigdy nie pozwoliłeś mi powiedzieć ci o tem, zachowywałeś się tak, jakbyś się tego wcale nie domyślał! Ja nie czuję się winna! To tylko życie nieubłagane, okrutne oderwało nas od siebie, łamiąc nasze młode serca!

Oczy Leona, te jego niezapomniane, najdroższe oczy na świecie, objęły mnie spojrzeniem, jak najsłodsza pieszczota. Po raz pierwszy od czasu swego powrotu spoglądał na mnie w ten sposób. Łagodnie, boleśnie, z ogromnym, niemym smutkiem. Usta jego drgnęły lekko w uśmiechu, czy odruchu wzruszenia.

Patrzyłam na niego, jak oczarowana tą nagłą zmianą, drżąca i szczęśliwa, z oczyma pełnemi łez.

— Mylisz się, Krysiu — rzekł Leon, — sądząc, że cię nienawidzę.

Nie umiałam mu nic odpowiedzieć. Łzy spływały mi po policzkach. Wiedziałam, że gdyby w tej chwili usiadł przy mnie, gdyby objął mnie ramionami, lub pocałował, uczyniłabym dla niego wszystko. Przejmowała mnie tęsknota do takiego jego uścisku i radość ogromna, że Leon nie zapomniał, że jeśli mnie nienawidzi, to chyba kocha...

Nie powinnam była tego pragnąć, ani cieszyć się tem, a przecież byłam dziwnie szczęśliwa! Może to była miłość! Ach, Karolu, sądzę, że nie w mieszkaniu pana Moinart, i w jego uściskach, ale w tej chwili, gdy w milczeniu i bezruchu patrzyłam na Leona, dopuściłam się wobec ciebie pierwszej zdrady.

W tym momencie Lulu weszła do pokoju i ta krótka chwila skończyła się.

Nazajutrz Leon wręczył mi obiecane pieniądze i cała sprawa z panem Moinart została definitywnie zlikwidowana.

Nie miałam pojęcia o stanie interesów Leona, i byłam przekonana, że dla zdobycia potrzebnej mi sumy nie potrzebował uczynić najlżejszego wysiłku. Dopiero znacznie później, już po jego śmierci, zestawiwszy różne daty, doszłam do wniosku, że nazajutrz po rozmowie ze mną, sprzedał akcje i papiery wartościowe za sumę dziesięciu tysięcy złotych, które to papiery powierzył mu jakiś klient.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Obraz zniszczenia w Hiszpanii

Reprodukujemy fragment z hiszpańskiego miasta Aimendralejo, zajętego ostatnio przez wojska powstańcze armii gen. Franco. Na pierwszym planie widoczna jest wysoka wieża miejscowego kościoła, doszczętnie zniszczonego wskutek działań wojennych.

O czym się pisze, a o czym się milczy?

Niemcy na wesoło — Walka na szpady Goeringa z Mussolinim — Nowe kontrtorpedowce niemieckie

(Korespondencja własna) **Berlin**, w styczniu

Kongres karnawałowy

Pierwszy międzynarodowy kongres karnawałowy! Tak jest, kongres i to międzynarodowy odbył się właśnie w Monachium.

Ciekawie to wszystko wyglądało. Za stołem prezydialnym szereg dygnitarzy: Staatminister Esser, dyrektor Związku Propagandy Turystycznej Heiligbrunner, delegat min. Goebbelsa nadradca minist. Gutterer, Stadtrat Ebel, dyr. Reinhard i wielu innych poważnych mężów. Zamiast flag ze swastyką tło tworzy rząd ładnych dziewcząt w kostiumach z rewii. Na sali również szereg osób ubranych w stroje karnawałowe.

Nadburmistrz miasta Monachium K. Fiehler otworzył kongres słowami: „Szczęśliwy jest ten, kto się czuje szczęśliwym!" Co za głęboką myśl! Metoda Coue'go, autosugestia. Wmawianie w siebie, że się jest zdrowym, szczęśliwym etc.

A potem przemówienia delegatów, odczytanie depesz i prace w sekcjach. W rezultacie został zorganizowany „Bund Deutscher Karneval", któremu nawet dr. Ley, twórca i kierownik „Kraft durch Freude" przesłał telegraficznie życzenia.

Karnawał w Nadrenii

Karnawał w Nadrenii, w południowych Niemczech, zwłaszcza w Monachium, które było siedzibą malarzy, rzeźbiarzy, „Fasching" monachijski, miał ustaloną reputację nie tylko w Niemczech; bywało tam wesoło, bawiono się beztrosko i z humorem, udział żywiołów artystycznych dodawał zabawom karnawałowym odrobinę barwy i wybujałości renesansowej. Że teraz wynikła aż potrzeba „organizowania" zabawy i humoru, świadczy to niezbyt dobrze o istocie humoru, jaki panuje obecnie w Niemczech. **Nic też dziwnego, że obecny na kongresie Anglik powiedział: „No humour, nor senze of humour", co znaczy mniej więcej: ani we sole, ani dowcipne. Bo istotnie ten etatyzm w dziedzinie zabawy wypadł raczej zabawnie. Ponieważ jednak w Niemczech krytykować nie wolno, więc niektóre poważniejsze gazety ograniczyły się do... pominięcia „kongresu" zupełnym milczeniem.**

Również nie bardzo rozpisywały się gazety tutejsze na temat walki na szpady pomiędzy Mussolinim a Goeringiem. Walki przyjacielskiej, sportowej, w kostiumach i maskach. W akademii szermierczej w Rzymie świty obu dygnitarzy przyglądały się przez 20 minut temu spotkaniu. Oczywiście żaden z partnerów nie zwyciężył. Mussolini był szybszy, Goering za to silniejszy i niespodzianie zwinny jak na swą tuszę. Tak orzekli znawcy.

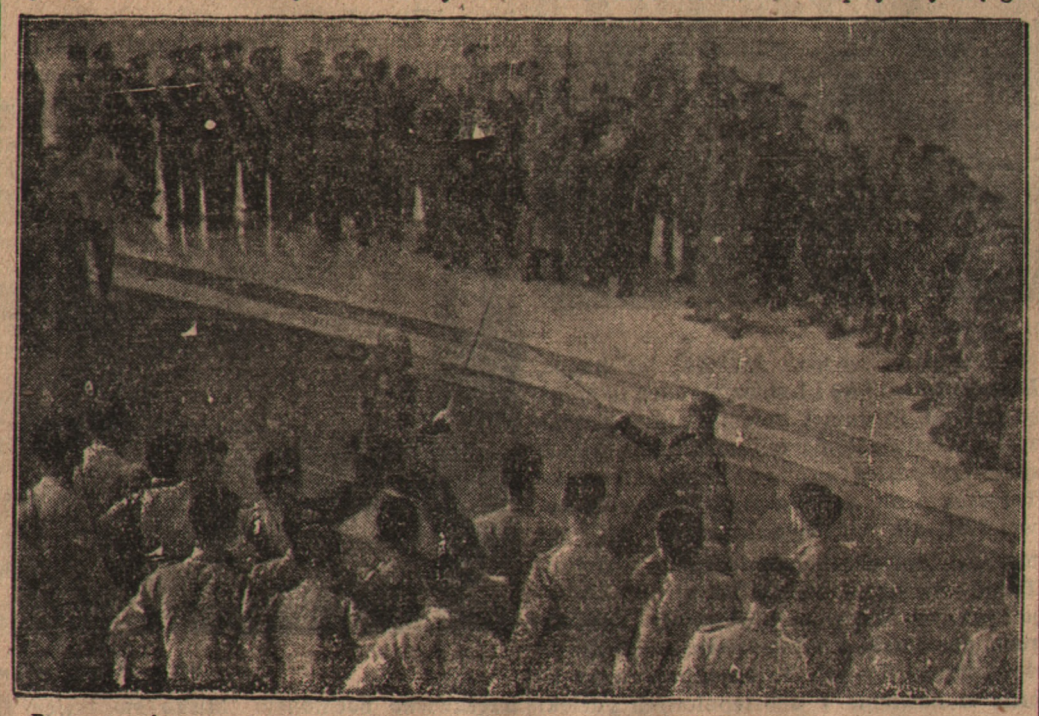

Podczas pobytu premiera pruskiego gen. Göringa w Rzymie, Il Duce wobec zgromadzonego korpusu dyplomatycznego zademonstrował w Pałacu Sportowym lekcję podstawowej szermierki

„Circenses" i zbrojenia

Karnawał aczkolwiek nie wybujały, troska władz o „circenses" dla ludności, skoro zabrakło masła, to wszystko ani na chwilę, ani na centymetr nie powstrzymuje działalności gorączkowej prawie, jaką III Rzesza rozwija w dziedzinie zbrojeń. Wszystko odkłada się na bok, gdy idzie o zbrojenia, na ten cel nie żałuje się niczego i dlatego też niema masła. Ale są oto nowe okręty wojenne, nowiutkie, jak z igły.

Na mocy porozumienia anglo-niemieckiego przystąpiła Trzecia Rzesza do budowy 22 kontrtorpedowców o pojemności 1625 i 1800 ton. Uzbrojenie ich stanowi 5 dział 5-calowych i 8 torped. **Pierwszy z tych statków rozpoczął przed paru dniami służbę w marynarce niemieckiej. Na cześć admirała, który zginął w bitwie z flotą angielską u brzegów Helgolandu w 1914 roku, nazwano go „Leberecht Maas". Rozkaz naczelnego wodza sił niemieckich nadał jednocześnie nazwy pierwszym dziesięciu kontrtorpedowcom, znajdującym się w budowie.** Numery 8 i 9 noszą nazwy **„Bruno Heineman"** i **„Wolfgang Zenker"** na pamiątkę oficerów, którzy „zginęli w obronie sztandaru", to znaczy byli zabici przez zbuntowanych marynarzy w dniu 5 listopada 1918 r.

Numer 10 nazywa się **„Porucznik Lody"**, o którym rozkaz mówi, że „został zabity w służbie dla ojczyzny". Istotnie był on rozstrzelany w London Tower w listopadzie 1914 r. jako szpieg.

M. K.

W imię jakich interesów

fałszuje się prawdę i podrywa autorytet władz?

Cytuję ten artykuł (z „Małego Dziennika") z uczuciem największego wstydu, że w podobny sposób traktowane być mogą w Polsce przedsiębrane przez rząd poważne i pożyteczne dla społeczeństwa i dla państwa badania stanu zdrowotnego młodzieży. (Z przemówienia min. WR. i OP. Świętosławskiego wygłoszonego w Sejmie w środę 20 bm.).

Od dłuższego czasu poważne zaniepokojenie w społeczeństwie budziły wieści, dotyczące stanu zdrowotnego najmłodszego pokolenia. Dwukrotnie już na terenie parlamentarnym — z okazji omawiania zagadnień opieki społecznej— podkreślono, że wojskowe komisje muszą **odrzucać pokaźną ilość poborowych, ponieważ są fizycznie niezdatni do służby wojskowej.** Kryzys ekonomiczny od przeszło 6-ciu lat pauperyzujący przede wszystkim warstwę pracowniczą, nie mógł również korzystnie wpłynąć na zdrowie i rozwój dzieci, pozbawionych należytego wyżywienia. Potomstwo niemal 400-tysięcznej rzeszy bezrobotnych z naturalnych przyczyn nie krzepło w siły fizyczne.

Cóż więc dziwnego, że zarówno ministerstwo oświaty jak i spraw wojskowych żywo zainteresowały się tym zjawiskiem — i, by je ująć w sprawdzone dokładnie fakty i cyfry, wyznaczyły szereg komisji, by w różnych środowiskach na terenie całego Państwa **zbadały stan zdrowotny najmłodszego pokolenia. Zbadano więc przeszło 15000 uczniów i uczennic, a wyniki tych badań zapewne posłużą do poważnych i potrzebnych wielce zarządzeń, mających przeciwdziałać tak niebezpiecznemu złu, jakim byłoby dalsze tolerowanie opłakanego stanu zdrowotnego młodzieży.**

Cóż jednak spotkało inicjatorów tej poważnej i nadzwyczaj doniosłej akcji?

Oto ze strony właśnie tej, która mieni się **patronem moralności** i chce uchodzić za monopolistę troski o naród, przypuszczono **najostrzejszy atak na badania antropometryczne wśród uczącej się młodzieży. Przewodził temu atakowi dziennik, podający się za szermierza katolicyzmu, a w ślad za nim ruszyły pisma endeckie i endekoizujące.** Wszczęto gwałt pod pozorem, że badanie dzieci przez.... lekarzy narusza... moralność! Pisano, że te badania są „propagandą nudyzmu", „lekcją pokazową pornografii", „obrazą uczucia wstydliwości" itd.

Słowem: **nakręcono tu, grającą już u nas od wielu lat, katarynkę frywolnej i cynicznej plotki. Na tle bardzo poważnego poczynania, mającego służyć doniosłym celom społecznym, dopuszczono się trywialnej napaści na rząd.**

Istnieje niewątpliwie różnica między plotkami, niemal co dzień wypełzającymi na powierzchnię z wytwórni bujd i kąśliwości, a plotką na temat badań lekarskich wśród młodzieży. Tamte plotki opierają się przeważnie na podawaniu faktów wyimaginowanych, nie istniejących. Tu jednak badania lekarskie były. Fakt — by użyć fatalnego z punktu widzenia stylistyki wyrazu — „zaistniał". le... fakt został po prostu **złośliwie przeinaczony, perfidnie wykomentowany i wykrzywiony.** Z rzeczy dobrej, słusznej, pożytecznej próbowano zrobić rzecz złą, szkodliwą, ba, nawet amoralną... **Z poważnych badań naukowych postarano się skręcić bicz, by nim wysmagać inicjatorów akcji, a równocześnie, by w społeczeństwie szerzyć niepokój, jakoby tak poważne władze, jak wojsko i szkolnictwo były krzewicielami niemoralności...**

Ludzie, gorszący się na widok... lekarza, badającego stan zdrowia dziecka, tym bardziej zawinili i tym bardziej poszli na wielce niebezpieczne flukta, że ich „akcja protestacyjna" i ich prasowe „oskarżenie" na temat niemoralności badań lekarskich dotyczyły tak delikatnego instrumentu i tak wrażliwego środowiska, jakim jest ucząca się młodzież. Bo przecież nie ulega wątpliwości, że te „rewelacje" o „nudyzmie", o „pornografii", o traktowaniu dzieci jakby „żywy towar", o „metodach badań, dopuszczalnych jedynie na targu bydłem", itd., musiały trafiać właśnie do.. dzieci, **podrywając w nich poczucie autorytetu zarówno władz szkolnych, jak i przedstawicieli nauki lekarskiej.** A jakie spustoszenia powoduje się w duszy dziecka, gdy się te autorytety obala — chyba zdajemy sobie wszyscy sprawę.

Więc nie badania dzieci przez lekarzy były niemoralne, a wprost przeciwnie: **niemoralne wielce było to, co z racji tych badań zrobiła prasa t. zw. „opozycyjna", węsząca wszędzie okazję do plotkarstwa i obmowy.**

Jest to klasyczny przykład, który nam uzmysławia doskonale **szkodnictwo różnych imprez i wystąpień, pod rzekomą formą troski o moralność publiczną i dobra narodowego szerzących właśnie niemoralność i przeciwdziałających poważnym poczynaniom w imię właśnie dobra narodu.**

Dr. Rem.

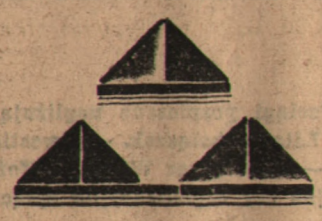

Czarne Piramidy

pióra

Zdzisława Karr-Jaworskiego

To: — Wstrząsająca opowieść z życia tułaczy za chlebem
Odwrotna strona medalu polskiej emigracji
Pieśń miłości i nieopisanej tęsknoty za krajem

Już wkrótce na łamach naszego wydawnictwa.

Nie ma silnego Państwa bez dobrej sieci komunikacyjnej

Obrady nad budżetem Ministerstwa Komunikacji

Na czwartkowym posiedzeniu komisji budżetowej Sejmu był rozpatrywany **budżet Ministerstwa Komunikacji,** który referował **pos. Sikorski.**

W obszernym referacie pos. Sikorski m. in. stwierdza, że **jednym z najważniejszych hamulców naszego rozwoju gospodarczego jest zły stan komunikacji.** Nie ma silnego Państwa bez dobrej sieci komunikacyjnej. Należy stwierdzić, że w stosunku do sieci kolejowej niedorozwinięte są u nas drogi kołowe i wodne. Obywatel nasz na cele komunikacyjne dysponuje nikłymi sumami. W U. S. A. obywatel na samą komunikację osobową wydaje 1000 zł. rocznie, u nas cały dochód społeczny wynosi przeciętnie 400 zł. rocznie. na mieszkańca, zaś wydatek na podróże 6 zł.

Przechodząc do wyników eksploatacyjnych sprawozdawca podkreśla, iż

majątek kolejowy przedstawia wartość 8 miliardów 586.306.000 zł a obroty 892.192.000 zł

Stosunek więc obrotu do majątku wynosi 1:10. Jest to stosunek bardzo niekorzystny. **Przewidywane wpływy** w r. 1936 w porównaniu do najlepszego roku jaki był 1929 wynoszą: z przewozu osób 203.327.769 zł. wobec 388.155.684 zł. w roku 1929 i z przewozu towarów 512.620.625 zł. wobec 1.034.618.818 zł. w roku 1929.

Na 18 mil. podróżnych z biletami normalnymi przypada 126 mil. z biletami ulgowymi

Szereg ulg jest dostępnych każdemu obywatelowi, jednak **nasz system ulg należy** — zdaniem referenta — **do najbardziej skomplikowanych w świecie. Dla dobra tak kolei jak i obywatela należałoby skasować zbytnie ulgi jak i uprościć kontrolę.**

Najwyższa w świecie ilość pracowników

Przechodząc do wydatków mówca stwierdza, że uderzają wielkie różnice między poszczególnymi dyrekcjami, dla których brak motywu. **Ilość zatrudnionych pracowników kolejowych w Polsce w stosunku do sieci należy do najwyższych w świecie. Wydatki osobowe w budżecie PKP przekraczają od 5 lat 70 proc. ogólnych wydatków.**

Następnie przemawiał **p. min. komunikacji Ulrych.**

Mowa min. płk. Ulrycha

W rozległej dziedzinie **robót publicznych** upływający okres budżetowy stał pod znakiem ożywionej działalności inwestycyjnej.

Za jedno z czołowych zagadnień państwowych należy niewątpliwie uważać sprawę **ulepszenia istniejącej**

komunikacji drogowej

gdyż w dziedzinie dróg Polska jest krajem niezwykle upośledzonym. Drogi znalazły się w stanie zaniedbania, a przede wszystkim nie zostały przystosowane do wymagań wzmożonego ruchu mechanicznego.

Dzięki wysiłkom Ministerstwa Komunikacji i pomocy Skarbu Państwa udało się przerobić na drogach w okresie 1935/36 ponad 100.000.000 zł, a w okresie 1936/37 około 80.000.000 zł.

Obok naprawy dróg przeprowadzono **naprawę 17.963 mb. mostów,** w tym 1.540 mb mostów stalowych, 170 mb mostów żelbetowych oraz 16.258 mb mostów drewnianych.

W zakresie budowy dróg **ulepszono nawierzchnię na przestrzeni 291 km,** wykonano podbudowę pod ulepszone nawierzchnie drogowe na przestrzeni 33 km. **oraz zbudowano nowych dróg państwowych 157 km.**

W zakresie budowy mostów zbudowano lub przebudowano 4.469 mb. mostów.

W budowie znajdują się **dwa wielkie mosty stalowe,** mianowicie **most drogowy na Wiśle we Włocławku** (620 mb), który będzie ukończony w 1937 r., oraz **most drogowo - kolejowy na Wiśle w Płocku** (660 mb), gdzie rozpoczęto budowę podpór.

Samorządy wydały na drogi na obszarze państwa gotówką 43.182.000 zł.

Ostatnio nastąpił również

zwrot w zakresie zaniedbanego budownictwa wodnego

Suma środków na **budownictwo wodne** wzrosła w okresie 1935/36 do sumy **około 20.000.000 zł.,** a w okresie 1936/37 wyniesie **około 11.000.000 zł.**

Zakończono budowę **zapory na Sole w Porąbce** kosztem około 18.000.000 zł. Zbiornik ma na celu przede wszystkim ochronę przed powodzią. W budowie znajduje się **zapora na Dunajcu w Rożnowie,** która wpłynie na **poprawę warunków żeglugi na Wiśle.** Roboty mają być zakończone w listopadzie 1938 roku.

Na **Wiśle** wykonano **nieznaczne roboty,** zmierzające do uregulowania jej koryta od ujścia Przemszy do Zawichostu. Wykończono port w Radziwiu pod Płockiem, który ma na celu **połączenie Łodzi drogą wodną z wybrzeżem morskim.**

Na Wiśle dolnej w województwie pomorskim wydatki ograniczono do **utrzymania** istniejących budowli wodnych.

Motoryzacja

W ścisłym związku z inwestycjami drogowymi pozostaje **zagadnienie motoryzacji.** Niestety w zakresie motoryzacji Polska dotychczas zajmuje jedno z końcowych miejsc wśród krajów cywilizowanych.

Dążenia Rządu szły zasadniczo w kierunku zaopatrzenia rynku w tanie pojazdy mechaniczne oraz obniżenia kosztów eksploatacji samochodów.

W celu obniżenia cen udzielono firmie Lilpop, Rau i Loewenstein koncesji na montowanie wozów produkcji General Motors Company. Dalej wprowadzono ulgi w podatku dochodowym i specjalnym dla osób fizycznych, które nabędą nowe pojazdy mechaniczne.

W dalszym rozwoju polityki motoryzacyjnej prowadzi się pracę nad **zagadnieniem kredytowej sprzedaży pojazdów mechanicznych.**

Polskie Koleje Państwowe

W zakresie kolejnictwa 1936 r. wymaga niezwykle sumiennej i ścisłej analizy, gdyż rok ten przeżyły PKP **pod znakiem obniżonych taryf.** Właśnie w tym czasie, już po dokonanych zniżkach, objąłem urząd Ministra Komunikacji i w okresie tego roku — bodaj najcięższego okresu pracy w mojej służbie — ustaliłem przy pomocy naszych najlepszych znawców stan faktyczny i nakreśliłem **plan akcji nie na jeden rok, lecz na lata najbliższe,** plan, który każdy minister komunikacji — bez względu na to, kto nim zostanie — będzie zmuszony realizować.

Jaką należy się kierować zasadą, aby nie stracić z oczu głównego celu: **interesu przedsiębiorstwa?**

Koleje muszą zarobić nie tylko na swoje potrzeby czysto eksploatacyjne lecz również na racjonalną renowację urządzeń technicznych oraz w pewnym zakresie na inwestycje.

Następnie p. minister przeszedł do **planu finansowo - gospodarczego przedsiębiorstwa „P. K. P." na rok 1937,** omawiając kolejno wpływy i rozchody, wydatki na służbę drogową, na tabor, a więc parowozy, wagony osobowe i towarowe, techniczny stan urządzeń kolejowych, przewozy, politykę personalną, awanse, atmosferę pracy i wreszcie długi i gwarancje.

Polityka personalna

Całą politykę personalną prowadzę i nadal równocześnie w dwu tych właśnie kierunkach: w kierunku wytworzenia jak największej **lojalności, zaufania, harmonii i rycerskości w stosunkach między zwierzchnością a podwładnymi,** mając przy tym niezłomne przekonanie, że ciężar służby i odpowiedzialność za nią muszą być równomiernie rozłożone na wykonawców i przełożonych wszystkich stopni; po drugie w kierunku **polepszenia warunków materialnych** całej rzeszy pracowników kolejowych zwłaszcza tych, których uposażenie jest najniższe. Pod tym znakiem były przeprowadzone ostatnie **awanse,** które w 93 proc. objęły pracowników w niższych grupach uposażenia od 14 do 8. Razem **awanse otrzyma z górą 8000 pracowników.**

Oceniając należycie wartość **pracy społecznej** pracowników kolejowych w związkach, organizacjach, instytucjach społecznych kładę nacisk na to, by pracy tej nie oddawano się z uszczerbkiem dla zajęć służbowych, ponieważ **rzetelny wypoczynek jest niezbędnym warunkiem należytego wykonywania służby kolejowej,** w której bezpieczeństwo tysięcy ludzi w każdym momencie jest zawisłe od bystrości i przytomności umysłu, od pełnej sprawności, uwagi i pamięci. Dlatego uważam, że słuszniejsze jest całkowite uwolnienie pracowników od ich obowiązków służbowych na pewien okres czasu, jeżeli wymagają tego szczególnie ważne dla Państwa lub kolejnictwa zadania ich pracy społecznej, niż dopuszczanie do przeciążenia pracą i nadmiernego wyczerpania z prawdziwą szkodą dla służby. Podjąłem także akcję systematycznego dopływu sił młodych. Granica wieku, jakiego mu szę wymagać od kandydatów nie powinna przekraczać 26 roku życia. Przyjmowanie na służbę PKP. odbywać się będzie raz do roku — na jesieni, po skończonych ćwiczeniach wojskowych.

Lotnictwo komunikacyjne

Polska sieć komunikacji lotniczej zwiększyła się przez przedłużenie naszej linii dochodzącej dotychczas do Salonik, **aż do Aten.** Równocześnie uzyskano zezwolenie rządów Wielkiej Brytanii i Włoch na przedłużenie tej linii **do Palestyny,** z lądowaniem na wyspie Rodos. Również i nasza północna bałtycka linia, dochodząca w chwili obecnej do Tallina, przedłuży się o nowy bardzo ważny odcinek Tallin — Helsinki. W ten sposób będziemy mieli w eksploatacji

najdłuższą w Europie magistralę lotniczą o dług. 4.328 km

łączącą w dwa dni daleko na północ wysunięte kraje Europy, przez Wilno, Warszawę i Lwów z wybrzeżami Azji.

(Ciąg dalszy na str. 8-mej).

Z cyklu: Reportaże pomorskie

Życie społeczno-gospodarcze w Świeciu

Niedogodne połączenia kolejowe. — Dlaczego Teatr Ziemi Pomorskiej przyjeżdża rzadko. — Pociągi pospieszne negliżują Terespol a stąd i Świecie. — Dlaczego w Terespolu ciemno? — Pociągi pospieszne oszczędzają. — Litania bolączek. — Kwestia z Ubezpieczalnią. — Projekt budowy mostu przez Wdę nie może się doczekać zatwierdzenia. — Most przez Wisłę. — Może nasze wnuki. — Inflacja stowarzyszeń i organizacyj. — Za wiele tego dobrego. — Życie organizacyjne czy organizacyjna śpiączka. — Pięknemu miastu dać piękną oprawę.

(OD WŁASNEGO KORESPONDENTA OBJAZDOWEGO).

Na czoło bolączek, jak pisaliśmy w poprzednim reportażu ze Świecia — wysuwa się nie załatwiona dotychczas sprawa koszar. To największe zmartwienie. Ale i pomniejszych kłopotów miasto ma pod dostatkiem. Choćby taki problem jak uciążliwe i niedogodne połączenia kolejowe ze światem. Świecie wskutek tego jest naprawdę miejscowością zabitą deskami od Europy i żyje swym własnym życiem.

Mimo to skrzywdziłbym mieszkańców tego pięknego i starożytnego grodu, gdybym owiedział, że kultura tu zanika, że życie światowe martwieje. Nic podobnego. wiecie zawsze stawia się gromadnie, gdy rzyjeżdża teatr z Torunia.

Niestety teatr przyjeżdża nader rzadko. łoże właśnie z powodu tych fatalnych wiązków kolejowych. Rozkład jazdy ze wiecia do Terespola był układany, zdaje tę, bez należytego wniknięcia w potrzeby ieszkańców Świecia, bez zasięgnięcia opii miejscowych czynników. Już kilkakrotie był delegat z Dyrekcji Kolejowej, ażeby a miejscu sprawę zbadać i skarg wysłuhać, to też świecianie karmią się nazieją, że niedomagania te będą rychło uunięte. Miastu idzie nadewszystko o to, żeby miało połączenie do pociągów pospiemych. Był czas, kiedy pociągi pospiesze stawały w Terespolu, a było to wtedy, dy w Świeciu kwaterował garnizon. Oto laczego tęsknią tu do wojska. Tęsknią nie tylko świeckie urodziwe dziewczęta, jako wogóle płeć piękna, naturalni sprzymierzeńcy naszej armii, ale wzdycha i tak przaiczny element, jak kupiectwo i przemysł.

— — — — — — — —

Terespol jest właściwie przedmieściem Świecia, jak tu mówią. Łączność interesów jest widoczna. A Terespol, podobnie jak Świecie, choć to stacja węzłowa, — jest opuszczony.

Rozmawiam na dworcu z jednym z tutejszych:

— Cóż to u was na dworcu tak ciemno? — pytam.

— Brak światła elektrycznego, oświetlamy lampą naftową! — słyszę odpowiedź.

— Powinni wam jednak zainstalować elektrykę! — dorzucam uwagę.

— Toć mówią, że w krótkości i u nas da oświetlenie elektryczne, ale ważniejsze jest to, że pociągi pospieszne nie stają w Terespolu.

— A dlaczego to?

— Bo Laskowice za blisko.

Istotnie przekonałem się na własnej skórze o tej niedogodności, bo gdym jechał z Bydgoszczy kurierem, to musiałem jechać aż do Laskowic, a potem już zwykłym pociągiem cofnąć się do Terespola, by tu znów przesiąść na pociąg do Świecia. Każdy przyzna, że ten rodzaj lokomocji jest nieco zbyt skomplikowany.

W pociągu spytałem jednego z kolejarzy na temat pomijania Terespola przez pociągi pospieszne, na co otrzymałem odpowiedź:

— Dlaczego tak jest, nie wiem, ale widzi mi się, że to bez oszczędność.

— Cóż to może być za oszczędność?

— Panu się tak zdaje, ale bez to, że pociąg pospieszny w Terespolu nie staje, zaoszczędza kilka centnarów węgla.

Pokiwałem niedowierzająco głową, ale co ja laik będę się sprzeczał? Może to i prawda.

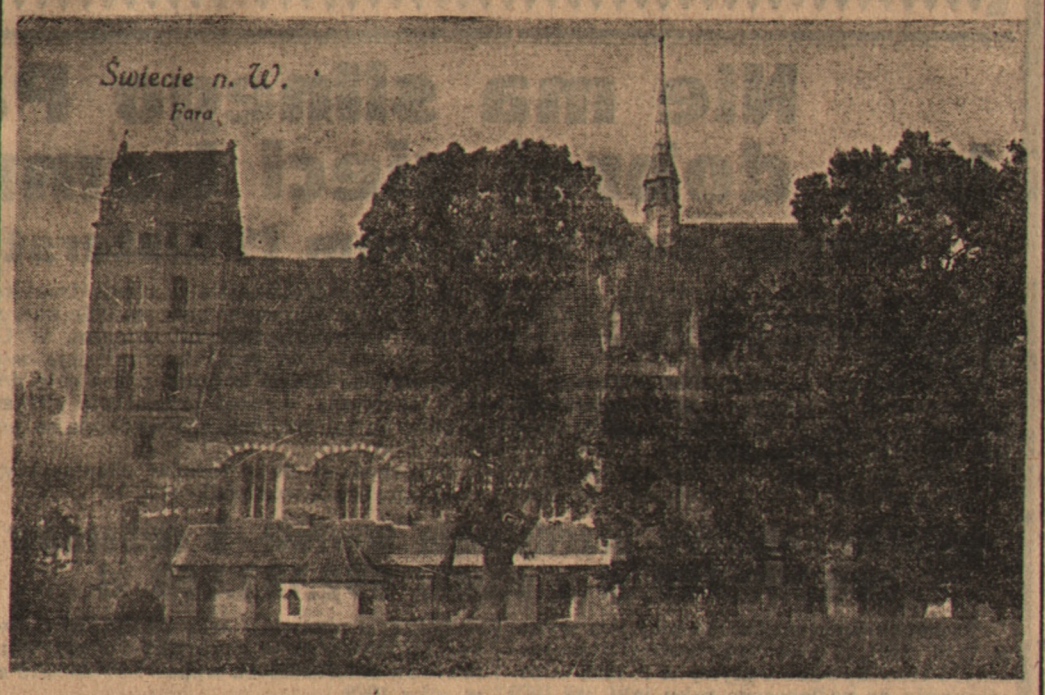

Świecie — Starożytna Fara.

UBEZPIECZALNIA — UDRĘCZALNIĄ.

Pomińmy tę stronę rozważań. Faktem bezspornym jest, że Świecie ma kiepski związek ze światem. Niech tyleż wysokie co „miarodajne" czynniki tę krzywdę Świecia sobie zakonotują w pamięci.

Litania bolączek Świecia nie jest jeszcze wyczerpana. Chodzi teraz o Ubezpieczalnię Społeczną, która dotychczas znajdowała się w Tucholi, skąd ku wielkiemu temu miasta zmartwieniu została przeniesiona do Tczewa. Ale tę krzywdę Tucholi żywo odczuło także i Świecie. Bo jakże, zawsześć łatwiej dostać się stąd do Tucholi, aniżeli do Tczewa. I proszę pomyśleć, co za niewygoda, i jaka strata czasu. Chcąc ze Świecia dostać się do Ubezpieczalni w Tczewie, trzeba już dzień przedtem wyjechać. I taka anomalia powstaje w wieku rozwiniętej nadludzko komunikacji powietrznej, w stuleciu radia, pary, elektryczności. Więc takie czy inne racje przemawiają za tym, że Ubezpieczalnia musi być w Tczewie, to niechże chociaż w Świeciu będzie jej ekspozytura. Gmach, budowany kosztem pół miliona dla Kasy Chorych, stoi pustką, za tym pomieszczenia będzie dla takiej eskpozytury aż nazbyt.

I trudno świecianom nie przyznać słuszności w rozumowaniu.

No i wreszcie jeszcze jeden problem żywo nurtujący wśród tutejszego społeczeństwa. Projektuje się tu budowę mostu przez rzekę Wdę. Jest coprawda most, ale pontonowy, który nie spełnia swego zadania. W projekcie tedy jest budowa mostu żelbetonowego. Ale od szeregu miesięcy miasto czeka na zatwierdzenie tego projektu. Referent Ministerstwa Komunikacji jakoś się nie spieszy. A szkoda, bo sprawa jest dla miasta żywotna; możnaby ją załatwić między łykiem herbaty i jednym pociągnięciem dymu z papierosa.

O moście przez Wisłę do Chełmna nie piszę, bo o tym trzebaby wypracować nie reportaż, ale cały traktat gospodarczy. Gdy to się urzeczywistni, a daj Boże, żeby chociaż za naszych wnuków — wtedy Świecie będzie związane z Toruniem, ze stolicą wojewódzką, a cały szereg powiatów, jak np. i chełmiński, zyska na tym stokrotnie. Nie bawmy się wszakże w przepowiednie, a zajrzyjmy za kulisy miejscowego życia społecznego.

PRZEROST ORGANIZACYJ.

Jak wspomniało się na wstępie, Świecie żyje własnym życiem społeczno-kulturalnym, a jak żyje intensywnie, najlepszy dowód, że miasteczko o **niespełna 9000 mieszkańcach posiada blisko 100 stowarzyszeń i organizacyj.** (Dosłownie: sto stowarzyszeń i organizacyj). Najbardziej uspołeczniony obywatel musi przyznać, że to grubo za wiele. Przydałaby się jakaś w tym wypadku weryfikacja społeczna, w myśl zasady: nie ilość lecz jakość. Pomiędzy organizacjami i towarzystwami o małej, powiedzmy uprzejmie, wartości użytkowej, znajdują się organizacje, które spełniają swą misję społeczną z całym zrozumieniem swych organizacyjnych obowiązków. Większość towarzystw, to towarzystwa braci śpiących.

Trudno oczywiście zająć się charakterystyką poszczególnych organizacyj, zwłaszcza jeśli ich w Świeciu jest aż tyle. Do pożytecznych i przejawiających żywotność stowarzyszeń czy organizacyj należy zaliczyć Czerwony Krzyż, Tow. Przemysłowców, Tow. Kupców Sam., Zw. Weteranów, Zw. Rezerwistów, Podoficerów Rezerwy, Oficerów Rezerwy, Strzelca, L. O. P. P., Zw. Pracy Ob. Kobiet na czele z prezeską p. dyr. Bednarzową, która gorliwie zajmuje się stacją Opieki nad Matkiem i Dzieckiem.

Ruiny zamku od strony Wisły w Świeciu.

Pod względem szkolnictwa w Świeciu istnieje stan zadawalający. Są tu dwie szkoły powszechne, do których uczęszcza 1300 dzieci. Pomieszczenie jest wystarczające. Znajduje się tu i gimnazjum, szkoła rolnicza, żeńska zawodowa szkoła gospodarstwa domowego. No i także niemiecka szkoła prywatna!

Tak z grubsza wygląda życie gospodarczo-społeczne grodu, którego malownicze położenie nad Wisłą rok rocznie sprowadza tu turystów i wycieczkowiczów.

Jeśli tak jest, tedy temu pięknemu miasteczku należałoby się dać i piękną oprawę choćby przez dogodniejsze kolejowe połączenia.

Świecie ma przed sobą przyszłość, ale teraźniejszość trzebaby uczynić choćby znośniejszą.

Hajot.

ZJEDNOCZONE SKŁADY TECHNICZNE
DELTA
Aparaty radiowe — Maszyny do szycia — Rowery
Centrala w Warszawie, Waliców 6
Oddział w Grudziądzu: Pl. 23-go Stycznia 17,
wysyła: najnowszych konstrukcyj APARATY RADIOWE z dwuletnią gwarancją, precyzyjne MASZYNY DO SZYCIA i ROWERY światowych marek.
Na pełne pokrycie tych towarów przyjmujemy wszelkie Pożyczki Państwowe płacąc całkowitą ich wartość 100 za 100. 41
Prospekty wysyłamy bezpłatnie na żądanie.

Starania Świecia o dogodną komunikację na kolei lokalnej

(ś) W tych dniach odbyło się w Świeciu w sali Ratusza, zebranie przedstawicieli sfer przemysłowych, handlowych, urzędów, szkół i instytucyj Świecia, przy udziale delegata Dyrekcji kolei państwowych z Torunia. Konferencja, której przewodniczył p. burmistrz Słabęcki, miała na celu uzgodnienie planu rozkładu jazdy pociągów na linii lokalnej Świecie do Terespola Pom. Należy dodać że chodzi tu o plan jaki będzie wprowadzony w życie w maju br.

Po obszernej dyskusji, uzgodniony został plan pociągów lokalnych, przy czym, wobec niemożności wstawienia dalszej pary pociągów, ulegnie likwidacji pociąg po południowy wyjeżdżający obecnie z Świecia o godz. 16.19 a w to miejsce zostanie przywrócony drugi pociąg południowy, który wyjedzie ze Świecia około godziny 14-tej i ma znowu połączenie w Terespolu na pociągi do Bydgoszczy, Laskowic i Więcborka. Brak tego pociągu obecnie odczuwa ogromnie młodzież szkolna która w liczbie około 200 musi obecnie opuścić ostatnią lekcję nauki i spieszyć na dworzec by odjechać przed godziną 13-tą.

Zebrani wyrazili prośbę pod adresem władz kolejowych by już obecnie zaprowadzono tę zmianę. dzięki której uzyska Świecie wygodne połączenie w godzinach południowych do Bydgoszczy. Laskowic i Gdyni, Grudziądza, Chojnic i Więcborka. Dalej, podnoszono też brak komunikacji nocnej czy to ze Świecia czy też do Świecia. Wreszcie podniesiono konieczność przywrócenia przystanku pociągów pospiesznych w Terespolu. Szczególnie dobitnie postawił tę sprawę p. wicestarosta. Trzeba bowiem przyznać że przywrócenie takiego przystanku jest koniecznością życiową. Dziwnym wydaje się że władze kolejowe tak uporczywie stoją przy swoim, że memoriały i prośby o przywrócenie tego co było dawniej, pozostają bez skutku. Trzeba dodać że stacja Terespol Pom. jest stacją węzłową bo tu przychodzi nietylko pociąg lokalny z Świecia ale i Więcborka i pasażerowie tych pociągów chcąc korzystać z pospiesznych muszą najpierw pojechać czy to do Laskowic lub też Bydgoszczy, Chełmno, dopóki były przystanki w Terespolu utrzymywało komunikację autobusową z Terespolem, bo aczkolwiek miasto to położone jest po przeciwnej stronie Wisły i mimo tego że posiada u siebie stację kolei to jednak najpraktyczniej i najprędzej dostać się do głównej linii było można za pomocą autobusu do Terespola. Obecnie mieszkańcy Chełmna chcąc pojechać pospiesznym muszą udawać się najpierw aż do Bydgoszczy lub Torunia.

Tranzyt niemiecki przez Pomorze

(Dalszy ciąg ze str. 7-mej).

Dnia 7 kwietnia 1936 zostały podpisane t. zw. punktacje rządowe, w myśl których należności za przewozy dokonane od dnia 25 marca do 31 grudnia 1936 r. miały być wyrównane gotówką do wysokości 1.500.000 mk. niem. miesięcznie.

Zaległości za przewozy do dnia 25-go marca 1936 r. ustalone **na 95.291.000 zł.** mają być wyrównane przez bieżące i jednorazowe płatności z Polski do Niemiec oraz przez niemieckie dostawy towarowe.

W dniu 22 grudnia 1936 r. została zawarta **nowa umowa,** różniąca się od poprzedniej tym, że wpłata kolei niemieckich za przewozy, dokonane w 1937 r., podlegająca transferowi, określona została na 7,5 milj. mk. niem. w stosunku rocznym. **Reszta należności za tranzyt zostanie zakredytowana kolejom niemieckim,** a następnie uiszczona **w formie, która zostanie ustalona.**

Następnie p. minister omówił szczegółowo wpływy z eksploatacji, przewozu i tranzytu, taryfy oraz całokształt gospodarki. Min. Ulrych zakończył swoje przemówienie uwagami o bezpieczeństwie na kolejach.

Kolejarze polscy mają zdrowe nerwy

W związku z kilkoma poważniejszymi wypadkami, które wydarzyły się niedawno na PKP. i pociągnęły za sobą ofiary w ludziach, zdawaćby się mogło, **że stan bezpieczeństwa ruchu na PKP. pogorszył się.** Byłoby to jednak **przypuszczenie mylne,** dalekie od rzeczywistego. Stwierdzić należy, że nieszczęśliwe wypadki zdarzają się co pewien czas na wszystkich kolejach na obydwóch półkulach globu ziemskiego.

Stwierdzam, że przyczyny każdego wypadku kolejowego na PKP. niezależnie od tego, czy pociągnął on ofiary w ludziach, czy też ich nie pociągnął, badane są szczegółowo w celu zapobieżenia na przyszłość tego rodzaju zjawiskom.

P. minister zilustrował tabelami i cyframi dane, dotyczące wypadków i katastrof na przestrzeni 10 lat, wskazując na tendencje zniżkowe, po czym omówił poszczególnie ostatnie katastrofy na PKP, dając obszerne wyjaśnienia, kończąc, że

kolejarze polscy mają zdrowe nerwy

mimo wielkiej, czujnej i męczącej służby.

Po przemówieniu ministra rozwinęła się bardzo szczegółowa dyskusja, która trwała do wieczora i podczas której min. Ulrych kilkakrotnie jeszcze zabierał głos.

Świat kobiecy

Uczesanie modnej pani

Nawrót do kobiecości

Króciutkie włosy, sczesane do tyłu a la garçon, podgolony wysoko karczek znikają całkowicie z areny mody. Dziś pani razem z falbankami, riuszami i kwiatami w stroju przywróciła swej główce uczesanie pełne fantazji, kokieterji i powabu. Pani pogodziła się z kobiecością swego stroju i uczesania.

Modne obecnie uczesanie wymaga włosów tak zwanych pół - długich, które pozwalają na pewną fantazję przy tworzeniu fryzury. Fryzura bywa naogół sharmonizowana z toaletą i stanowi niejako kropkę nad i w modnej sylwetce. Oczywiście, że najwięcej fantazji i pomysłowości wymagają fryzury balowe, ale zato i pole do śmielszych popisów jest tu znacznie rozszerzone.

Na sali balowej możemy mieć fryzurę w stylu antycznym tak świetnie odpowiadającą toalecie przypominającej tuniki greckie, mieć uczesanie naszej babci i prapra-babci, byle tylko harmonizowało ono z toaletę. Wszelkie przybrania we włosach w kształcie djamentów, gwiazd są bardzo noszone, dużo widuje się również kwiatów we włosach. Taki kwiat wpięty nad uszkiem cudownie ożywia twarz pani, szczególnie jeśli jest on w tonie żywym, jaskrawym. W każdym razie musi to być taki sam kwiat jaki pani nosi wtedy przy sukni. Ładnie wyglądają również wianuszki z drobnych kwiatów, lecz te nadają się wyłącznie dla młodych pań i do stylowych krynolinek.

Naogół włosy są na środku głowy całkiem gładkie, ściągnięte z czoła ku tyłowi, gdzie dopiero gromadzą się loczki, lub wałeczki.

Na ulicę pod kapelusz nosi pani loczki płaskie, albo wałeczki, które sprawiają mniej kłopotu przy czesaniu i są trwalsze, wałeczek pojedyńczy lub podwójny otacza całą głowę wysoko na kształt wieńca. Niektóre panie mające grzywkę, skręcają ją również w wałeczek, ale do środka. Jest to jakby reminiscencją korony z warkoczy, których niestety większość pań nie posiada. Lecz jeśli pani posiada jakimś cudem ocalałe długie włosy, niech je pani splecie w dwa warkocze i włoży w kształcie korony na głowie. — To uczesanie bezwzględnie będzie najmodniejsze i najbardziej uniwersalne, bo odpowiednie tak samo do balowej toalety jak i do skromnej domowej sukienki.

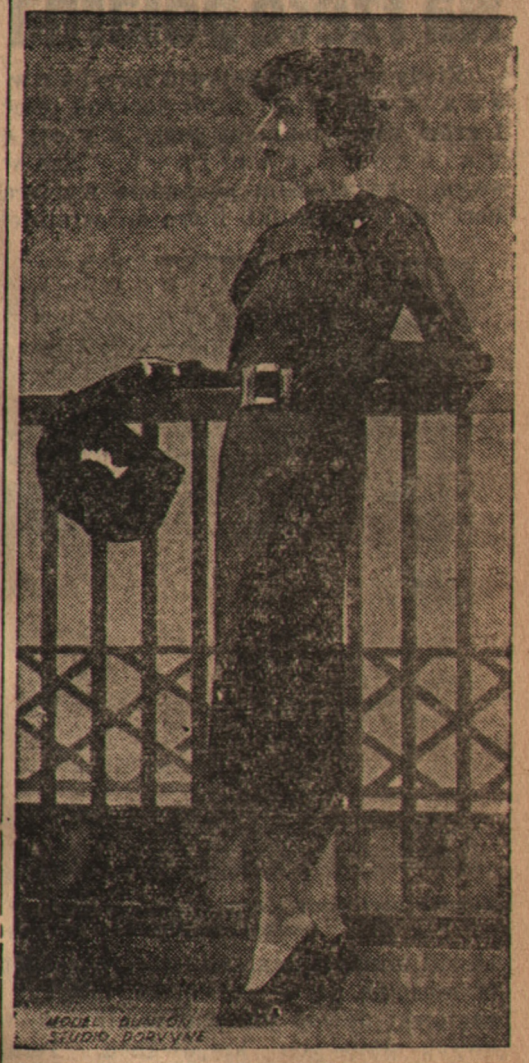

Najnowszy paryski model popołudniowy sukni wełnianej.

Moda zmienną jest

Pani Ziuta korzystając z pięknego, słonecznego przedpołudnia wybierała się na ranną przechadzką i jak zwykle przed opuszczeniem domu postanowiła raz jeszcze skontrolować swoją sylwetkę wytwornej damy w lustrze umieszczonym w rogu pokoju przy dużym, weneckim oknie. — Delikatny uśmiech zdawał się wyrażać zadowolenie z nowonabytego kapelusika o wysokiej szpiczastej główce, zakończonej lekko spływającym na prawe oko kwadratem z miękkiego filcu, który doskonale harmonizuje z puszystym kołnierzem o piaskowo-szarym odcieniu z modnych obecnie, praktycznych i o wiele tańszych od spowszedniałego rysia — wilków. Uśmiech pani Ziuty przekształcił się jednak w pewnego rodzaju zdziwienie, gdy przypadkowo wzrok jej zatrzymał się na umieszczonym w oknie termometrze wskazującym minus trzy stopnie.

Czyżby zima zacząć się miała na dobre — przeszło przez myśl naszej elegantki!

Wobec tak niespodziewanego w danej chwili odkrycia, pani Ziuta postanowiła zamiast na spacer, udać się niezwłocznie do kuśnierza wraz ze swymi zniszczonymi już trochę „fokami". Zdecydowana była dokupić kilka nowych skórek, to też zanim rozejrzała się w ewentualnych przeróbkach, zażądała pokazania kilku najładniejszych sztuk. Jakież było jej zdziwienie, gdy kuśnierz oceniając od jednego spojrzenia wartość jej futra zawyrokował.

— Ja bym szanownej pani zupełnie coś innego doradził. Kilka dokupionych skórek nie odświeży całości, zresztą teraz nowa kombinacja jest w modzie.

Pani Ziuta słysząc to „magiczne" słowo zachęciła tego, w swoim mniemaniu, znawcę do dalszych wywodów, z których dowiedziała się następujących rewelacyj. Otóż oprócz futrzanych trois-quart, bardzo noszone są teraz palta na podbiciu z tanich skórek, bogato przybrane karakułami, lub foką doskonale nadającą się do fantazyjnych, pelerynkowatych kołnierzy. Kołnierz drapowany, wiązany stanowi najsilniejszą pointę owego przybrania obejmującego jeszcze rękawy i cały przód palta utrzymanego przeważnie w jasnym tonie najczęściej popielatym lub beige.

Ten nowy zwrot w dziedzinie mody uważać należy za bardzo pomyślną okoliczność, która pozwoli nam przy pomocy skromnych środków i przy zastosowaniu zniszczonego już nawet futra uzyskać praktyczne, eleganckie i na sezon zimowy naprawdę racjonalne okrycie.

Dbajmy o apetyt!

Wpływa on również dodatnio na nasze usposobienie.

Jak więc osięgnąć go?

Dobra jest na to rada!

Przyrządź smaczny i dobry bulion z powszechnie znanych MAGGIego kostek bulionowych. Na przyrządzenie smacznego, a pobudzającego apetyt bulionu wystarczy rozpuścić jedną kostkę bulionową MAGGIego w ¼ litra wrzącej wody. Przy zakupie zwracać uwagę na nazwę MAGGI i żółto-czerwone opakowanie.

Sport i moda

Trudno mówić o bezpośrednim wpływie mody bądź na sam sport bądź nawet na stroje z danym sportem związane. Sportów dostępnych u nas w Polsce, tak ze względów terenowych, jak i urządzeń oraz kaprysów klimatycznych zimy nie ma tak wiele. Mówiąc o sporcie zimowym każdy z nas myśli o nartach, uprawianych tak w górach, jak i na najlżejszych falistościach płaskich okolic podmiejskich. Pod hasłem więc nart kształtują się wszelkie zimowe stroje sportowe.

Stroje te nie podlegają skokom mody, a raczej przechodzą gwałtowną ewolucję, zmierzającą do najdokładniejszego dostosowania stroju do wymogów danego sportu. O ile początkowo estetykę wyrzucało się niemal za nawias. Narciarka w pełnym rynsztunku wyglądała właściwie jak „tłomoczek", szczelnie opatulony marszczonymi w pasie i nogawkach spodniami.

Obecnie wiatrówki i spodnie z flaneli coraz mniej są w użytku, zastąpiły je o wiele zgrabniejsze kurtki z ciepłych wełnianych materiałów, lub zamszu. Krój tych kurtek jest dowolny, zasadniczą jechą ich jest pełna swoboda ruchów, czy naogół szczelnym obleganiu figury i dlatego właśnie kurtkę taką musi robić krawiec i krawcowa, dobrze znający krój i anatomię.

Ze spódniczką pożegnaliśmy się w strojach sportowych, zrozumiawszy przede wszystkim, że spodnie dają większą gwarancję bezpieczeństwa i ciepła. Na bardzo zresztą efektowne i krótkie spódniczki, noszone na spodenkach z tego samego materiału, mogą sobie pozwolić tylko mistrzynie nart, bardzo pewne swych ruchów. Wszelkie podniesienie się z upadków, w tych sportach nieuniknionych, z zaplątania się nóg we własne narty, jest znacznie łatwiejsze i prostsze przy spodniach.

Do nowości sezonowych należą luźne płaszcze z grubej wełny lub strzyżonych baranów, lekkie i bardzo ciepłe, zaopatrzone w kaptury. Wogóle zagranicą sportsmenki lubują się w kapturach, związanych ze strojem, lub też nakładanych oddzielnie. Jest to jakby odrodzenie, dawnego rosyjskiego „baszłyku", chroniącego uszy i szyję od wiatru. Tylko że „baszłyki" były z wełny, a dzisiejsze kaptury robi się z cienkich i miękkich strzyżonych futerek, barwionych na wszystkie możliwe kolory.

Do inowacyj należą również podłużne torby z impregnowanych materiałów na wszelkie drobiazgi, przymocowane z tyłu przy paskach. Nie należy tylko tam wkładać rzeczy twardych, kanciatych i ostrych, bo by mogły dotkliwie urazić wrazie upadku.

Jak zwykle miękkie niezbyt szerokie szale, (pożądane z angory), oraz czapki z klapkami na uszy, albo berety z pomponami u szczytu stanowią nieodzowne zakończenie stroju. Przeważnie są one bardzo żywe w kolorach i im są żywsze, tym ładniej odbijają od bieli krajobrazu. Przy tych akcesoriach w kraty nosi się sznurowadła do sportowych butów w kolorze krat, a więc pomarańczowe, fiołkowe (ten modny kolor wtargnął i w dziedziny sportowe), zielone, czy szafirowe lub ciemno-czerwone.

Jeszcze kostiumy do sportów zimowych

Grypa, ból gardła, katar — oto obecnie nagminne choroby. Bakterie tych chorób dostają się do organizmu przez zawsze otwarte wrota t. j. przez jamę ustną. Odol dociera do wszystkich zakątków jamy ustnej i chroni ją przed zakażeniem. Odol stanowi najlepszą ochronę przed wszelkiego rodzaju infekcją, poza tym przeciwdziała procesom fermentacyjnym i gnilnym. Kto codziennie stosuje Odol chroni zdrowie i pielęgnuje w najbardziej racjonalny sposób zęby.

Wełniana suknia w kolorze czerwonego wina. Jedynym przybraniem tej skromnej sukienki są „szczypanki" które nie tylko dekorują ale działają także wysmuklająco. Kołnierzyk tej sukni jest prosty a przecież oryginalny przez rozszerzenie jego kącików w rodzaju ranwersów.

Kącik dla smakoszów

FLACZKI PO WARSZAWSKU.

Oczyszczone dokładnie flaki zalać wodą z dodaniem na końcu noża oczyszczonej sody i gotować od rzykryciem aż będą miękkie. Osobno nastawić rosół na mięsie i kościach, dodać dużo uszatkowanej jarzyny to jest marchwi, pietruszki, kawałek selera i cebulę, a gdy flaki miękkie pokrajać je jak można najcieniej w podłużne paseczki, zalać rosołem, wrzucić jarzyny i gotować jeszcze aż będą zupełnie miękkie. Flaki ażeby były dobre muszą być tłuste, trzeba więc w rondelku rozpuścić dwie łyżki masła świeżego, dać kopiastą łyżkę mąki na trzy litry flaków, zasmażyć na biało, rozprowadzić rosołem pozostałym z wygotowania flaków i wymieszać z nimi. Na pół godziny przed podaniem, nie wcześniej, gdyż flaki ściemnieją i stwardnieją, trzeba je posolić, dać trochę białego pieprzu, szczyptę gałki muszkatowej, łyżkę imbiru, majeranku kruszonego i kostkę Maggi. Kto chce, żeby flaki były bardzo białe, to może przed dodaniem jarzyn, wlać do nich ćwierć litra mleka. Flaki podaje się ubrane pulpetami z łoju i siekaną pietruszką.

Wisła w okowach lodu

Na rzece polarna cisza - gwarno w portach zimowych

Kiedy na Wiśle pojawia się pierwsza kra, kiedy mróz zaczyna tężeć i grozi wstrzymaniem wód, życie na rzece zamiera. Kra w swym zwycięskim pochodzie wypiera berlinki i holowniki, które do ostatniej chwili mimo zimna, słot i wichrów pełniły mozolną pracę dla chleba. Kajaki i żaglówki dawno już pochowały się w swych zimowych kryjówkach. Teraz pora ukryć się i berlinkom, statkom rzecznym i holownikom. Gdzie komu wypadnie, chowa się brać szyperska w portach zimowych Płocka, Torunia, Tczewa. Na całym szlaku Wisły berlinki układają się do zimowego snu.

Z Wisły samej życie teraz pierzchło. Wąską strugą wije się nieujarzmiony jeszcze przez mrozy nurt i z mozołem toruje sobie drogę między zwałami kry, piętrzącej się w fantastyczne lodowiska po obu brzegach. Biało i cicho, prawie polarnie na szerokiej przestrzeni rzeki. Czasem kra która jeszcze płynie wolnym środkiem, głośniej zachrzęści, to znowu ciszę wypełni żałosnym krakaniem stado czarnych wron, które myszkują po lodach, — może w załomach znajdą jaki ochłap który naniosła fala, zanim zamarzła... W słoneczny dzień blask bije od lodów, które później krwią spływają, gdy czerwona tarcz opada w głąb za daleką, białą krawędzią, wróżąc jeszcze większe natężenie mrozu.

Zimowy port skuty lodem drzemie w ciszy. W barkach drzemią szyprowie. Zima to długi okres bezrobocia. Śpi port, śpi i praca na ruchliwej zazwyczaj Wiśle

Gwarno i rojnie natomiast tam, dokąd schroniły się pływające domki wiślane. O kilka kroków od zamarzłej rzeki w przystaniach zimowych wre życie. Na małej, zamkniętej przestrzeni portów zimowych stłoczone w zbitą gromadę berlinki zapadają zwolna w sen. Ciężkie ich kadłuby tkwią w seledynowo - białym pancerzu lodowym. Wewnątrz berlinek jednak biją serca ludzkie, — świadczą o tym dymy, które snują się pod mroźny błękit nieba.

W toruńskim porcie zimowym w tym roku niewiele stanęło berlinek, mniejwięcej piętnaście. Innych szyprów mróz zastał zdala od Torunia. Z parowców „Vistuli" również tylko jeden stanął w porcie toruńskim, chroniąc się doń w ostatniej chwili, zanim mróz zamknął dojazd.

Ale zima bynajmniej nie oznacza bezczynności dla szyprów. Spoczywają wprawdzie ich statki, lecz oni sami krzątać się będą przez cały czas postoju. Niejedna rzecz wymaga naprawy, remontu. To znowu pilnować trzeba, by obrąbać lód dokoła kadłuba, aby statek mógł równocześnie opadać z opadaniem wody, aby nie zawisł, uwięziony w lodzie, w powietrzu, co mogłoby pociągnąć za sobą oberwanie burt.

Właściciele berlinek w tym roku w okres zimowy wchodzą w niezbyt pogodnym nastroju. Miniony sezon nie zaspokoił ich oczekiwań. Było ciężko, często nawet źle. Nieraz wypadało tygodniami czekać na ładunek. A tutaj zimą wymaga wciąż nowych wydatków.

Za postój w porcie trzeba z góry uiścić opłatę, około 40 — 50 złotych od berlinki. Trzeba pomyśleć o przyodziewku dla dzieci, których największą rozkoszą jest lód, jaki szklanym pomostem rozłożył się między berlinkami. Ale mimo to szyper nie opuszcza rąk. Z ufnością w sercu przetrwa zimę, z cierpliwością wyczekując wiosny, kiedy wraz ze spłynięciem lodów i jego berlinka spłynie na szerokie wody po nowy zarobek, po pracę i chleb.

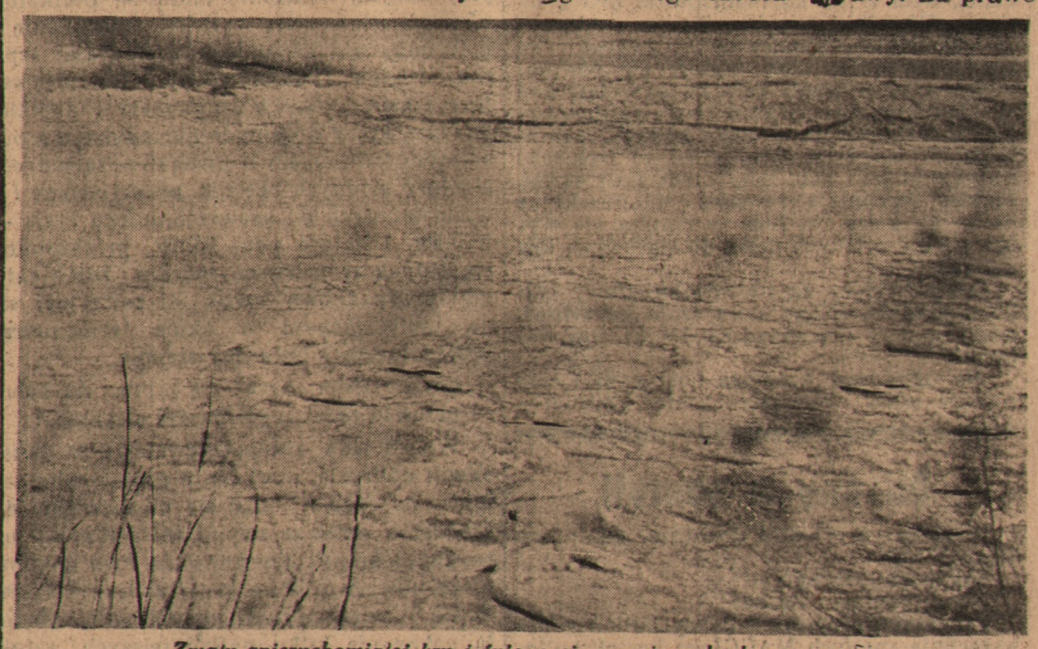

Zwały znieruchomiałej kry i śniegu ciągną się w bezkresną dal...

„Z RZEKI DO PIWNIC"

Ten sam lód, który paraliżuje pracę szyprów, dla innych stanowi źródło zarobku. Dokoła martwych odnóg zapanował ruch. Robotnicy z kilofami rąbią lód. Zjeżdżają wozy, na które wędrują lodowate bryły, aby potem zniknąć w czeluściach lodowni, by latem dopiero ujrzeć światło dzienne i służyć do chłodzenia potraw i napoi. Mimo bowiem fabrykacji sztucznego lodu, lód naturalny wciąż jeszcze cieszy się popytem. Przede wszystkim ze względu na swoją taniość, centnar bowiem lodu sztucznego kosztuje około 2.50 zł., podczas gdy za około 3 zł. można już dostać całą furę lodu naturalnego. Wprawdzie przedsiębiorcy, trudniący się wydobywaniem i przechowywaniem lodu, nie są zbyt zadowoleni z tegorocznego obrotu sprawy. Za prawo wyrębu lodu — jak twierdzą — muszą dość słono płacić (w Toruniu np. w jednym wypadku 500 zł.), podczas gdy za furę otrzymają tylko 2.50—3 zł., a wydobędą najwyżej 500 fur, przyczem dużą część zysku pochłania robocizna. Zima jednak nie tylko odbiera pracę, ale i stwarza ją... (ac)

Na ekranie tygodnia.

Cudzem się martwicie, swego...

Już jeden kłopot mamy poza sobą. Cudzym się martwicie. — Czy Królowa Wilhelmina przyjedzie do Krynicy. — Nie czyń królom tego, co tobie nie miło. — Niech im Krynica przyjemną będzie. — Zmartwienia karnawałowe. — Kilka praktycznych rad i wskazówek. — O czym powinni pamiętać organizatorzy zabaw. — Uprasza się o nie przynoszenie polityki. — Wskazówki dla nieśmiałych młodzianów. — Wojskowi na baczność.

Dzięki Bogu już poza sobą mamy kłopot z panią Simpson. Bo przyznajmy szczerze martwiliśmy się bardzo losami b. króla Edwarda i przyszłością Wielkiej Brytanii. Już my tacy jesteśmy zawsze. Wiadomo, romantycy! Naród, który na swych sztandarach przez tyle lat dziesiątków wywieszał hasło. „Za naszą wolność i waszą", nie mógł patrzeć obojętnie na zmartwienia narodu angielskiego. U nas tak zawsze:

„Cudzym się martwicie, swego nie macie?..

Ale mamy jeszcze jedno poważne międzynarodowe, że tak rzeknę, zmartwienie. Dręczymy się mianowicie codzień pytaniem czy królowa Wilhelmina przyjedzie do Krynicy, czy nie przyjedzie, albo czy księżna Juliana pojedzie do Zakopanego, czy w Krynicy zostanie. (W tej chwili, gdy piszę te słowa depesze i artykuły naszej prasy może już tę kwestię dostatecznie wyjaśniły).

Niech tam sobie pobyt naszych dostojnych gości w Polsce wyjdzie im na zdrowie, ale ja już kompletnie mam nerwy potargane ciągłymi na ten temat debatami i rozważaniami. Niby jesteśmy demokraci, a tak nas każda wiadomość królewska elektryzuje. Nieszczera demokracja. Zgniła demokracja, jakby powiedział Mussolini i taką czułą opieką atacza dwór królewski. Nie dziwiłbym się, gdyby przyjazdem królowej Wilhelminy do Krynicy interesowali się nasi monarchiści. To byłoby w stylu. Ale my, my którzyśmy na posiedzeniu sejmowym swego czasu za jednym zamachem znieśli tytuły rodowe? Kompromitująca niekonsekwencja.

Zostawmy królów w spokoju. Król w dom, gość w dom. Nie obrzydzajmy im pobytu w Krynicy swoją niedyskretną a chorobliwą ciekawością.

Nie czyń królom tego, co tobie nie miło. Ot, taki król, jak Kiepura (juści, że tenorów!) wszelakie owacje lubi. Ale to król bez dynastii, taki tenorowy nuworisz, więc go to bawi. Co innego, gdy się ma do czynienia z królami rzeczywistymi.

I nie ośmieszajmy się przed zagranicą. Taka Holandia pomyśli, że Polacy to horda chunchuzów, barbarzyńców, która nigdy królów nie miała.

A przecież mamy tradycję i to jeszcze jaką: od Chrobrego po Stanisława Augusta. Co tu zresztą szperać po historii. Te rzeczy trzą, aby nietykalne były. Rozejrzyjmy się po teraźniejszości, przecież mamy oprócz króla Kiepury, króla Ćwieka, wprawdzie cygańca i podobno aresztowany, ale, jeśli już tak nas interesują głowy koronowane, poświęćmy mu w prasie więcej miejsca, ale szlachetnym a dostojnym gościom zagranicznym dajmy święty spokój. Niech im Krynica przyjemną będzie.

Zresztą ważniejsze mamy kłopoty, bo karnawałowe. A to kwestia pieniężna, sprawa ubioru, problem pożyczki na powyższe cele zabawowe itd. Wprawdzie otrzymaliśmy pożyczkę francuską, ale jak się z wiarygodnego źródła dowiadujemy nie będzie ona zużyta na ożywienie ruchu karnawałowego w kraju. Ruch karnawałowy w Polsce to już tradycja. Zastaw się, a pobaw się.

Z pewnymi trudnościami finansowymi damy sobie zawsze jakoś radę we własnym zakresie. Więc np. kwestia ubioru na bal. Problem zasadniczy, osobliwie dla mężczyzn, bo nasze panie i tak chodzą na bale, jak tylko można... najmniej ubrane. Z osobnikami rodzaju męskiego (pantoflarze — rodzaj nijaki!) jest znacznie gorzej.

Sprawa włożenia fraka czy smokinga, założenie krawata, kołnierzyka, lakierek i t. p. Chcę przyjść z pewną praktyczną wskazówką.

Owóż zagadnienie frak czy smoking jest zgoła pozorne. Kto ma frak, włoży frak, — a kto smoking, włoży onże smoking. Pod żadnym wszakże pozorem elegancki pan nie ubiera się we frak i smoking naraz. Byłoby to w złym stylu. Taki shoking.

Jeśli się idzie na redutę, to najlepiej w masce. Wprawdzie na redutach nie ma zwyczaju demonstrowania pokazów gazowych i obawiać się nie potrzeba wypadku zaiperytowania, wszelako kto wie? LOPP. dziś jest tak rozpowszechniony, a bufet zwykle tak zaopatrzony w spirytualia, że o wypadek zagazowania nietrudno. A na takie wypadki cóż LOPP. poradzić może?

Co się tyczy wogóle ubioru na bale i zabawy podamy zarówno paniom, jak i panom wskazówkę ogólnej natury, do której radzimy się zastosować: więc obojętna, kto co na siebie wdzieje, równak powinno się pamiętać, że przecież w coś ubrać się trzeba i nie można swej golizny usprawiedliwiać kryzysem. Poprostu nie wypada.

Na zabawy trzeba przyjść nie tylko w ubraniu, ale także w dobrym humorze. Organizatorzy zabaw powinni dbać o to, ażeby wyuzdany negliż, rozbestwione tańce, sprośny a plugawy flirt nie były tolerowane nawet pod osobistą odpowiedzialnością. Proszę zważać na to, że mimo kryzysu moralnego, moralność powinna obowiązywać.

Nie powinny być także poruszane w rozmowach tematy polityczne, bo platforma parkietu sali balowej tego nie znosi: endek, czy sanator, enpeer czy ludowiec lub chadek wszystko to powinno tworzyć jeden wielki obóz tańczącej Polski przy współpracy z rządem. Mam na myśli gorliwą konsumcję napojów wyskokowych.

Innych wyskoków robić nie wolno. Najlepiej, gdy przy szatni gospodarz zabawy wywiesi takie drukowane ostrzeżenie:

„Uprasza się o nie przynoszenie z sobą polityki i innych materiałów łatwozapalnych, wybuchowych, żrących, bo za garderobę nie odpowiadam. — Gospodarz".

Tych kilka myśli i uwag na czasie zdało mi się tutaj wyłożyć, ażeby karnawał naprawdę się udał, ażeby nie był, jak to mówi stary i mocno sfatygowany kalambur, nawałem kar za nieprzestrzeganie przepisów policyjnych, za nadużywanie przepisów przyzwoitości.

Jeszcze jedna życzliwa wskazówka dla nieśmiałych młodzieńców. Wiem z praktyki, jak to trudno nawiązać z panienką, pierwszy raz poznaną, interesującą a inteligentną rozmówkę. Najtrudniej zacząć. Kto zaczął, to jakby połowę dokonał, mówi jakieś tam przysłowie.

O pogodzie nie zawsze wygodnie jest zacząć, zresztą wyszło to już z mody. Więc raczej coś aktualnego, w rodzaju:

— On: Coby pani zrobiła, gdyby się pani oświadczył król królów, czyli Negus?

— Ona: Poradziłabym się pani Simpson, jak w tym wypadku postąpić.

Jeśli to pytanie niezręczne i nieco za suche, można coś agresywniejszego:

— On: Coby pani powiedziała na to, gdybym panią tu na środku sali, w tańcu pocałował?

— Ona: Powiedziałabym o tym mamie!

— On: A coby mama pani o tym powiedziała?

— Ona: O, mama, to jużby się z panem potrafiła rozmówić.

Albo:

— Ona: Jeśli pan ciekaw, coby mama na to powiedziała, niech pan spróbuje.

Albo z dziedziny muzyki:

— On: Prawda, jak ślicznie grają.

— Ona: Rzeczywiście, nie zauważyłam tego.

— On: Jaką pani lubi orkiestrę, dętą czy rżniętą.

— Ona: Strażacką, proszę pana.

Najtrudniej, jak powiedziałem zacząć. Rozmówki te, a la Olendorf są typowe i można je ciągnąć na różne wariacje. Grunt, żeby jednak, nie wariować z miłości, bo mamusie są czujne jak żurawie lub kokosze nad kurczątkami roztaczające opiekę.

Karnawał jest bowiem na to, ażeby do urzędu stanu cywilnego nie zakradło się bezrobocie. Siarczysty to urząd i o wielkim autorytecie. Jedyny to urząd cywilny, przed którym nawet wojskowi stają na baczność.

Hajos.

KALENDARZYK

Sobota, 23. 1. Marii
Niedziela. 24. 1. Tymoteusza
Poniedziałek, 25. 1. Pawła

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY

W dalszym ciągu dość pogodnie i mroźno, rankiem miejscami mglisto. Słabe wiatry z kierunków wschodnich.

STAN WODY W WIŚLE

Stan wody w Wiśle wynosił dnia 22 stycznia br. o godzinie 7 rano (w nawiasach stan z dnia poprzedniego): Kraków — 1,98 (2,09); Zawichost — 1,88 (1,82); Warszawa — 0,88 (0,96); Płock — 1,08 (0,99); Toruń — 0,75 (0,71); Fordon — 1,01 (1,03); Chełmno — 0,94 (0,94); Grudziądz — 0,07 (0,16); Korzeniewo — 0,20 (0,12); Piekło — 0,48 (1,07); Tczew — 0,20 (0,01); Einlage + 1,90 (2,02); Schiewenhorst + 2,04 (2,26).

Temperatura wody w Wiśle — 0,4 (0,4).

Wiadomości urzędowe

— **Rejestracja motocykli o pojemności silnika poniżej 100 cm³.** W związku z mylną częstokroć interpretacją przepisów rozporządzenia ministerialnego o używaniu rowerów na drogach publicznych Zarząd Miejski podaje do wiadomości zainteresowanych, że z przepisów o rejestracji pojazdów mechanicznych zostały wyłączone tylko rowery z motorkiem poniżej 100 cm³, które mogą być poruszane niezależnie od siły napędowej motorka pomocniczego, również siłą nóg, działającą na pedały.

Dlatego wszelkie inne motocykle nawet bardzo słabej konstrukcji i o pojemności silnika poniżej 100 cm³, **o ile ich konstrukcja wyklucza poruszenie takiego pojazdu za pomocą nóg,** są nadal traktowane jako pojazdy mechaniczne i muszą być rejestrowane w Urzędzie Wojewódzkim Poznańskim.

Powyższe wyklucza więc możność kursowania takich pojazdów na drogach publicznych **na rowerową tabliczkę rejestracyjną,** wydaną przez zarządy gmin miejskich lub wiejskich.

Z miasta

— **W mroźnej topieli.** Do kanału Bydgoskiego w pobliżu czwartej śluzy wpadł wczoraj do wody 9-letni Stefan Montowski. Chłopca, który znalazł się w zimnej topieli wskutek załamania się pod nim tafli lodu — zdołano wyratować.

— **Kradzież sklepowa.** Właścicielka sklepu przy ul. Śniadeckich 27 p. Weronika Zielińska powiadomiła policję o kradzieży sztuki materiału ubraniowego wartości około 50 zł. Sprawca kradzieży uszedł bez śladu.

— **Włamanie mieszkaniowe.** Nieznani złodzieje włamali się w Mąkowarsku pow. bydgoskiego do zagrody Marcina Altmanna. Złodzieje zabrali dwa pasy transmisyjne wartości 250 zł.

— **Ładna siostrunia.** Zam. przy ul. Dąbrowskiego p. Bronisław H. powiadomił w dniu wczorajszym policję o kradzieży portmonetki i biżuterii. Kradzieży dokonała siostra poszkodowanego, która wykorzystując sen brata zabrała kosztowności i zbiegła.

— **Kasiarze na bruku bydgoskim.** W Bydgoszczy pojawili się narazie nieznani i chwilowo nieuchwytni złodzieje, spece od kradzieży kasowych. Kasiarze usiłowali nocy wczorajszej okraść kasę firmy „Rolnik" przy ul. Hermana Frankego. By ocalić kosztowne kasy od rozbrucia przez kasiarzy „rakowych" — najlepiej zostawić kasy otwarte, po zabepieczeniu gotówki w bankach itp.

Ładni opiekunowie!

Jeden z obywateli bydgoskich padł w dniu wczorajszym ofiarą nieznanych złodziei, którzy okradli go w najbezczelniejszy sposób na ulicy.

Złodzieje wykorzystali okazję, iż obywatel ten, którego nazwiska nie wymieniamy, znajdował się pod „dobrą datą". Złodzieje zaopiekowali się wstawionym, zabierając mu w efekcie złoty kosztowny zegarek i wieczne pióro. Kradzieży dokonali złodzieje — dwaj jacyś mężczyźni i kobieta — w jednej z bram przy ul. Dworcowej.

Dzień w Bydgoszczy

Sobota-Niedziela, dnia 23-24 stycznia

Wycieczka młodzieży pozaszkolnej Ziemi Złotowskiej do Bydgoszczy

W sobotę, dnia 30 bm. przybędzie do Bydgoszczy młodzież z Ziemi Złotowskiej w liczbie około 160 osób. Celem wycieczki jest **nawiązanie kontaktu kulturalnego młodej Polonii z pogranicza niemieckiego z tutejszym obywatelstwem i organizacjami młodzieżowymi oraz zwiedzenie miasta.**

Z inicjatywy p. prezydenta **Barciszewskiego** zawiązał się specjalny komitet, którego staraniem będzie odpowiednie przyjęcie wycieczki i umożliwienie pożądanego kontaktu duchowego z ludnością tutejszą.

Program przyjęcia i pobytu wycieczki w Bydgoszczy przedstawia się w krótkości jak następuje:

W sobotę o godzinie 10 przyjazd autobusami, przywitanie, ulokowanie gości w gmachu dawniejszego Internatu Kresowego, a po odpowiednim posiłku zwiedzanie miasta. O godz. 18 akademia okolicznościowa w auli Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego z udziałem **chóru zakrzewskiego z powiatu złotowskiego** w składzie 50 osób, przedstawicieli. tutejszego społeczeństwa i młodzieży.

W niedzielę, dnia 31 bm. o godzinie 10 nabożeństwo w kościele farnym, pod czas którego wystąpi chór zakrzewski. W czasie od godz. 14—16 **występ chóru zakrzewskiego przed mikrofonem studia bydgoskiego Polskiego Radia,** a o godzinie 16 udział gości w przedstawieniu w Teatrze Miejskim. Wieczorem kolacja w Internacie i zabawa wspólna z miejscowym obywatelstwem i młodzieżą. — Odjazd gości nastąpi nazajutrz, t. j. w poniedziałek o godzinie 10 rano.

Komitet spodziewa się, że ludność Bydgoszczy odniesie się do naszych sympatycznych gości z taką serdecznością, na jaką sobie zasługują nasi ziomkowie, którzy latami całymi tęsknią za Macierzą, i dla których krótki **pobyt w naszym mieście ma być podnietą do dalszego wytrwania w wierności dla naszej wspólnej Ojczyzny.**

Młodzieży polskiej z zagranicy „Cześć!"

Ostatni dochód gwiazdkowy

zgromadził przy wigilijnym stole policjantów i ich rodziny

W sali p. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej odbył się przedwczoraj obchód gwiazdkowy **Rodziny Policyjnej.** Członkowie wielkiej Rodziny Policyjnej nie mieli dotąd — we właściwym okresie gwiazdkowym — okazji zgromadzić się chociażby na krótki czas przy wspólnym stole. Wystarał się o to dopiero **Zarząd Rodziny Policyjnej, na apel którego zgórą 800 osób przybyło na obchód gwiazdkowy.**

Miłą uroczystość zagaiła przewodnicząca Rodziny p. **Zofia Kowalska,** witając serdecznie obecnych. Z kolei głos zabrał ks. prob. **Skonieczny,** składając na zakończenie swych słów o znaczeniu obchodów gwiazdkowych — serdeczne życzenia pod adresem policjantów, oraz ich rodzin.

Okolicznościowe przemówienia wygłosili **obecni na „gwiazdce" przedstawiciele władz:** pp.: starosta **Suski,** prokurator **Łukawski** i radca miejski inż. **Lisiecki.** W obchodzie wigilijnym policjantów uczestniczyli również przedstawiciele pokrewnych organizacyj społecznych pp.: **Bermańska** z Rodziny Legionowej, **Jemielewska** z P. W. K., oraz oficerowie policyjni z komendantem P. P. na powiat i miasto kom. mgr. **Kowalskim** na czele.

Program obchodu wypełniły popisy dziatwy pod kierunkiem freblanki p. **Libertówny,** oraz pogawędka koleżeńska przy wspólnej kawie.

Zebrania — Odczyty

— **Kurs strażacki.** W Bydgoszczy odbywa się kurs szefów służby pożarniczej miast, który zgromadził uczestników z terenu całego województwa poznańskiego. Zakończenie kursu odbędzie się dziś w sobotę o godz. 13 w strażnicy Miejskiej Straży Pożarnej przy ul. Pomorskiej.

— **Korporacja Eksternia — kółko techników.** W lokalu Korporacji przy ul. Podgórnej 6 I. p. odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 15 pogadanka z dziedziny matematyki wyższej. Schadzka naukowa innych sekcyj w niedzielę o godz. 10. Walne zebranie członków Korporacji Eksternia odbędzie się dnia 31 bm.

DYŻUR APTEK:

— **Dyżur nocny aptek** do dnia 24 bm. włącznie pełnią: Apteka przy Bielawach. ul. Gdańska 91. tel. 14-67, Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska 5, tel. 32-04 i Apteka Staromiejska, ul. Długa 39, tel. 3300.

— **Dyżur lekarza kolejowego.** W niedzielę, 24 bm. dyżuruje dr. Kube, ul. Gdańska 36, tel. 18-40.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w sobotę wieczorem i jutro w niedzielę o godz. 16 — nowość działu operetkowego „Zakochana królowa".

W niedzielę wieczorem — „Bessie".

„Zakochana królowa", to urocze uśmiechnięte dzieło pełne przecudnych melodii, roztańczone w rytmie walca, foxtrotta lśni najpiękniejszym blaskiem w pomysłowej i barwne reżyserii Domosławskiego. z udziałem najwybitniejszych sił naszego zespołu oraz p. Gabrielli w roli tytułowej. Bilety do nabycia w kasie teatru **po cenach zniżonych.** Ze względów repertuarowych będzie wieczorne przedstawienie kapitalnej komedii „Bessie" jednym z ostatnich dlatego nie należy pominąć tej okazji ujrzenia naprawdę doskonałej sztuki i jej świetnych wykonawców.

W pełnych próbach Kiedrzyńskiego **„Serce na wolności".**

KINA.

ADRIA: „San Francisco" z Janettą Mac Donald.
APOLLO: „Napiętnowana" i ciekawy nadprogram.
BAŁTYK: „Mały pułkownik" i „Sequoia".
KRISTAL: „Allotria" i ciekawy nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Matura".
REWIA: „Śmiała brygada" i „Cowboy — bohater" oraz rewia.

Przedstawienie teatralne LOPP.

Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP. komunikuje. że wskutek wielkiego zainteresowania się przedstawieniem teatralnym LOPP. i wyprzedaniem poszczególnych kategorii biletów **zakupił drugie przedstawienie melodyjnej operetki Mikołaja Brodszky p. t. „Zakochana królowa"** z udziałem p. **Marii Gabrielli** na poniedziałek, dnia 25-go stycznia br.

Bilety w przedsprzedaży nabywać można codziennie w sekretariacie Obwodu Miejskiego LOPP. ul. Konarskiego 5a tel. 36-70 w godzinach od 10—14 i od 17—18.

Niedziele Uniwersytetu Poznańskiego w Bydgoszczy

Przypominamy, że w niedzielę, 24 stycznia o godz. 18-tej w auli gimnazjum humanistycznego przy ul. Grodzkiej na temat **„Hiszpania, kraj i kultura",** mówić będzie prof. U. P. dr. Tadeusz Silnicki (z przeźroczami). — Wstęp 30 i 15 gr.

Z Muzeum Miejskiego

Zamknięcie wystawy dorocznej plastyków bydgoskich

Ostatnie już dni gości **w Muzeum Miejskim** doroczna wystawa plastyków bydgoskich. Wystawa zamknięta zostanie w najbliższą niedzielę. Zachęcamy tych wszystkich. którzy jeszcze nie widzieli tej interesującej wystawy, aby **skorzystali z ostatnich dni i zapoznali się z pięknymi eksponatami.**

Od przyszłego tygodnia rozpoczynają się przygotowania do **wystawy zbiorowej Aleksandra Laszenki.**

Kronika kulturalna

Udała impreza kulturalno-literacka

Należy wyrazić uznanie **Radzie Artystyczno-Kulturalnej** Bydgoszczy za przedstawienie społeczeństwu bydgoskiemu jednego z czołowych współczesnych pisarzy polskich, jakim jest niewątpliwie **Gustaw Morcinek.**

Znakomity ów pisarz, rozsławiony ostatnimi sukcesami i odznaczeniami zdołał zgromadzić na swym wykładzie poważną liczbę osób, zaciekawionych tak samym autorem, jak i tematem wykładu.

Z wrodzoną sobie swobodą w formie lekkiego opowiadania zobrazował nam **dzieje Śląska, jego ludu i kultury, podkreślając z naciskiem ogromną wartość tej ziemi dla całości Państwa Polskiego nietylko pod względem ekonomicznym, ale również pod względem niezwykłych wartości charakteru Ślązaka i prapolskiej kultury Śląska która może być mocną podstawą przy budowaniu ogólno-narodowej kultury polskiej.**

W dyskusji zabierali głos pp. dyr. **Janielewski** i in., podkreślając łączność Śląska cieszyńskiego, do którego ograniczał się prelegent, **ze Śląskiem opolskim, który tranicznie znalazł się po za granicami naszego kraju.**

Udały wieczór urozmaiciła recytacja z ostatniej powieści Morcinka p. t. „Inż. Szeruda" w doskonałym wykonaniu p. **reż Szyndlera.**

Zauważyć trzeba, że poważne imprezy artystyczno-kulturalne zawsze **w Bydgoszczy znajdują należyte zrozumienie.** Dlatego też pod adresem Rady Artystyczno-Kulturalnej należy skierować **życzenie, aby w miarę swych środków zapoznała Bydgoszcz z innymi przedstawicielami polskiego świata kulturalnego i naukowego, wybierając w przyszłości odpowiedniejszą salę. (ro).**

Wrażenia teatralne

„Zakochana królowa"

Operetka w 11 odsłonach M. Brodszky'ego.

M. Brodszky — nowy „gwiazdor" na firmamencie lekkiej muzyki, zabłysnął niezbyt olśniewającym światłem. Zdaje się być niestyle utalentowanym kompozytorem, ile rzutkim bissnesmanem, wyczuwającym świetnie nastroje i upodobania publiczności. umiejącym poddawać się fali. a nie zatracać się w niej oraz bystro orientującym się w sytuacjach rynkowych, słowem — by użyć już tego określenia — oportunistą w dobrym stylu. Nie szuka nowych dróg, woli kroczyć, ale za to śmiało, udeptanymi. Stąd owo coprawda dyskretne prezentowanie z „Królowej" reminiscencji abrahamowskich stolzowskich, i benatzky'owskich. Pokrywa jednak udolnie brak inwencji melodycznej i oryginalności nieprzeciętną znajomością fachu kompozytorskiego, co sprawia, iż „Zakochana królowa" daje się słuchać, ba! — czyni nawet wrażenie czegoś świeżego i ponętnego. Dużo w niej dobrze uplasowanego sentymenty i humoru. rzewnej rozlewności i porywistej werwy. podkreślanej wszechwładnie jeszcze panującą synkopą. Wprawdzie z każdej melodii przebija raczej robota niż natchnienie twórcze. jednak i rzetelny kunszt kształtowania dźwięków ma swoje prawa. zwłaszcza gdy w efekcie daje muzykę o solidnej fakturze, ciepłą lotną, powiewną i żywo zinstrumentowaną.

Libretto ciekawi i bierze pieprzykiem aktualności. jaką dla szczerych demokratów i republikanów stanowi zawsze możność podpatrywania i przejmowania się życiem prywatnym nowożeńców królewskich. Temat dziś przez wzgląd na pobyt w Krynicy gości holenderskich tym bardziej emocjonujący. (Brodszky'emu sprzyjają niebo, bowiem taka reklama zdarza się raz jeden na szereg lat). Perypetie królewskiej pary zahaczają raz po raz mimo pretensji komediowych o banał operetkowy. Początkowo młody król chce, a królowa — nie. Później rzecz ma się a rebours, wreszcie dzięki iście kobiecemu sprytowi monarchini, wspomaganej przez ministra-wałkonia (jakże by inaczej!) i jakiegoś tam egzotycznego posła ich wysokości po długim. trochę przydługim certoleniu się znikają ku zadowoleniu rozrzewnionego widza — za kotarą alkowy pałacowej. Szablon jednak zbytnio nie razi, jako iż sytuacje naogół nie naciągnięte i ostatecznie akcja — jakby tam nie było — z sensem.

Doświadczony „wyga" teatralny p. **Domosławski** ożywił całość z lekka rewiowym uchwytem, za co mu się słusznie pochwała należy. Malownicze kostiumy ich królewskich mości, dworaków i gwardii damskiej, oraz efektowne dekoracje p. Hawryłkiewicza — zadawalały oko barwą i rysunkiem. Spektakl jednak „stał", ściślej — toczył się p. **Marią Gabrielli,** której powrót na scenę bydgoską powitała radośnie liczna rzesza zwolenników. sympatyków i adoratorów czarującej tej artystki. Jej królowa miała w sobie sugestywną dystynkcję pierwszej damy kraju, a zarazem zachwycała „przyziemnymi" słabostkami kobiety. Naprzemian opanowana i uległa, powciągliwie dumna, umiejąca utrzymać dystans i prawie kokocica, wzbudzała podziw sprytem, bystrością, wolą i trafnością decyzji, a jednocześnie zainteresowanie przemiłym szaleństwem walki o miłość męża. I za kulturalne, a przede wszystkim muzykalne operowanie dźwięcznym i ciepłym głosem należą się p. Gabrielli superlatywy. W sumie — była niecodziennym na scenie zjawiskiem, wdzierającym się każdym ruchem i gestem, każdym słowem i frazą w serca widzów. Aktorka i śpiewaczka z krwi i kości, ujmująca szczerością przeżyć i subtelnością w ich uzewnętrznianiu. Z roli króla wywiązał się nader umiejętnie p. **Rychter.** Wrodzona elegancja, umiar i swoboda predestynowały zdolnego tego aktora w całości na monarchę. P. **Halmirska** jako porucznik gwardii damskiej przewodziła rozkosznie, z werwą i wdziękiem swym amazonkom. Baron Dani znalazł w p. **Iwańskim** świetnego i pasjonującego odtwórcę. P. **Domosławski** — jak zwykle — rozbrajał swym jowialnym komizmem i stale pogodnym humorem. Pp. **Michalska** i **Szabelakówna** prezentowały się ponętnie-marsowo w mundurkach gwardyjskich. Wreszcie pp.: **Koczanowicz, Nowakowski, Leśniowski, Lochman** i **Ziemski** — wywiązali się doskonale ze swych zadań.

Produkcje taneczne układu p. **Wojnara** wywołały burzę oklasków. P. Wojnar zadziwia niewyczerpaniem pomysłów. W kompozycji choreograficznej „Srebrne koła" triumf święcili zwinna i pewna primabellerina p. **Sobolówna** i Wojnar. Por. **Kuczera** dzierżył batutę z wprawą wytrawnego kapelmistrza. wydobywając z przędzy muzycznej operetki istotny jej styl i usmaczniając swym koneserstwem jej pikanterię. Wszelkie dane przemawiają za tym. iż „Zakochana królowa" utrzyma się przez dłuższy czas na afiszu. **(ar.)**

Mąż czterech żon

przed odcierpieniem 11 wyroku sądowego chciał rozpocząć żywot „człowieka uczciwego"

W zawarciu piątego związku małżeńskiego przeszkodziła mu policja

W mieszkaniu **Pawlaków** w Dębowie pod Szubinem przygotowywano huczne weselisko. 30-letnia córka robotnika, **Józefa Pawlakówna** po krótkiej znajomości przyjęła oświadczyny **31-letniego Franciszka Szopieraja,** który — jak niewielu dziś kandydatów do stanu małżeńskiego — chciał jak najprędzej poprowadzić Pawlakównę do ołtarza.

Na ucztę weselną zjechało się wiele gości, a **skrewił jedynie... pan młody.** Gdy minął termin daremnego oczekiwania — narzeczona zalewając się łzami zamknęła się w swojej komnacie, rodzice jej zaś wraz z gronem uczestników uroczystości — **w przygnębiającym nastroju spożyli biesiadę.**

Po kilku dniach zawiedziona Pawlakówna postanowiła za wszelką cenę odszukać niewiernego, **wydobyć go choćby z pod ziemi w celu przeprowadzenia z nim generalnej rozmówki.** Pawlakówna zwróciła się o pomoc w poszukiwaniach do policji. Gdy dyżurny przodownik **zapoznał się z rysopisem „narzeczonego" — sprawa niespodziewanie się wyjaśniła.** Identyczny z opisanym niewiernym narzeczonym osobnik, osadzony został przez policję „krytycznego dnia" w więzieniu. **Policja w podejrzanym poznała bywalca kryminałów Fr. Rybaka.** Kwestia zmiany nazwiska Rybaka nie potrzebowała specjalnego wyjaśnienia: **Rybak z racji otrzymania aż dziesięciu kar sądowych miał wiele przykrości z władzami, a ponadto jako Rybak — był już... cztery razy żonaty.** Zawsze jednak po krótkim pobycie opuszczał legalne żony, nie zapominając rzecz prosta nigdy o zabraniu kosztowniejszych drobiazgów połowicom. By raz jeszcze spróbować szczęścia w stanie małżeńskim Rybak sobie tylko wiadomym sposobem **wystarał się o dokumenty na nazwisko Szopieraja.** Doświadczony żonkoś — broń Boże — nie uląkł się ceremonii ślubnej i byłby się niewątpliwie punktualnie stawił w domu swej wybranki, gdyby **w przygotowaniach do ślubu nie przeszkodziła mu policja.**

W dniu wczorajszym Rybak zasiadł na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Sprowadzono go **z więzienia w Koronowie,** gdzie odsiaduje karę 2-letniego więzienia za „włamy".

W czasie rozprawy Rybak z rozbrajającą szczerością **przyznał się do popełnienia bigamii w „czterech i pół" wypadkach,** twierdząc, iż jedynym celem jego licznych małżeństw było **poszukiwanie prawdziwego szczęścia w stadle rodzinnym.**

Przed ogłoszeniem wyroku Rybak oświadczył, iż gotów byłby każdej chwili **rozpocząć „uczciwe życie", gdyż wierzy, iż piąte jego małżeństwo było by naprawdę dobrane.**

Ponieważ b. narzeczona jego nie wyraziła niestety chęci zawarcia związku dozgonnego z Rybakiem, a ponadto obowiązujące obecnie prawo karne nie przewiduje ongiś praktykowanego zwyczaju ułaskawiania skazańca w obliczu ołtarza — **trybunał ogłosił wyrok skazujący na 2 lata i 3 miesiące więzienia.**

Giełda zbożowa

GIEŁDA ZBOŻ.-TOWAROWA W BYDGOSZCZY
z dnia 22 stycznia 1937 r.

Żyto 60 t. 22,10—22,25—22,50; pszen. 26,75—27; owies 60 ton 19,10—18,75—19; jęczm. br. 25—26,50; 661—667 g-l 23—22,50; 643—649 g-l 22,75—23; 620,5—626,5 g-l 21,75—22; mąka żytnia wyciągowa gatunek I 0—50 procent wł. w. 34,75—35,25; gat. I 0—65 proc. wł. w. 33,25—33,75; gatunek II 50—65 proc. wł. w. 27,25—28; razowa 0—95 procentowa wł. w. 27—27,75; mąka pszenna gatunek I wyciągowa 0—20 procentowa wł. w. 44,75—46,25; gatunek I A 0—45 procentowa wł. w. 43,75—44,25; gatunek I B 0—55 procentowa wł. w. 43—43,50; gatunek I C 0—60 procentowa wł. w. 42,25—42,75; gatunek I D 0—65 procentowa wł. w. 41,50—42; gatunek II A 20—55 procentowa 37—38; gatunek II B 20—65 procentowa 36,50—37,50; gatunek II C 45—55 procentowa wł. w. 35,50—36,50; gatunek II D 45—65 procentowa wł. w. 34,75—35,75; gatunek II E 55—65 procentowa wł. w. 33,50—34,50; gatunek II F 55—65 procentowa wł. w. 30,50—31; gatunek II G 60—65 proc. wł. w. 29,50—30; mąka psz. razowa 0—95 proc. wł. w. 32,50—33; otręby żytnie wymiał standartowy 16—16,25; otręby pszenne miałkie standartowe 15,75—16,25; otręby pszenne średnie standartowe 15,50—16; otręby pszenne grube standartowe 16,25—16,50; otręby jęczmienne 16,50—17; groch Wiktoria 21—25,—; groch Folgera 22—24; groch polny 20—21; wyka 19,50—21; peluszka 20,50—21,50; łubin niebieski 10,50—11,50; łubin żółty 12,50 13,50; serradela 16—19; rzepak zimowy bez worka 48—49; rzepik zimowy bez worka 44—46,—; mak niebieski 61 — 64; siemie lniane 41—43; gorczyca 27—29; Koniczyna biała 90—125; Koniczyna czerwona surowa 80—100; koniczyna czerwona czyszczona 97 proc. 115—125; makuch lniany 23,50—24; makuch rzepakowy 19—19,50; makuch słonecznikowy 40/42 procentowy 24,50—25,50; Wytłoki suszone 8,50—9; płatki ziemniaczane 19—19,50 słoma żytnia prasowana 3,25—3,50; siano nadnoteckie luzem 4—5; siano nadnoteckie prasowane 5,50—6.

Ogólne usposobienie: spokojne.

Na szalach Temidy

Rzekoma kwiaciarka złodziejką

Do jednego ze sklepów przy ul. Długiej w Bydgoszczy kilkakrotnie zachodziła **43-letnia Maria Woźniak, 5-krotnie karana szopenfeldziarka,** która kupując drobne sprawunki — w sposób niesłychanie zręczny chowała większe sztuki materiału **do koszyka z kwiatami.** Po drugiej kradzieży w tym samym składzie trick złodziejki został przez poszkodowaną właścicielkę sklepu zauważony, w rezultacie czego szopenfeldziarkę ujęto.

Sąd Grodzki **skazał Marię Woźniak na 7 miesięcy więzienia.** Wraz ze złodziejką odpowiadała przed sądem paserka **33-letnia Maria Łupertowicz,** którą skazano na **2 tygodnie aresztu** z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na 3 lata.

SKAZANIE AWANTURNIKA

Po rozprawie w Sądzie Grodzkim posterunkowy p. **Walenty Chojnacki** odprowadzał do aresztu **9-krotnie karanego 25-letniego Antoniego Czerwińskiego.** Aresztant stawił w korytarzu zacięty opór policjantowi, tak iż dopiero przy pomocy dwóch innych posterunkowych udało się go osadzić w więzieniu.

Za czyn swój odpowiadał wczoraj Chojnacki przed Sądem Okręgowym. Skazano go na **7 miesięcy aresztu.**

Ze sportu

ŁYŻWIARSKIE MISTRZOSTWA MIASTA BYDGOSZCZY.

W niedzielę o godz. 10,30 odbędą się na ślizgawce **B. K. S. Polonii** przy ul. **Hetmańskiej** mistrzostwa miasta Bydgoszczy w jeździe figurowej i szybkiej dla pań i panów, oraz w jeździe figurowej parami.

W jeździe parami startować będą m. in. zeszłoroczni mistrzowie — **Kokotówna, Kowalski** z K. S. KPW. Pomorzanin.

W jeździe szybkiej zaciętą walkę o pierwszeństwo stoczy **Laszkiewicz** K. S. Leo z **Słabędzkim** — B. K. S. Polonia.

Po zawodach łyżwiarskich o godz. 13 odbędzie się spotkanie w hokeja na lodzie — pierwsze w obecnym sezonie w Bydgoszczy pomiędzy K. S. KPW. Pomorzanin a miejscową Polonią.

HALOWE MISTRZOSTWA POMORZA W LEKKIEJ ATLETYCE.

W najbliższą niedzielę odbędą się w Toruniu w hali Okręgowego Ośrodka W. F. tegoroczne **mistrzostwa Pomorza,** do których zgłosiło się 74 zawodników z całego Okręgu oraz 10 zawodniczek reprezentujących dwa kluby, a mianowicie: Sokół Żeński Grudziądz i KPW. Pomorzanin.

Na powyższe zawody z Bydgoszczy wyjeżdżają zawodnicy B. K. S. **Polonii** i **Sokoła I.** Nie wyjeżdża natomiast żadna zawodniczka.

ROMANOWSKA ZMIENIA BARWY KLUBU

Znana lekko-atletka Bydgoskiej Polonii p. **Fr. Romanowska** przeszła do K. S. KPW. **Pomorzanin** w Toruniu.

Pierwsze zawody hokejowe w Bydgoszczy

KPW. „POMORZANIN" TORUŃ — „POLONIA" BYDGOSZCZ.

Jutro w niedzielę o godz. 13,30 odbędą się na ślizgawce BKS. **„Polonia"** przy ul. Hetmańskiej pierwsze w tym sezonie **zawody hokejowe pomiędzy drużynami KPW. „Pomorzanin" z Torunia, a drużyną „Polonii".**

Są to rewanżowe zawody pomiędzy powyższymi drużynami. Pierwsze spotkanie drużyn odbyło się w ubiegłą środę w Toruniu. Drużyna KPW Pomorzanin wystąpi wzmocniona kilkoma graczami z byłego T. K. S. Z., drużyna Polonii zaś została zupełnie odmłodzona i posiada w swych szeregach młodych, lecz doskonałych hokeistów.

Niedzielne spotkanie należeć będzie niewątpliwie do bardzo ciekawych. Zainteresowanie zawodami ze strony miłośników hokeja jest bardzo duże.

Z estrady Koncertowej

III. Koncert kameralny

Bydgoskiego Konserwatorium Muzycznego.

W poniedziałek, dnia 25 stycznia b. r. o godz. 20 odbędzie się w sali Kasyna Cywilnego przy ul. Gdańskiej, pod artystycznym kierownictwem dyr. Winterfelda III z rzędu koncert kameralny. Program jak zwykle obejmuje wiele ciekawych i nieznanych utworów A. Jarzębskiego, J. S. Bacha, Haydna, Schuberta. Koncert wykona orkiestra kameralna Bydgoskiego Konserwatorium Muzycznego. Jako soliści wystąpią: p. **Elza Daniel** (śpiew), która odśpiewa w Bydgoszczy jeszcze nie wykonywaną kantatę kameralną **„Ariadna z Naxos"** Haydna.

Ponadto wykona na fortepianie młoda utalentowana uczenica Konserwatorium **14-letnia Urszula Świątkówna** koncert fortepianowy f-mol Bacha. Czysty dochód przeznacza się na cele dobroczynne. Koncert ten zapowiedziany na 18 bm. ze względów technicznych nie mógł się odbyć.

Jak wiadomo koncerty Bydgoskiego Konserwatorium Muzycznego cieszyły się dotąd ogromnym powodzenie, dla tego spodziewać się też należy, że i ten III Koncert kameralny zaszczyci bydgoskie społeczeństwo licznym swym przybyciem.

Programy radiowe

Sobota, 23 stycznia
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.35 Gimnastyka. 6.50 Potpourri melodii operetkowych (płyty). 7.15 Dziennik poranny. 7.25 Programy lokalne. 8.00 Audycja dla szkół. 8.00—11.30 Przerwa 11.30 „Audycja dla szkół": „Śpiewajmy piosenki" — audycję prowadzi prof. Bronisław Rutkowski. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Programy lokalne. 12.40 Dziennik południowy. 14.30 Teatr Wyobraźni słuchowisko dla dzieci młodszych p. t. „Zima w lesie" Marii Sterbówny (ze Lwowa). 15.00 Wiadomości gospodarcze. 15.15 Programy lokalne. 16.15 Popularne melodie Georga Bizet'a w wykonaniu orkiestry pod dyr. Adama Hermana (z Krakowa). 17.00 Koncert solistów. Wykonawcy: Olga Łada — śpiew (z Warszawy), Jan Rakowski — viola d'amore (z Poznania). 17.00 „Przegląd wydawnictw" — prof. Henryk Mościcki. 18.00 Pogadanka aktualna. 18.10 Wiadomości sportowe. 18.20 Programy lokalne. 18.50 Pogadanka aktualna. 19.00 Audycja dla Polaków za granicą: „Wesoła wieczornica" (gawędy i przyśpiewki w opracowaniu Antoniego Zachemskiego). 19.30 „Przy wieczornej herbatce" wiązanka melodyj w układzie Stanisława Dzięgielewskiego (z Poznania). 20.30 Nowości literackie omówi Wacław Rogowicz. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Przerwa. 21.00 Muzyka rozrywkowa z Włoch. 22.00 „Wesoła Syrena": Małżeństwo z ogłoszenia" audycja Światopełka Karpińskiego. 22.30—23.30 Muzyka taneczna w wykonaniu Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego z udziałem „Czwórki Radiowej". 23.30—0.30 Program lokalny dla Łodzi.

Niedziela, 24 stycznia
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

8.00 Sygnał czasu i kolęda. 8.03 „Gazetka rolnicza" — w red. Stanisława Jagiełły. 8.18 Programy lokalne. 8.50 Dziennik poranny. 9.00 Transmisja nabożeństwa z bazyliki św. Jana w Toruniu. Kazanie wygłosi ks. prof. Henryk Weryński. Po nabożeństwie ok. godz. 10.30 Programy lokalne. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Programy lokalne. 12.15 Tańce polskich „Straussów". W programie utwory: A. Karasińskiego, Wrońskiego, L. Lewandowskiego, K. Namysłowskiego i in. 12.55—13.00 Przerwa. 13.00 Koncert rozrywkowy z Berlina. Wykonawcy: Orkiestra dęta pod dyr. Arthura Jandera, Willi Liebe — trąbka, Kurt Engel — ksylofon, Eberhard Glombig — fortepian. 14.30 „1000 taktów muzyki" w wykonaniu Zespołu Stefana Rachonia z udziałem Lucyny Szczepańskiej (śpiew). 15.30 „Audycja dla wsi": 1) „Samorząd wiejską szkołą życia społecznego" — pogadanka — wygł. Stanisław Michalski, 2) „Przegląd rynków produktów rolnych" 16.00 Programy lokalne. 16.35 Powszechny Teatr Wyobraźni: wznowienie oryginalnej sielanki dźwiękowej p. t. „Walczyki panny Ludwiki". Napisała Hanna Januszewska - Moszyńska. Opracowanie muzyczne: Tadeusz Sygietyński. 17.00 Lekki koncert popołudniowy w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Krakowskiej pod dyrekcją Zdzisława Górzyńskiego z udziałem Maryli Karwowskiej (śpiew). W przerwie ok. godz. 17.55 Pogadanka aktualna. 19.00 „Pietyzm i niedyskrecja w literaturze" — szkic literacki Tadeusza Boy - Żeleńskiego. 19.15 Programy lokalne. 20.20 „Wiadomości sportowe ze wszystkich Rozgłośni P. R. 20.35 Programy lokalne. 20.40 Przegląd polityczny. 20.50 Dziennik wieczorny. 21.00 „Na wesołej lwowskiej fali": „Heca koło pieca", w opracowaniu W. Budzyńskiego i Zb. Linczyńskiego. 21.30 Koncert wiolonczelowy Ewela Stegmana. 1) Fritz Kreisler: Staruszkowie w domu. 2) Franciszek Schubert: Modlitwa. 3) Joaquin Malats: Serenada (ukł. Stegmana). 4) Aleksander Tansman - Frenkiel ukł. Stegmana: Blues, 5) Józef Haydn: Menuet, 6) Granados - Cassado: Intermezzo, 7) A. Piatti: Tarantela. 22.00 Koncert Orkiestry Tadeusza Seredyńskiego (ze Lwowa). 23.00—23.30 Programy lokalne dla Warszawy i Lwowa.

Odcinki tygodniowe

Trzy po trzy

Ma swoją sensację Krynica, dokąd zawitała na miodowy miesiąc holenderska para książęca, aby się puszczać na nartach po białym śniegu i w ogóle... — ma swoją sensację również Bydgoszcz. Wprawdzie nie zjawił się tu, żaden król, ani nawet książę, **aby się bawić,** ale na odwrót: **postanowił nas bawić** jakiś tajemniczy i podziwu godny **„Polak z Ameryki",** obdarzając jako wybrany z pośród tysięcy teatr bydgoski swą ogromnie ucieszną komedią z życia „amerykańskiego", której specjalną cechą amerykańską jest, jak mi się zdaje to, że wymaga najwyższego napięcia nerwów, aby nie pęknąć ze śmiechu.

Prapremiera w teatrze bydgoskim!

Hoho! To rzecz niebywała.

Bydgoszcz w ogóle ma szczęście, jeżeli chodzi o wielkich uczonych i literatów. Tu przecież ma swe centrum tak znakomita nauka, jak astrologia, tu również ujrzała po raz pierwszy deski sceniczne doskonała komedia. Widocznie szanowny autor wierzył, że Bydgoszcz najlepiej **„zrozumie"** jego dzieło i odda mu należytą cześć, aby stąd na wszystkie strony świata mogła się rozejść sława.

Tymczasem szeroki rozgłos zdobywa owa komedia w naszym mieście szczególnie w sferach „panien służących", co sam miałem sposobność onegdaj stwierdzić.

Panna służąca, przynosząc mi jak zwykle rano śniadanie woła:

— Dalej, „wyłazić z wyrka", umyć się, ubrać, zjeść" śniadanie i marsz do roboty!

Patrzę na nią zdziwiony, czy czasem nie zwariowała, a ona mówi dalej:

— Co Pan tak gały wytrzeszcza!

Od dziś nastają inne porządki. Zaraz panu pokażę! **Forsę na stół! Nie łazić z dziewuchami po knajpach.** Ja panu pokażę, jak trzeba żyć i oszczędzać!

— Co się stało? — pytam zdziwiony.

— To pan nie wie? Idź pan do teatru, to się przekonasz, co to ma znaczyć.

— Ładna to musi być sztuka — mówię — co tak służbę buntuje. A jaki jest jej tytuł?

— **Bieścię,** czy Pieścię... **PANIE TADEUSZU, ROZUMI PAN?**

— Ach „Bessie"! „Bessie", moja panno! — wołam.

— „Bessie" to nic nie znaczy — wtrąca znowu służąca. — Chyba „Pieści", bo tam jest taki bokser amerykański niby niedźwiedź, co mówi, że on **„wycałuje w każdy dołeczek"** każdą jedynącą kobietę.

— Co też moja panna plecie! — wołam.

— Wcale nie plotę, bo tak jest. Powiedział, że wycałuje w każdy dołeczek, a ja chciałabym raz mieć takiego kawalera.

— Mniejsza o to, czy wycałuje, czy nie wycałuje, — mówię — ale już idź bo czas.

— Nie idę!

Co to znowu, myślę sobie, i zirytowany wołam:

— No już dosyć! Dosyć komedii i marsz do kuchni, do **pracy!**

A moja panna służąca jak zacznie w tej chwili piszczeć na całe gardło, jak ściągnie suknię jak rzuci się w negliżu na podłogę, jak zacznie wymachiwać nogami, rękoma i krzyczeć w niebogłosy!... Jakby ją kto zarzynał.

Zrobił się alarm na cały dom. Przybiegła gospodyni, ale odemknąwszy drzwi i zobaczywszy co się dzieje, cofnęła się z przerażenia.

Ładne rzeczy, musiała sobie o mnie pomyśleć!

Myślałem, że służąca dostała ataku św. Wita. Chcę ratować, chcę dzwonić po lekarza, biegam z kąta w kąt, wreszcie biorę dzbanek z wodą jako najskuteczniejsze podobno lekarstwo.

Zanim jednak zdołałem zrobić z wody użytek, panna służąca zerwała się na równe nogi.

— Co to ma znaczyć? — pytam.

— A nic.

— No po co to rzucanie się w negliżu?!

— Tak sobie! W teatrze też było tak sobie, a jednak wszystkim się podobało. Widzę, że pan do teatru nie chodzi i nie zna się ani trochę na sztuce.

Odeszła obrażona i zadąsana.

Zresztą z całą tą obrazą byłoby pół biedy. Gorsza jednak sprawa z gospodynią. W południe otrzymałem list od niej z natychmiastowym wypowiedzeniem mieszkania, a nazajutrz narzeczona zwróciła mi obrączkę i wszystkie podarki z lakonicznymi słowami: **„Nie chce znać rozpustnika, który zadaje się ze służącymi".**

Takie to skutki fatalne miała dla mnie owa komedia zanim ją zobaczyłem. Ale będę też musiał pójść do teatru, aby podziwiać prawdziwą sztukę... urządzania pokładzin.

Będę w ogóle musiał zapoznać się bliżej z literaturą piękną, bo to jednak człek widzi, że mimo wszystko jeszcze jest ignorantem.

Pewien znawca polecił mi Bakę, którego uznaje za swego mistrza i wzór piękna i tłumaczył mi, że wobec powrotu do sarmatyzmu on będzie pierwszym mistrzem nowego kierunku. Tymczasem wydaje swoje poezje pod pseudonimem Zmoranda.

Nazwisko obce bowiem w Polsce bardziej popłaca a pozatem stare grzeszki... Lepiej ich nie dług dobrze wyprubowannych a popłacających dług dobrze wypróbowanych a popłacających obecnie wzorów więc słuchaj.

„Cny Młodziku, Migdaliku,
Czerstwy rydzu, Ślepowidzu...
Śliczny Jasiu, młody szpasiu,
Mój słowiku, będzie żyku!
Szpaczkujesz, Nie czujesz:
Śmierć nie kot, wpadnie w lot!
Aza nie wiesz, że śmierć jak jeż
Ma swe głogi, w szpikach rogi?
Ukoli Dowoli,
Aż jękniesz i pęknieszs...
Tobie w głowie skoki, tony,
Charty, żarty na przemiany:
Śmierć kroczy, utroczy
Jak ptaszka, —
nie fraszka".

Zbyt.

Tabela wygranych z dnia 21-go i 22-go stycznia

IV ciągnienie
GŁÓWNE WYGRANE

50.000 zł. na nr. 49597 188655
25.000 zł. na nr. 1282
20.000 zł. na nr. 145535
5.000 zł. na nr. 146241
2.000 zł. na n-ry: 13745 60818 63427 72966 74062 86610 118184 129722 182298 185421
1000 zł. na nr.nr.: 11142 11583 14992 19197 27956 38193 51914 52653 55314 65421 83524 85264 85505 88804 98098 108991 133145 136412 141907 142216 148612 155343 157181 159509 167456 185833 189460 192626 194348

Wygrane po 200 zł.

20 67 322 469 621 35 822 978 1094 218 738 75 987 2030 888 3060 74 144 244 4168 461 598 657 99 812 31 59 5067 578 822 32 63 6015 291 524 691 973 7132 290 487 509 863 8225 700 58 9552 895 939 97
10062 11158 233 400 46 524 768 12014 64 296 13084 205 343 780 819 966 14050 489 526 77 673 82 15329 77 466 616 887 16215 547 66 748 958 17528 18186 92 292 331 619 888 19228 69
20255 382 400 695 21012 38 107 38 222 55 99 414 50 91 667 22142 70 387 604 745 24059 71 552 71 25069 383 639 55 821 70 26285 364 700 895 27088 121 555 90 706 915 28167 527 777 928 29051 234 672 792 900
30428 512 654 731 82 31226 33 521 844 32129 364 459 597 753 33209 378 447 57 74 509 955 34017 228 564 741 943 35107 66 323 446 52 659 934 36048 82 162 806 37016 38313 40 560 612 902 39072 261 331 409 695 840
40065 87 430 33 565 633 41071 193 421 617 836 42406 710 60 965 43046 149 54 220 47 371 404 559 649 725 99 44058 219 455 45073 89 193 315 643 46103 238 851 47082 106 231 835 48234 575 651 700 55 863 49244 310 724 53
50001 367 402 696 51064 92 389 820 962 52125 675 53229 51 341 575 913 64 54089 160 71 72 361 942 65 55096 191 496 977 56311 563 85 99 737 57029 456 70 523 690 919 58086 435 775 59072 435 685
60056 152 289 479 691 866 78 934 61056 114 362 581 62532 625 737 63103 339 64178 411 770 920 65263 349 701 881 66152 515 820 67044 382 763 68240 610 46 69049 283 363 718 50
70097 215 411 71313 31 767 83 72142 318 69 464 601 973 73241 53 630 47 83 702 988 74544 75006 101 588 739 76390 524 26 722 965 77199 633 95 708 983 78382 79009 71 768

Losy do I. klasy poleca kolektura
K. Rzanny
Bydgoszcz, Gdańska 25, tel. 33-32
116

80470 535 651 872 81011 543 635 59 807 997 82387 714 866 83134 38 265 586 84066 158 236 587 85041 521 854 942 50 86487 87120 349 88208 89 306 89027 127 535 40 75
90048 856 948 91307 505 686 765 92120 93022 130 72 76 236 465 641 894 94198 244 550 866 95146 338 477 550 906 96201 399 663 926 97257 98235 99175 415 848 941
100191 373 101201 438 40 44 53 619 21 98 736 72 82 886 102078 335 499 653 812 103067 677 823 59 948 104107 242 53 383 441 709 832 58 99 942 105439 99 575 678 106056 415 644 107086 97 218 571 890 108141 46 62 73 745 57
110217 111216 402 715 112252 367 571 882 904 99 113016 138 93 287 335 434 751 114534 990 96 115078 246 453 743 116524 63 696 760 895 117079 180 368 656 935 86 118022 26 164 96 300 401 56 609 34 80 743 60 119 280 503 625 731
120146 238 413 73 99 121377 689 96 716 819 122098 420 726 123125 531 124069 409 10 21 511 725 125304 594 126772 127404 840 87 946 69 128060 216 314 541 84 884 129723
130072 86 229 338 516 53 910 90 131017 556 820 132221 521 625 45 133300 71 627 66 755 988 134501 644 48 848 135 233 465 74 636 96 943 136481 570 718 137053 101 993 138184 454 666 847 984 139085 176 327 38 83 920
140474 141004 329 31 538 676 83 98 922 142693 143119 400 144548 76 675 972 145919 146117 48 259 345 555 640 950 147015 265 670 921 148094 126 271 773 837 90 985 149356 61 548
150267 353 788 151009 630 740 46 70 892 152000 163 212 922 153043 343 531 79 605 823 154130 482 952 155097 691 13643 157248 679 158129 81 224 419 536 837 985 98 159149 293 893 987
160024 118 43 333 462 532 80 821 942 71 92 161306 435 49 773 162583 693 825 83 695 96 761 165491 736 844 86 166114 81 83 217 352 167195 346 548 678 862 93 963 168033 128 299 334 466 653 777 80 169015 342 909 170346 891 99 948 171022 59 113 43 172078 128

37 78 519 895 173034 184 539 755 63 174501 686 175131 33 534 737 902 16 89 176240 82 779 864 177489 529 974 94 178285 462 685 759 179549 868 937
180420 680 705 808 181495 546 820 75 182372 497 593 183000 93 391 511 45 772 828 84 184120 371 409 537 633 832 185809 186021 222 88 64 374 908 98 187031 288 356 456 638 188270 308 62 425 877 189077 430 78 856
190112 281 431 717 191209 15 907 918 192265 454 962 69 193316 432 49 588 697 781 969 194024 563 646 964 75
163069 287 505 78 164002 109 226 379 428 560

440 90 582 790 66014 80 135 78 443 527 38 605 753 922 27 67200 442 49 690 740 807 919 27 77 68139 61 264 676 711 19 69095 129 298 329 440 75 88 532 647 761
70226 342 621 703 38 87 810 32 99 71009 237 79 398 488 575 943 94 72089 98 134 247 507 16 31 68 702 16 25 860 939 73072 75 122 483 537 611 716 73 90 74037 265 495 858 980 75034 132 245 323 78 530 47 836 83 939
76060 368 446 77 835 91 900 17 77011 371 492 528 602 709 808 97 950 75

Zawsze i wszędzie pamiętaj
że szczęście sprzyja kolekturze
KAFTALA
Bydgoszcz, Jagiellońska 2. Gdynia, 10 Lutego 5.
9819

22 stycznia

I i II ciągnienie
GŁÓWNE WYGRANE

20.000 Zł na nr: 104845
10.000 Zł na nr: 88256
5.000 Zł na nr: 97513
2.000 Zł na nry: 28842 44446 48726 56816 58084 76969 79080 115861 116614 124829 132147 143143 144882 147892
1.000 Zł na nry: 13622 21087 30421 32324 35340 57891 60497 61677 65685 72740 83135 85972 86378 86810 90283 91461 96410 97541 98919 107971 108750 115120 119340 120362 129911 139953 143432 156813 173138 177754 189158 193580

Wygrane po 200 zł.

86 228 334 76 424 536 66 96 641 95 773 1077 111 35 284 315 418 521 615 33 742 93 2330 407 770 86 907 69 89 3147 78 241 385 526 656 851 947 4039 106 46 99 258 77 349 65 426 686 721 887 917 5279 526 668 738 51 812 60 81 963 6041 735 48 871 916 46 50 7311 540 65 673 86 770 804 80 81 8076 90 287 319 80 444 523 621 821 58 9238 373 432 34 685 741 949
10036 85 402 16 70 724 11035 71 95 128 293 410 54 669 789 825 987 12049 202 44 89 91 622 92 770 13064 71 98 121 93 339 490 517 668 14136 66 84 236 74 96 589 877 901 51 15155 70 236 51 323 91 518 93 639 884 976 16398 485 662 797 805 23 17108 50 98 257 415 503 86 728 30 76 838 72 82 996 18315 37 41 404 626 19052 121 77 273 411 558 618 952 56
20198 439 74 739 21118 232 334 82 84 413 514 43 47 616 28 788 980 22009 206 9 29 60 331 717 841 77 23191 395 533 56 724 24011 133 239 359 512 608 25021 154 91 270 393 691 92 857 52 79 26019 91 126 202 27 30 97 345 604 78 640 728 27074 158 362 461 68 518 669 703 16 77 845 48 986 87 28001 157 92 332 81 637 877 29093 158 258 77 516 601 2 55 998
30538 641 57 722 31209 353 68 502 74 651 43 70 76 763 93 890 907 14 32041 161 66 225 30 301 461 591 610 65 711 72 95 914 33104 307 71 542 43 94 615 743 98 816 55 34046 79 96 248 56 446 666 708 821 60 924 68 35031 37 59 62 267 95 447 576 608 57 76 735 36223 68 502 35 672 879 81 932 33 37042 71 123 312 421 78 535 605 708 44 807 85
38008 153 352 58 84 579 848 957 39183 85 257 440 64 98 553 56 72 769 845 98 906 8 95
40154 495 515 20 33 691 851 41267 83 348 432 93 521 78 711 25 37 815 18 78 42271 438 778 43008 257 993 44006 22 215 34 79 359 503 646 93 811 955 95 45001 78 84 136 281 375 452 564 644 790 934 78 46001 17 121 44 46 261 377 421 70 545 631 746 809 55 92 917 47116 212 47 754 87 800 38 44 916 21 38 57 48176 329 34 586 770 848 49127 469 99 824 947
50051 98 108 93 268 75 525 64 76 738 58 932 51017 131 252 76 415 67 92 598 693 729 72 83 806 40 973 52100 9 230 37 69 326 437 570 758 79 818 53037 40 44 73 315 440 830 961 54022 43 109 33 231 55 387 403 54 571 811 55234 40 85 414 23 878 56085 208 20 301 44 95 528 640 838 62 932 57068 292 313 444 595 661 913 79 58158 80 204 74 77 365 535 742 78 872 925 79 59001 232 33 409 78 629 735 941
60041 457 524 98 710 61058 250 54 75 83 331 73 477 62029 229 464 82 563 602 812 63 94 63088 152 86 258 390 561 717 44 64102 253 350 540 86 822 58 65061 291 345

78086 129 493 642 48 76 86 710 858 90 79119 73 81 88 99 301 2 24 55 99 440 505 757 89 844 913 27 97
80038 41 43 58 102 256 320 66 79 706 902 34 76 79 85 81059 261 71 82 377 80 472 551 929 48 82046 65 81 241 311 537 991 83394 437 39 40 49 91 621 81 806 53 64 919 36 69 84287 470 687 759 83 99 956 69 85808 16 17 86011 466 533 724 945 87037 215 18 376 482 653 78 805 29 937 88072 75 129 261 86 582 90 786 89097 124 64 268 626 763 891 997
90103 32 37 250 648 72 720 945 91101 88 868 92 92186 278 494 535 96 838 941 93030 232 859 978 89 94311 498 514 697 952 95068 198 264 337 510 39 45 72 632 34 61 711 58 856 911 96095 100 334 577 635 54 738 72 97052 57 128 59 84 271 309 62 92 450 602 22 717 47 997 98211 359 62 469 503 629 99119 237 413 87 548 751 844 913 61
100130 277 672 927 101023 56 86 150 94 223 54 321 469 674 831 39 927 102124 40 370 98 549 693 838 54 999 103248 305 40 404 21 36 692 739 104073 135 230 58 353 68 431 71 586 623 70 702 24 872 105017 193 98 206 70 357 429 526 52 56 902 67 106045 46 136 328 449 672 734 55 107019 121 51 260 485 543 54 687 747 822 86 108074 97 117 221 408 520 25 853 946 109105 8 229 339 454 564 78 904 9

'75 868 139301 14 600 55 702 88 835 90 927
140072 332 38 410 980 141013 62 106 68 381 94 428 29 743 848 80 911 142200 71
841 143016 179 233 345 69 438 48 527 689 901 144017 120 38 46 79 261 508 676 710 814 942 145084 312 23 66 98 548 750 88 878 508 87 89 98 146306 64 700 815 30 147132 53 284 388 569 651 86 839 988 94 148285 561 606 61 777 838 149261 464 697 765 805 34 37 927
150045 52 102 8 17 92 230 339 98 455 666 916 26 48 151056 194 238 454 503 73 706 53
152220 500 35 63 762 163187 277 371 664 89 947 75 154098 392 94 484 552 678 988 155013 67 75 504 22 827 156271 79 391 540 654 66 799 831 976 95 157124 269 465 563 82 83 633 787 901 158012 660 159006 272 352 409 44 86 680 742 98 894 939 86
160062 71 268 78 82 86 307 428 507 636 966 161051 443 74 640 779 819 56 162076 102 49 204 22 98 605 79 744 944 78 163224 53 464 95 510 22 627 792 877 164121 72 211 64 368 745 98 944 165363 569 77 795 812 941 65 66 166062 169 312 74 519 42 657 856 74 79 986 167037 89 291 409 71 593 736 852 68 980 168045 57 95 165 73 433 501 690 861 932 49 169088 100 24 250 354 81 450 67 667 735 854
170093 469 618 808 171353 61 70 572 661 739 869 921 172004 61 67 457 527 89 702 964 65 173194 399 466 923 84 174129 260 450 656 96 941 68 175024 98 292 333 42 575 680 713 843 64 176020 78 87 171 87 200 484 747 940 52 177145 476 635 794 95 917 178437 721 837 942 72 179094 119 95 229 311 99 538 72 703 36 60 998
180049 83 140 268 458 589 649 90 741 91 835 940 181235 37 97 482 519 54 182120 230 354 513 619 826 917 99 183072 106 77 276 529 860 184045 199 319 491 584 818 26 43 931 86 185009 74 552 95 609 11 701 810 45 74 925 36 98 186016 108 308 85 456 78 697 770 825 990 187140 216 339 92 445 642 46 64 828 84 188075 96 280 399 452 544 629 78 740 806 976 98 189037 565 798
190055 355 404 72 553 80 600 10 45 83 719 191032 305 400 47 541 72 733 48 78 823 38 192005 22 33 236 68 390 618 704 927 193087 115 228 335 77 98 406 73 527 623 715 27 865 194190 287 569 609 71 81 751 832 44 905

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

279 630 722 45 905 17 22 1209 20 71 80 423 662 89 799 2095 168 269 452 525 754 3284 561 4175 240 82 593 842 965 5164 65 6728 96 7001 260 572 87 8100 327 651 742 803 9498 531 641 918
10019 152 514 784 98 11167 271 436 529 729 845 12019 65 422 27 850 13196 645 14024 111 386 500 672 87 15113 202 T424 55 545 58 653 16146 92 216 73 403 604

Pamiętaj, że wygrać możesz w kolekturze
„Uśmiech Fortuny"
BYDGOSZCZ, ulica Pomorska 1
150 TORUŃ, ulica Żeglarska nr. 31

110062 147 82 220 30 312 543 47 608 29 111050 101 368 557 86 90 861 112004 17 249 71 446 81 722 51 861 113077 93 183 286 563 782
114075 88 92 386 115043 121 81 229 38 446 91 97 542 614 116019 29 167 343 54 447 501 19 798 117167 96 264 430 44 616 778 906 99 118025 627 797 119323 423 75 84 793 828 85
120022 84 160 226 98 314 466 539 747 84 814 121080 82 162 329 34 426 75 88 627 722 844 900 7 66 122082 374 91 716 37 801 82 928 123051 470 526 927 124332 423 86 527 67 621 762 99 898 125003 217 48 657 702 62 995 126158 328 422 967 127489 834 128004 50 112 510 56 129330 429 45 83 603 99 756 880
130042 123 369 487 627 921 83 131003 48 125 92 284 326 40 48 93 428 612 36 732 801 9 98 132002 41 178 217 326 475 638 887 943 133381 410 565 83 783 134123 221 42 331 470 548 672 770 822 34 135029 138 222 79 340 511 627 37 938 136187 308 79 494 95 517 25 613 757 92 904 68 137077 106 20 49 73 253 384 469 682 729 48 839 952 139013 54 70 78 231 397 419 516 607

17079 367 81 494 535 656 847 49 932 18071 226 47 347 95 486 593 19219 302 10 769
20615 876 959 78 21272 22511 23148

447 568 72 609 97 702 75 801 907 2490 50 25004 63 559 756 26352 723 50 6 27180 469 627 41 778 827 78 948 80 2838 448 622 54 983 29128 462 74
30575 789 31335 616 840 67 32167 340 512 721 869 85 97 33426 502 817 86 94 35628 822 69 36102 225 845 37181 380 101 33 307 781 39149 783 85 800 93 94 40222 48 404 566 92 775 893 957 41042 45 196 431 615 48 42127 310 726 43328 34 69 429 528 610 44029 216 356 808 450 286 438 698 749 46047 50 212 358 531 69 715 47251 75 315 57 84 522 796 48042 139 619 811 49220 92 739
50278 381 454 642 70 51597 712 23 523 79 691 53579 794 98 54510 829 55315 561 517 57056 464 815 27 58393 805 932 5968 867 949
60166 549 671 725 843 61471 62131 216 701 17 72 970 63011 272 323 56 89 913 64022 52 260 451 638 714 988 65080 129 387 917 66006 502 657 67175 254 643 824 68020 103 32 620 716 820 88 69072 117 78 385 432 706 46
70191 263 933 71105 48 299 329 400 917 72429 680 855 73278 556 74540 652 775 76 912 75885 76324 57 724 823 950 77079 245 331 495 820 991 78472 567 88 630 79254 316 711 24 90
80198 263 665 81279 569 77 723 87 803 23 913 52 82095 108 233 476 502 7 68 83553 757 848 68 985 84052 450 653 895 928 85396 421 805 86024 101 633 811 61 87241 582 86 670 88042 693 89233 400 740
90079 731 812 98 91166 260 360 440 807 25 92171 200 552 622 897 901 93015 889 997 94218 593 915 93 95222 29 561 698 870 96022 180 445 546 780 834 953 97354 604 18 785 98079 569 653 70 99181 338 410 610 22 810 989
100256 365 528 622 36 994 101550 644 789 102472 506 932 103572 644 94 834 97 925 104008 128 345 438 105199 448 550 773 106165 209 433 510 107096 216 93 560 722 998 108466 586 611 109075 436 40 71 516
110081 189 495 604 874 111051 63 116 63 379 112193 216 89 385 910 113404 94 565 697 857
114266 586 646 63 896 115330 56 473 807 116232 615 716 899 117038 182 953 8 118371 119096 181 284 9 486 626 57 945 51
120117 297 339 86 401 721 805 121098 111 604 57 754 122635 855 89 123059 155 242 3 124464 598 832 75 125076 714 5 12345 407 521 79 769 934 45 127278 43 666 836 128193 615 731 129469 536 629 752
130090 161 272 393 522 708 985 131670 840 969 132606 133010 158 72 248 31 83 497 134043 202 135036 81 175 540 2 63 606 94 779 90 136062 236 400 53 84 643 903 137228 467 928 138310 423 692 814 79 963 139068 305 875 977
140220 455 769 141274 531 696 770 81 930 142071 134 565 143117 533 874 144019 121 651 813 145012 190 237 362 936 56 59 146042 293 302 521 80 614 147039 222 586 812 148045 150 451 776 149041 79 88 147 319 87 401 522
150208 42 504 79 900 87 151055 204 76 462 657 821 152937 153032 105 516 829 154146 89 395 431 892 155044 561 783 820 938 156157 516 688 780 157084 238 406 541 702 158653 702 31 159325 959 70
160084 108 261 320 507 776 161291 313 572 707 803 11 917 162086 518 163304 82 915 25 164033 50 322 809 98 165223 421 528 877 166566 931 167115 207 46 74 401 98 168006 152 326 436 908 169115 51 243 692
170165 622 92 755 171455 90 537 744 172030 62 77 584 638 76 173060 393 693 819 175106 176076 427 67 177126 49 283 333 883 178038 146 86 384 631 179038 268 310 563 900
180068 773 801 14 181186 90 182417 25 750 69 814 25 183041 46 89 192 471 87 516 34 768 826 184128 626 18093 260 78 747 64 863 916 186227 797 897 187132 659 188077 260 647 915 79 189132 89 536 714 84
190036 634 191299 416 940 192169 472 552 803 989 193821 917 94 194311 404 30 961

Ratujmy bezrobotnych
od zimna i głodu.
Ofiary pieniężne składać należy na Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.
Ofiary w naturze
w miejscowym Komitecie.

TCZEW

GARBOWANIE 148 i FARBOWANIE wszelkiego rodzaju skórek futerkowych, jak skór z lisów, kun, tchórzy, kotów, królików e t. c. uskutecznia
Pomorska Centrala Skór
TCZEW, Zamkowa 8, Tel. 1093.

Skład
z przylegającym pokojem od 1. II. 37 r. do wydzierżawienia. Tczew. Kościuszki 24. 199Tk

Sprzedam
tanio maszynę do pisania. Zgłosz. Adm „Dnia Tczewskiego Ilustr." Tczew. 200Tk

Poważny Browar
poszukuje 159
dzielnego przedstawiciela
na Toruń i okolice
Znajomość branży i rynku konieczna. Szczegółowe oferty z podaniem dotychczasowej działalności i posiadanego kapitału, oraz referencji, należy składać do Admin. „Dnia Pomorza" w Toruniu, sub. „Poważny Browar 1738".

NIE BŁĄDŹ!! Przed nabyciem aparatu radiowego napisz do nas.
Radioaparaty ostatnich modeli 1937 do sieci lub baterii nabyć można najtaniej i na dogodnych warunkach w znanej firmie:
„POLSKIE ZAKŁADY RADIO-SELEKT"
Warszawa. Marszałkowska 147/54.
Przyjmujemy obligacje Pożyczki Narodowej, Konsolidacyjnej, Inwestycyjnej po kursie 100.- za 100.-
Katalogi, warunki wysyłamy na żądanie bezpłatnie.

Reklama dźwignią handlu!

Kantówkę — Belki | Drzewo liściaste | Papę | Gudron | Żelazo | Płytki posadzkowe terrakotowe
Szalówkę | Dyszle — Szprychy | Smołę | Cegłę | Gwoździe | Płytki glazurowane
Deski podłogowe | Dyktę | Lepnik | Cement | Blachę | Kafle we wszystkich kolorach
Listwy profilowe | Fornier | Karbolineum | Wapno | Armatury do pieców | Węgiel
Drzewo stolarskie | Stolarkę budowlaną | Asfalt | Gips | Parkiet | Koks

polecają ze swych tartaków, fabryk względnie składów po cenach konkurencyjnych

Zakładu Przemysłowe M. KRENSKI Sp. z ogr. odp.

Centrala: GDYNIA ul. Gdańska 15 tel. 26-30 i 27-31. Fabryka Papy, Wyrobów Smołowcowych i Cementowych w Bydgoszczy ul. Gdańska 140, tel. 33-06 i 33-61.

TARTAKI I STOLARNIE:
Gdynia, ul. Gdańska 15 tel. 26-30 i 37-21.
Starogard, ul. Kościuszki 52 tel. 21.
Rytel, pow. Chojnice tel. 3.
Kleonowo, k. Lidzbarka tel. 34.
Wierzchucin, p. Swiec pow. Tuchola tel. 2.

ODDZIAŁY:
Orłowo-Morskie, ul. Limbowa 33 tel. 9119.
Tczew, ul. Sobieskiego 38/39 tel. 14-04.
Grudziądz, ul. Mickiewicza 23 tel. 14-13.
Toruń, ul. Grudziądzka 45/47 tel. 15-06.
Chojnice, Warszawska 11.

Specjalną uwagę zwracamy na nowo otwarty oddział w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 140 (dawn. Bracia Schlieper) z własną fabryką papy, wyrobów smołowcowych i cementowych oraz hurtowym i detalicznym składem materiałów budowlanych. 9057M

KTOZ INNY POTRAFI ODGADNĄĆ TWĄ PRZYSZŁOŚĆ?

tylko najsłynniejszy Jasnowidz-Grafolog WOMOUTH
Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej.

uznany jako wszechświatowy fenomen dysponujący mocą sugestji i magnetyzmu oraz jasnowidzenia na odległość. Przy pomocy słynnego i jedynego na kuli ziemskiej Medium „TAMAHRY", które posiada nadprzyrodzony dar promieniowania i wysyłania fluidu astralnego. W transie jasnowidzi bez różnicy oddalenia, za pomocą kontaktu pisma i kilku włosów, danej osoby. Odkrywa wszelkie tajemnice życiowe każdego, odgaduje przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby, rady i wskazówki, odzwyczaja od wszelkich nałogów. Odnajduje zaginione osoby. Medium „TAMAHRA" jest nieomylne. Zestawia w transie szczęśliwe i pewne większej wygranej. Nra losów, wskaże gdzie takowe można nabyć.

Napisz natychmiast do mnie, podaj pytania, stan, datę urodzenia, załącz kilka włosów i 1.— zł znaczki poczt. na koszty przesyłki, a otrzymasz w przeciągu 4-ch dni odemnie dokładne przepowiednie - horoskop, który wprawi Cię w podziw i zachwyt.

Medjum „TAMAHRA" wybierze dla Ciebie w transie szczęśliwy Nr. losu, który pod gwarancją będzie wygrany. Otrzymasz odemnie prawdziwy klucz nowego życia, który przyczyni się do poprawy Twego bytu materialnego i zadowolenia duchowego. Wiele wielkich wygranych, to owoc mej pracy, dlatego też każdy zwracający się do mnie dziękuje. Pisz jeszcze dziś do mnie na adres

8098 Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Lubicz 23. m 2 — Bezpłatnych horoskopów nie wysyłam.

Zdrowy żołądek jest fundamentem zdrowia!

Trzeba dbać, by żołądek sprawnie funkcjonował i przyzwyczaić go do systematycznego wypróżniania się. Nie wolno niszczyć organów trawienia obstrukcją, ponieważ w kiszkach pozostają substancje gnilne, zatruwając organizm.

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra Lauera regulują żołądek, normują trawienie, łagodnie przeczyszczają, pobudzają przemianę materii, stosują się przy obstrukcji, przy cierpieniach wątroby, woreczka żółciowego, (kamicy żółciowej), przy cierpieniach hemoroidalnych i otyłości.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA.

Cały świat żąda tylko wyrobów gumowych **PRIMEROS** 40

Przetarg publiczny.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zwraca uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim Nr. 13 z dnia 18 stycznia 1937 r., przetarg nieograniczony na dostawę i budowę linii nisk. nap. długości około 1,5 klm. Termin składania ofert upływa dnia 8 lutego 1937 r., o godz. 12-tej.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu

166Ck

NERWOL

Chemika Dr. Franzosa, środek (nacieranie) przeciw

REUMATYZMOWI

kluciu z powodu przeziębienia, postrzałowi, ischiasowi.

Do nabycia tylko w aptekach.

Wyrób i główna sprzedaż

APTEKA MIKOLASCHA

Lwów, Kopernika 1. 8327

Specjalista akuszer i ginekolog

Dr. med. HENRYK SCHACHTER

w Gdyni przeprowadził się na ulicę Świętojańską 50, II. p., tel. 16-12. (naprz. „Ermitage"). Godziny przyjęć 9—12, 17—19. 10

TORUŃ

Salon de Coiffure
B. Słupski
Toruń
Bydgoska nr 58
nowocześnie urządzony zakład fryzjerski

PHILIPS

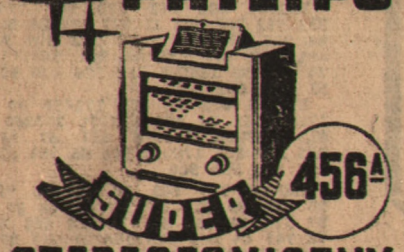

STEREOFONICZNY

Z OBWODOWY. NA RATY MIES. PO ZŁ 28.40

SCHWENKGRUB - RADIO

autoryzowana sprzedaż

TORUŃ, Łazienna 17. Tel. 16-65

7296

Zarząd Pomorskiego Okręgu L. M. K.

rozpisuje niniejszym

KONKURS

na stanowisko Kierownika sekretariatu Pom. Okr. Ligi Morskiej i Kolonialnej w Toruniu.

Warunki:

1) Nieprzekroczony 40 rok życia.
2) Wykształcenie akademickie — najmniej średnie z maturą.
3) Dokładna znajomość terenu i stosunków na Pomorzu.
4) Świadectwa dotychczasowej pracy społecznej w ogóle a na Pomorzu w szczególności.
5) Płaca początkowa 250 zł miesięcznie z możliwością podwyżki.

Przyjęcie nastąpi na próbny okres 3 miesięczny od dnia 1 kwietnia b. r.

Podania kierować z legalizowanymi odpisami załączników i własnoręcznie napisanym curiculum vitae do dnia 28 lutego b. r. do rąk Prezesa Pom. Okr. LMK. Sąd Okręgowy pokój 23 I ptr.

Osobiste zgłaszanie się kandydatów u Prezesa Okr. LMK. wykluczone.

Nieuwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi

Za Prezydium Zarządu Okr. LMK.
Radłowski.

169

Zasada nasza
wszystko dla zadowolenia Klienta
zjednała nam wszystkich znawców i entuzjastów dobrej muzyki, przyniosła nam popularność, spowodowała rozkwit naszego przedsiębiorstwa. Największa w Polsce fabryka fortepianów i pianin
„Arnold Fibiger"
Kalisz, Szopena 9.
Przedstawiciel:
H. TUROSTOWSKA
SKŁAD FORTEPIANÓW
TORUŃ, Św. Ducha nr. 14.

Niskie ceny. Dogodne spłaty. 9143

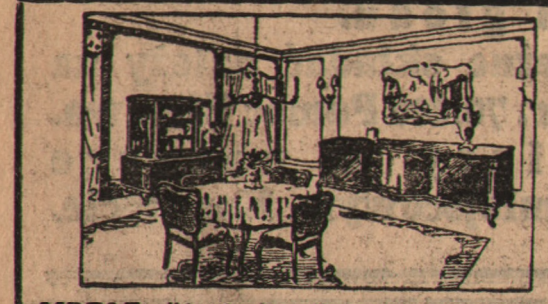

MEBLE solidne, kupisz najkorzystniej wprost z fabryki

E. BRONIKOWSKI i Syn

Bydgoszcz, ul. Nakielska 135. Telefon 31-58
(końcowy przystanek tramwaju linii Wilczak) (7791

MODNE okulary i binokle

termometry, barometry, lornetki, fotoartykuły w wielkim wyborze. Specjalność: Okulary pg. recepty. Własna pracownia dla reperacji. Pisemna gwarancja za okulary u mnie zakupione.

OKULARY ZEISSA

St. ZAKASZEWSKI
Bydgoszcz, Gdańska 9.

Usamodzielniony 1906. Usamodzielniony 1906.

RUDOLPH MISCHKE

Gdańsk, właśc. Otto Dubke, Langgasse 5

Towary żelazne, narzędzia, towary stalowe Solingen oraz wszelkie artykuły gospodarcze. 9884

Nr. zap. 7/37.

Zapowiedź.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że:

1) szofer Stanisław Ryba, stanu wolnego, zamieszkały w Wąbrzeźnie, syn rolnika Marcina Ryby i jego zmarłej żony Franciszki z domu Michalska.
2) Władysława Czarnecka, stanu wolnego, bez zawodu, zamieszkała w Wąbrzeźnie, przedtem w Gdańsku, córka robotnika Aleksandra i Anny z domu Czajkowska, małżonków Czarneckich chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi winno nastąpić w Wąbrzeźnie, w gazecie „Dzień Pomorza" w Toruniu, i „Gazeta Gdańska" w Gdańsku.

Ewentualne przeszkody do zawarcia małżeństwa należy natychmiast podać do wiadomości niżej podpisanemu urzędnikowi stanu cywilnego.

Wąbrzeźno, dnia 21 grudnia 1937 r.

Urzędnik Stanu Cywilnego
W zastępstwie:
(Pawlewski)

Km. 889/36' 1396/36, 1021/36.

Obwieszczenie o licytacji nieruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego w Starogardzie rewiru. II. Mikołaj Gładki, mający kancelarię w Starogardzie, przy ul. Hallera 21, na podstawie art. 676 i 679 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że w Sądzie Grodzkim w Starogardzie w pokój nr. 14 dnia 27 lutego 37 r. odbędą się sprzedaże w drodze publicznego przetargu, następujących nieruchomości:

A) Km. 889/36 — o godz. 10-tej nieruchomość Franciszka Szelbracikowskiego-Czarnawoda karta 13, o powierzchni 1 17,10 ha składająca się z domu mieszkalno-handlowego, szopy, stodoły, stajni, wozowni, domu dla deputatników, przy czym roli 0,27,20 ha ogrodu 0,72,80 ha na podwórza 0,17,10 ha. Nieruchomość została oszacowana na sumę zł. 11000, cena zaś wywołania wynosi zł 8250. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 1100 zł.
B) Km. 1396/36 — o godz. 10,30 nieruchomość Pawła Holtza, rolnika, Linowiec karta 28 o powierzchni 43,59,00 ha z domem mieszkalnym, stajnią oborą, stodołą i ogrodem domowym. Nieruchomość została oszacowana na sumę 43500 zł. cena zaś wywołania wynosi 29.000 zł. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 4350 zł.
C) Km. 1021/36 — o godz. 11-tej nieruchomość Adolfa Behrendta, kupca, Starogard karta 125 i 126 razem o powierzchni 0,11,52 ha, składająca się z domu biurowo-handlowego, spichlerzów wozowni (interes zbożowy) położona przy ul. Browarowej róg Podgórnej. Nieruchomość oszacowana została na 16000 zł cena zaś wywołania wynosi 12000 zł. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 1600 zł.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można oglądać w Sądzie Grodzkim w Starogardzie, ul. Kościuszki nr. 30, sala nr. 28.

Przystępujący do licytacji winien przedłożyć zezwolenie właściwej władzy na nabycie nieruchomości.

Starogard, dnia 19 stycznia 1937 r.

(—) Mikołaj Gładki.
Komornik.

Wszelkie roboty **ślusarskie, wiercenie studzien,** oraz **odlewy żeliwne** wykonuje szybko i tanio **Firma „PEDAB" w Toruniu,** ul. Koszarowa 15/17 (9610

ZDROWO i SMACZNIE a TANIO zjesz w 9667
NADWIŚLAŃSKIEJ
Toruń, Szeroka 38.
Kuchnia warszawska.

Zamiana mebli!

Nowość! Nowych mebli, pokojów lub pojedyńczych, dostarczam a odbieram używane jako wpłatę.

Toruń — Prosta 5.

Spamiętaj! 9843C

Restauracja
Kantorowicz
Toruń, Szeroka 18
najpopularniejszy lokal dla przyjezdnych.
PRIMA KUCHNIA.

POSADY WOLNE

Poszukuję

młodego początkującego redaktora. „Dzień Kociewski" Starogard. 9815C

Akwizytorzy

energiczni do sprzedaży maszyn do szycia, radioaparatów i rowerów za Pożyczki Państwowe poszukiwani na całą Polskę. Wysoka prowizja. Olbrzymie możliwości. Zjednoczone Składy Techniczne. Warszawa, Waliców 6. 9213C

Dywany Żywieckie

właśc.: Czesław Wojciechowski
Gdynia *ulica Świętojańska 3, telefon 28-72*

288 **poleca po cenach niskich**

dywany - pomosty - dywaniki - chodniki - tapczany - narzuty - kapy - serwety - sienniki - story - firanki - materiały dekoracyjne - materiały meblowe - chodniki kokosowe - koce i pledy - ceraty - wycieraczki.

UWAGA: firanki wykonuje się według życzonych wzorów. *Własny dekorator do dyspozycji.*

I. Kursy mechaników motorowych.
II. Kursy instalatorów wodociągowo-kanalizacyjnych i ogrzewniczych.
III. Kursy instalatorów elektryków a) prądy słabe, b) prądy słabe.

zamierza zorganizować Dyrekcja Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Tczewie, za koncesją Władz Szkolnych i z poparciem Pomorskiego Instytutu Rzemieślniczego.

Cel Kursów: Kursy będą przeznaczone dla osób pracujących już w danym zawodzie i pragnących rozszerzyć swe wiadomości techniczne oraz dla metalowców, mistrzów i czeladników, którzy chcą zapoznać się dodatkowo z jedną z wymienionych gałęzi zawodu teoretycznie i praktycznie.

Realizacja: 1) Każdy kurs prowadzony będzie przez specjalistów fachowych danego zakresu techniki. 2) Czas trwania kursu 5—6 tygodni, codziennie za wyjątkiem sobót w godzinach wieczorowych. 3) Wykłady będą się odbywać w gmachu Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Tczewie przy ul. Sobieskiego 11. 4) Opłata za kurs 40 zł. 5) Dla zamiejscowych zorganizowana będzie bursa za opłatą po zł 2.00 dziennie. 6) Świadectwa ukończenia kursu będą wydawane po złożeniu egzaminu. 7) Na kursy motorowe mogą zapisywać się również niefachowcy, **amatorzy sportu automobilowego** i motocyklowego — jako wolni słuchacze. Na życzenie będzie prowadzona nauka jazdy za dodatkową opłatą zł. 40.— za 15 lekcyj.

Termin otwarcia — zależy od zgłoszeń kandydatów i będzie podany do wiadomości osobno, po uzyskaniu przynajmniej 12 zapisów na jeden kurs.

Zgłoszenia — należy nadsyłać do Dyrekcji Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Tczewie, ul. Sobieskiego 11, tel. 1014. 160

Numer akt: Km. 668/33. (225

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Nowem Jan Chudziński, mający kancelarię w Nowem, ul. Kościuszki Nr. 4, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia **20 lutego 1937 r.** o godz. 9 w Sądzie Grodzkim Nowe odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Antoniego Zarzyckiego w Krupocinie, nieruchomości: Lipinki tom XVI. karta 365, składającej się: z domu mieszkalnego, kozłowina, drzewo, dach papowy, w tym mieści się na parterze piekarnia i skład piekarski, do tego należą 2 pokoje i kuchnia, składnica mąki na parterze, 1 pokój, prócz tego jedno pomieszkanie, składające się z ubikacji i kuchni oraz 1 korytarz. Na piętrze pomieszkanie składające się z pokoju i strychu, śpichrz drewniany z drzewa, z ustępu i piwnic.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł. 6.828.70, cena zaś wywołania wynosi zł. 5.121,51.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł. 682,87.

Nieruchomość ma urządzoną księgę wieczystą, przechowaną w Sądzie Grodzkim w Nowem.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-mej do 18-tej, akta postępowania egzekucyjnego przeglądać można w Sądzie Grodzkim w Nowem, ul. Sądowa, sala Nr. 2.

Uwaga: Uwzględnione zostaną oferty tylko tych licytantów, którzy w terminie licytacji przedłożą zezwolenie Starostwa Powiatowego w Świeciu na nabycie przewłaszczenia.

Nowe, dnia 18 stycznia 1937 r.

(—) Jan Chudziński, komornik.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 25 stycznia br. o godz. 10 sprzedawać będzie w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającemu w Grudziądzu, Wybickiego 7:

fortepian czarny, biblioteka jasna, biurko z fotelem, 4 krzesła i stół okrągły, oszacowane na łączną kwotę 1.800,— zł., — oraz

dnia 28 stycznia br. o godz. 10 przy ul. Groblowej nr. 27/29:

300 sztuk skórek (do czyszczenia samochodu) i 10 tuzinów mydła toaletowego po 10 zł., oszacowane na łączną kwotę 1.300,— zł. (224

(—) T. Maćkowiak,
Komornik Sądu Grodzkiego Rewiru IV.

Zawiadamiam uprzejmie,

że w drodze przetargu nabyłem fabrykę mydeł i proszków do prania **W.W.CH. „Blask"** dawniejszą fabrykę mydła **„Regera"**, którą prowadzić będę pod firmą

Chemiczna Fabryka Jan Kajewski

dawn. **„BLASK"**

Wytwarzać będę mydła rdzenne i maziste (szare) do prania, mydła płynne i toaletowe oraz proszki do prania pod dotychczasową nazwą

„BLASK"

Stosowaniem wartościowych surowców, ścisłą kalkulacją oraz rzetelną obsługą pragnę sprostać najwyższym wymaganiom P. T. Odbiorców i Konsumentów 218

Proszę o życzliwe poparcie mego przedsiębiorstwa

Jan Kajewski

Biura: **Poznań, ul. 27 Grudnia 5** Fabryka: **Poznań-Starołęka**
Telefon nr. 25-43 i 36-86 Telefon nr. 30-52

VICTORIA
superheterodyna
uwieńczona
największym
powodzeniem

ELEKTRIT

DO NABYCIA W CAŁYM KRAJU

HOTEL „KRÓLEWSKI DWÓR"
Telefon 2076 **GRUDZIĄDZ — RYNEK 3/4** Telefon 2076

W sobotę dnia 23 bm.
Wielki Dancing Karnawałowy
na który uprzejmie zaprasza — **Zarząd lokalu**
Zmiana programu artystycznego. — Moc niespodzianek, za które czeka Szan. P. T. dużo pięknych nagród
Wstęp wolny. **Uwaga!** Wstęp wolny.
W Kawiarni „Europa" Dancing familijny z występami artystycznymi.
Wstęp wolny. 226 Wstęp wolny.

Kursy gospodarstwa domowego
S. S. Zmartwychwstania Pańskiego
w Busach na Pomorzu
obejmują:
gotowanie, pranie i prasowanie sztywnej bielizny, roboty ręczne, haft i szycie. —
Kurs jest półroczny. Rozpoczyna się 1-go lutego i 1-go września. Opłata za kurs sześciomiesięczny wraz z internatem wynosi zł. 315.—

Niema kryzysu
dla ludzi chętnych do pracy. Wyjątkowe możliwości zarobku wszędzie „Nowości Praktyczne", Warszawa, Złota 37. T. Oddział Przedstawicieli Zamiejscowych. 9846

ARTYKUŁY BIUROWE 21515
piśmienne **przybory szkolne**, wieczne pióra, albumy, pocztówki, karty do gry, gilzy i t. p. poleca najstarsza na miejscu firma **Roman Morawski**
Obecnie tylko Starowiejska 7 i Abrahama 3. Rok zał. 1926, tel. 1504. Dla biur znaczne rabaty

GDYNIA
Chcesz dobre i tanie
MEBLE
zwróć się z zaufaniem tylko do
POMORSKIEGO SKŁADU MEBLI
Gdynia, Świętojańska 99. 9496M

Dyrekcja Kolei Państwowych w Toruniu
ogłosiła
przetarg publiczny
na dzierżawę restauracyj kolejowych na stacjach Bydgoszcz i Langfuhr, oraz bufetów kolejowych na stacjach Gardeja, Iłowo, Lipno i Wielka Wieś-Hallerowo.

Termin składania ofert do D. O. K. P. Toruń w Bydgoszczy ul. Dworcowa Nr. 63 upływa z dniem 8 lutego o godz. 12-ej.

Bliższe szczegóły w Monitorze Polskim Nr. 15 z dnia 20 stycznia 1937 oraz w ogłoszeniach wywieszonych na wymienionych i większych stacjach Okręgu D. O. K. P. Toruń. 231

Gabinet Grafologiczny „Londona"
Gdynia, ul. Świętojańska 50
Odkrywa wszelkie tajemnice
Z charakteru pisma i fotografii. Wyszczególnia najwatniejsze fakty w sprawach: życiowych, majątkowych, zawodowych, rozwodowych, o wyniku spraw procesowych, kryminalnych oraz sprawy detektywne. Określa charakter zdolności i ocenia szczęście gry loteryjnej.
Udziela bezpłatnie naukowych wskazówek z ziołalistyki krajowej i zagranicznej na wszelkie zastarzałe choroby. 235
Dyskretne przyjęcia w godzinach od 10—1 i od 3—7. W niedzielę i święta od 3—6 po południu.
Przestrzega się przed jasnowidzami, wróżkami i chiromantkami.
Niezamożnym ustępstwa. Tysiące podziękowań.

Sygnatura; V Km. 63/37.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu, rewiru V. Piotr Stefaniak, mający kancelarię w Toruniu, ulica Kopernika nr. 14 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 27 stycznia 1937 r. o godz. 11,30 w Gronowie pow. Toruń, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Włodzimierza Puzyny w Gronowie pow. Toruń, składających się z 2000 ctr. ziemniaków fabrycznych, oszacowanych na łączną sumę zł 2000.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Toruń, dnia 21 stycznia 1937 r.

Komornik
Piotr Stefaniak. 240

MEBLE biurowe
oraz wszelkiego rodzaju, najlepszego wykonania na dogodnych warunkach po cenach najniższych poleca
DOM MEBLI H. CHOMICKA
Gdynia, Świętojańska 63 tel. 21-83. Firma nagrodzona została złotym medalem. 8556M

Reklama dźwignią handlu!

Sprzedam
młócarnię parową Ransomesa, motorową Lanza, bukownik Zimmermanna, stan pierwszorzędny. Oferty do Administracji „Dnia Bydg. Ilustr." Bydgoszcz ul. Marszałka Focha 12, pod „Okazja", 206

Radio
nowe 4 lampowe „Philips" na prąd zmienny sprzedam. Grudziądz, ul. Ogrodowa 16 m. 7. 227Gk

Dykty Forniery
Listwy dekoracyjne
Artur Marschall
Gdańsk 7501
Brotbänkengasse 13.
Tczew, Łazienna 5.

Na otwarcie naszego rozszerzonego lokalu

UWAGA!

Z powodu ciepłej zimy udało się nam zakupić jeszcze przed mrozami większą partię
płaszczy zimowych
po niesłychanie niskich cenach

Najnowsze modele i najniższe ceny!

Płaszcze damskie

Płaszcz sport. kołnierz Nutriety od 29.50
Płaszcze granatowe kołnierz oryg. zyrasy pop. . . . . od 65.—
Płaszcze Melton koln. opossum od 68,—
Płaszcze Buclé kołnierz z lisem od 75,—

Oraz wielki wybór około 300 płaszczy damskich

Płaszcze męskie

Ulster dobry flausz . . . . . od 29,50
Marengo eleganckt . . . . . od 49,50
Ulstry wykw. modele . . . . . od 65.—

BRACIA BŁOCH

TORUŃ, UL. SZEROKA 11, RÓG MOSTOWEJ - TEL. 12-76.

KREDYT 4. MIES. BEZ DOPŁATY NA ASYGNATY SPÓŁDZ. KREDYT. KUP.

BACZNOŚĆ! *Na narty — łyżwy — sanki i t. p. narazie do 20% rabatu.* **BACZNOŚĆ!**

Ostatnie nowości sezonu!

Ubrania męskie

Ubrania kamgarnowe . . . . od 29,50
Ubrania sport, z 2 par. spodni od 49,50
Ubrania Double prima . . . . od 44.—
Ubrania szewiot ekstra . . . . od 65.—
Ubrania wiedeńskie modele miar. od 75,—
Spodnie . . . . . od 14.—
Golfy, piękny krój . . . . . od 7,50

Artykuły wełniane

Pulowery . . . . . od 2,50
Szale . . . . . od —,95
Pończochy . . . . . od 1,65

Artykuły męskie

Koszule wierzchnie
Koszule wieczorowe
Koszule nocne
Kapelusze mod. fasony

Piżamy - Bonżurki
Szlafroki - Krawaty
Kołnierzyki - rękawiczki

Odzież balową i wieczorową
czyści chemicznie
najszybciej i najlepiej
„Barwa"
wł. 108Ck
S. Kałamajski
Toruń - Szeroka 21

Dzięki korzystnym zakupom wielkiej ilości płócien we wszystkich gatunkach i szerokościach tegoroczne nasze

55

BIAŁE TYGODNIE

zadowolą wszystkich cenami rewelacyjnie niskimi przy najlepszych gatunkach.

WŁAŚC. BR. ROSIŃSKI BŁAWAT TORUŃ, SZEROKA 36.

Szczegółv w oknach wystawowych. *Szczegóły w oknach wystawowych.*

OLLA Gum...?! pełna gwarancja 1081

Sygnatura: IV. Km. 48/37. (222

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu IA re-
Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu IV rewiru Leonard Rzymyszkiewicz, mający kancelarię w Toruniu ul. Łazienna nr. 13, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 27 stycznia 1937 r. o godz. 9.30 w Toruniu ul. Strumykowa Nr. 2 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Chila Rozenberga, składających się z urządzenia składowego, większej ilości materiałów wełnianych, bawełnianych, jedwabnych, płótna, inletów ,firan, swetrów, bielizny, różnych artykułów galanteryjnych i dużo innych rzeczy, oszacowanych na łączną sumę zł. 22.831,05.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Toruń, dnia 14 stycznia 1937 r.

(—) Leonard Rzymyszkiewicz,
Komornik.

OGŁOSZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru IV obwieszcza, po myśli art. 750 k. p. c., że w poszukiwaniu należności Leona Kryszczyńskiego w Toruniu, przeciw Frajdzie Ajzenberg i Stefanowi Brzezińskiemu zam. w Warszawie, dokonał wszczęcia egzekucji w statek motorowy, ciężarowy p. n. „Pirat" zapisany w rejestrze statków Żeglugi Śródlad. Sądu Grodzkiego (Amtsgericht) Gdańsk pod L. 10. B. S. R. 894 „Pirat" Nr. 603. (22

Toruń, dnia 1 grudnia 1936 r.

(—) Leonard Rzymyszkiewicz,
Komornik.

Koc futrzany
korzystnie sprzeda Tor. Spółdzielnia Rolnicza, Toruń, ul. Prosta 18. 186C

Chcesz dobre a tanie
MEBLE
zwróć się z zaufaniem
5648 C tylko
do Fabrycz. Składu Mebli
Wincenty Gralewski
Toruń, ul. Prosta 21
vis a vis ul. Wysokiej
Obsługa rzetelna.

Tanio
poleca W. Łuniewicz
Toruń, Chełmińska 4.
pomarańcze 1.30
włoskie krwiste 2.— zł
jaffskie soczyste 1.60 „
winogrona 2.— „
figi, banany. (135

Korespondent
polsko-niemiecko-angielsko-francuski poszukuje posady. Łask. zgłoszenia „P A R" Poznań. pod 2,23. 54

Dancing
w każdą niedzielę i święta od godziny 4 po południu
Restauracja i Kawiarnia
Władysław Schmidt
Toruń, Bydgoska 28.

Szkoła tańców
Janiny Werny wyucza szybko tańczyć lekcje pojedyńcze i w kompletach. Nowy kurs rozpoczynam 2-go lutego. Toruń, Stary Rynek 16. 215

GRUDZIĄDZ
Wydzierżawię
lokal kabaretowy w śródmieściu od zaraz, na dogodnych warunkach. Bocheński Grudziądz, ul. Legionów 45. Gk170

Lekcyj tańców
w kóleczkach zbiorowych i pojedyńczo udziela A. Różyńska Grudziądz, Plac Stycznia 22, m. 2. Nowy kurs rozpoczyna się 4-go stycznia 37 r. 9482Gk

Nie zawsze podkowa przynosi szczęście

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skompilowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj . . . . . 2.00 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . . 2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu . . . . . 2.40 zł
Pod opaską . . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca . . 2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost . 1.75 gd
Zagranicą . . . . . 4.00 zł
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 54.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Czesław Kościelski, Bydgoszcz ul. Marsz. Focha 13. — redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Wacław Gańcza, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. oddziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.
Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.